

Mayıs
1968

sayı
63

TÜRK-İŞ

**TÜRK-İŞ'İN YEDİNCİ KONGRESİNDE
KONUŞAN CUMHURBAŞKANI C.SUNAY
“TEŞKİLATINIZ ŞUURLU BİR ÇALIŞMA
İÇİNDEDİR,, DEDİ, SENDİKACILIĞIMIZI
AŞIRI AKIMLARA KARŞI BİR GÜVEN
KAYNAĞI OLARAK NİTELEDİ**

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

TÜRK-İŞ

AYLIK DERGİ

MAYIS
1968

YIL : 5
SAYI : 63

FİYATI: 250 Krş.
BİR YILLIK
ABONE: 25.00 TL.

Türk-İş adına sahibi
SEYFİ DEMİRİSOY

Yazı İşleri Müdürü
ÜLKÜ ARMAN

Fotoğraflar

Şehir Fotoğraf Ajansı

ADNAN HASKOKAR

Adres:

Türk-İş Genel
Merkezi
Tuna Caddesi
ANKARA
Telefon: 17 91 35

● Türk-İş Dergisi Basın Ahlak Yasasına uyar.

● Türk-İş Basın ve Halkla Münasebetler Merkezi tarafından hazırlanan Türk-İş Dergisinin bu sayısı, Ankarada Mars Matbaasında dizilmiş, tertiplenmiş ve basılmıştır.

SUNUŞ

Saygıdeğer Türk-İş okuru,

Derginizin bu sayısı geniş ölçüde Türk-İş Yedinci Kongresine ayrılmış bulunmaktadır. Hatta bu sayının Yedinci Kongre özel sayısı olduğunu söylemek, herhalde mübalağa etmek olmayacaktır.

Türk-İş'in 15 Nisan Pazartesi günü başlayıp, 22 Nisan Pazartesi akşamı sona eren kongresi, bir işçi kuruluşu olmaktan öteye geçmiş, Türkiye'nin kaderinde söz sahibi bir baskı grubunun görüşlerini açıklayacağı bir fikir alanı, bir forum sayılmıştır. Kamuyu, Türk-İş Kongresine bu açıdan bakmış ve kongrenin devam ettiği sekiz gün boyunca bu ilgi hiç eksilmeden devam etmiştir.

Yedinci Kongre kamuoyunun ilgisine paralel olarak, basın ve radyoda da en geniş şekilde yer almıştır. Denilebilir ki, bütün yazarlar (lehte ya da aleyhte) en az birer kere yorum yapmışlardır.

Bu kongreyi herhangi bir yazar kendi görüşlerine, inançlarına göre, bir yönü ile ele alır, inceler, hükmünü verir. Ancak, Türk-İş Yedinci Kongresi o kadar çok yönlü bir kongre olmuştur ki, bir yazı ile bu Genel Kurul hakkında hüküm vermek imkânsızdır.

Şu anda elinizde bulunan dergi Türk-İş'in resmi yayın organıdır, Türk-İş'in görüşlerini aktarmaktadır. Ancak, bu dergiyi devamlı olarak izleyenler kabul edeceklerdir ki, gene bu dergi, hiçbir zaman olaylara dar bir görüş açısından bakmamış, ilkel bir tarafsızlığa kapılmamış, daha kısa bir deyimle "katı" olmamıştır. Bunun nedeni, büyük ölçüde Türk-İş'in demokrasiye ve demokrasinin en büyük gereği olan "fikirlerin serbestçe söylenebilmesi" ilkesine inancında aranmalıdır.

Türk-İş'in organı olan bu derginin yukarıda belirtilen görüşlerin ışığında Yedinci Kongreyi en doğru şekilde değerlendirmesi, olaylara geniş bir açıdan ve bütün yönleriyle bakması gerekir. Ama ne var ki, daha önce de söylediğimiz gibi, bu Genel Kurul o kadar çok yönlü bir kongredir ki, üzerinde yüzlerce sayfa yazılsa, gene de "kesin bir hüküm" vermek imkânsız olacaktır. Bu kongre hakkında verilebilecek kesin hüküm ancak, Türk İşçi Hareketinin Yedinci Kongreden gücüne güç katılmış olarak çıkmıştır.

Bu sayımızda sizlere kongre hakkında geniş bilgi vermeye çalıştık. Ama Yedinci Kongre, çalışmaları, aldığı kararlar ile gelecek kongreye kadar, çıkacak bütün dergilerimizde yer alacaktır.

Şu anda elinizde bulunan bu dergiyi bu açıklamamın ışığında değerlendireceğinize ve beğeneceğinize inanıyoruz.

Türk-İş Merkez Binasının planları yapılırken, binanın zemininde bir de sergi galerisi yapılması düşünülmüştü. Gerçekten de şu anda Türk-İş binasının zemin katında, bir sergi salonu olarak Ankara'da bir benzeri zor bulunabilecek galeri vardır.

Türk-İş yeni binasına taşındığından beri bu galeride bir sergi açılması düşünülmüş ve Yedinci Kongre bu serginin açılması için bir vesile teşkil etmiştir.

Kongrenin yapıldığı Türk Standartlar Enstitüsü salonunun girişinde, kongre münasebetiyle (aynı şekilde bir sergi altıncı kongrede de açılmıştı) açılan sergi, kongreden sonra Türk-İş galerisine nakledilmiş ve Yedinci Kongre resimleriyle de zenginleştirilmiştir.

Bu sayımızın arka kapağını bu sergiden resimler süslemektedir. Haziran ayının sonlarına kadar açık bulunacak olan sergiyi imkânlar göze yeni sergiler izleyecektir.

DÖNÜM
NOKTASI

Bazı istisnaları görülür ama, bu bir kuraldır: her kuruluş, gücüne, teşkilatlanmasının genişliğine, politikasına, bünyesindeki kaynaşmalara göre, kongresinden az yada çok yıpranmış olarak, ama mutlaka yıpranmış olarak çıkar. Bu, partilerden klüplere, kooperatiflerden yardım derneklerine kadar böyledir. Hele o kuruluş, çeşitli siyasi partiler tarafından etkilenmek isteniyorsa, kongrelerin meydana getirdiği sarsıntı da o ölçüde büyük olur.

Bu kuralın istisnaları, yani kuruluşların kongrelerden yıpranmamış olarak çıkmaları ender görülür bir olay olarak kaydedilmek gerekir.

Türk-İş Yedinci Kongresi arefesinde basınımızda yayınlanan haberler, yorumlar da dayanaklarını bu gerçekten almış, her kuruluşun karşılaştığı politikacıların etkisinde kalma, kongrede yıpranma, güç kaybetme tehlikesinden Türk-İş'in de kendini kurtaramayacağı sanılmıştı.

TÜRK-İŞ'İN BAŞARISI

Gerçekten Türk-İş Kongresi, bugüne kadar yurdumuzda eşi az görülmüş bir şekilde, siyasi partilerin hedefi haline almış, partiler, devamlı olarak kongreyi etkilemeye çalışmışlardır. Ne var ki, Türk-İş Yedinci Kongresi partilerin bütün etkileme çabalarını elinin tersiyle itmeyi bilmiş ve işçi hareketinin güçlü temsilcisi kongreden daha da güçlenmiş olarak çıkmıştır.

"Her kuruluş kongreden yıpranmış çıkar" kuralı Türk-İş'in kapısından girememiştir. Türk-İş Kongresi bu bakımdan kural dışı olmuştur; ama, gene aynı Türk-İş Kongresi "herşey yurt ve işçi için" ilkesini uygulamayı rahatlıkla başarmıştır.

Yedinci Genel Kurulun Türk İşçi Hareketini daha güçlü hale getirmesi, aslında sekiz gün devam eden yoğun bir çalışma sonucu mümkün olmuştur. Sekiz günlük çalışma, zaman zaman birbiriyle çelişir gibi görünen fikirlerin çarpışması, ama sonunda bir noktada birleşmesi ile son bulduğu zaman, Türk-İş'in bu kongreden yıpranmış—hatta bölünmüş— çıkacağı kehanetinde bulunanlar bu sonucu hayretle karşılamışlardır. Oysa, işçi hareketinin yapısını iyi bilmeden hüküm verenler için, kongre öncesi tahminlerin tutmamış olması belki hayret vericidir ama, kongrenin tam bir birlik ve beraberlik içinde sona ermesi, sendikacılığımız hakkında doğru teşhis koyabilenler için olağan bir sonuç sayılmıştır.

TAM BİR BERABERLİK

Bir kere, Türk-İş Kongreden tam bir birlik ve beraberlik içinde çıkmıştır. Kongre süresince en zıt fikirler çarpışmış, ama genellikle gaye Türk İşçi Hareketinin güç kazanmasını sağlamak olduğu için, sonuçta ortak noktada birleşilmiştir. Bütün delegelerin ortak noktada birleşmeleri şüphesiz kolay olmamıştır. Herşey konuşulmuş, hiçkimsenin "şu noktada tereddütüm kaldı" diyemeyeceği kadar açıklıkla tenkidler yapılmış, görüşler savunulmuştur. Bu açıklık ve herşeyi konuşabilme imkânıdır ki, bütün fikirlerin bir noktada birleşmesini sağlamıştır. Bu yönüyle ele alınınca Yedinci Kongreye hakim olan açıklığı, Türk İşçi Hareketini başarıya götüren faktörlerden biri olarak saymak gerekecektir.

YURT SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLU

Kongrenin bir başka yönü, bugüne kadar Türkiye'de hiçbir kongrede görülmemiş şekilde yurt sorunlarının tartışılmış, bu sorunlara çözüm yollarının gösterilmiş olmasıdır. İcra Kurulunun hazırladığı Çalışma Raporu ile yurt sorunlarına en gerçekçi bir şekilde eğildiğini, çözüm yolları teklif ettiğini gösteren Türk-İş, kongre süresince bu tutumunu devam ettirmiştir. Kongrenin ilk günü konuşan bütün siyasi parti temsilcilerinin Çalışma Raporunu övmeleri, bu raporu program olarak benimsediklerini söylemeleri yabana atılacak bir davranış değildir. Bunu, Türk-İş'in asıl güç kaynağı olan faaliyetlerinin ne kadar olumlu olduğunun açık belirtisi saymak herhalde mübalağa olmayacaktır. Kongre devamınca, delegelerin yaptıkları konuşmalar ise, raporu daha da açıklığa kavuşturmuş, en ufak bir tereddüt noktası bırakmamıştır.

DÖNÜM NOKTASI

Türk-İş Kongresi nihayet iç bünyeyi ilgilendiren meseleleri açıklığa kavuşturmasıyla da işçi hareketinin güçlenme temposunu yavaşlatıcı faktörleri bertaraf etmeyi başarmıştır.

Ve nihayet Yedinci Kongre kabul ettiği 23 maddelik karar tasarısı ile tarihi görevini yerine getirmiştir.

Yedinci Kongre, Türk İşçi Hareketine öyle bir güç vermiş, öyle bir dayanışma ruhu aşılarmıştır ki, bunu bir dönüm noktası saymamak imkânsızdır.

Türk-İş'in şu anda bulunduğu nokta, bundan yıllarca önce bir hedefti. Ama şu anda hedef değil sadece bir başlangıç noktasıdır. Ve Türk-İş bulunduğu noktadan ileriye doğru sağlam, emin adımlarla yürümektedir.

TÜRK-İŞ KONGRESİ İŞÇİLERİN GÜCÜNÜ ORTAYA KOYDU

Nisan											
P	P	S	Ç	P	C	C					
1	2	3	4	5	6						
7	8	9	10	11	12	13					
14	15	16	17	18	19	20					
21	22	23	24	25	26	27					
28	29	30									

**BİRİNCİ
GÜN:
15
NİSAN
1968
PAZARTESİ**

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yedinci Kongresi çalışmalarına 15 Nisan 1968 Pazartesi günü, Ankara'da Büyük Sinema salonunda başladı. Çiçeklerle donatılan salonda Başkanlık Divanının arkasına rastlayan yerde Türk Bayrağı, Türk-İş ve Uluslararası

Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonunun bayrakları yer almıştı.

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Ankara'da bulunan bütün Bakanlar, Senatörler, Milletvekilleri, Üniversite mensupları, Başbakanlık Müsteşarı, Ankara Belediye Başkanı, bazı dairelerin Genel Müdürleri, çeşitli kuruluşlar temsilcileri, kalabalık bir sendikacı ve işçi toluluğu kongreyi izliyordu.

TÜRK-İŞ BAŞKANININ KONUŞMASI

Kongrenin açış konuşmasını

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy yaptı. Demirsoy alkışlarla karşılanan konuşmasında "... mazeret olsun diye denilir ki, millet hayatında iki yılın üç yılın değeri yoktur... Biz ise aksi tezi savunmaktayız. Millet hayatında olsun, sendika hayatında olsun, senelerin değil, saatlerin dahi büyük önemi vardır nazarıyesi ile hareket ettik, hizmette bulunduk. Takdir, tenkid, sizlerin hakkıdır" dedi, sendikacının sağlam bünyeli, etkili bir teşkilât meydana getirmesinin, bu teşkilâtı yalpalara, yan tesirlere uğratmadan ayakta tutmasının; onu, topluma, siyasile-

**TÜRK - İŞ ismi yatıyor gönüllerde.
Bu isimden medet umanların
sayısı milyonları bulmaktadır.**

re kabul ettirmesinin önemini belirtti ve şöyle devam etti:

"... İftiharla kaydetmeliyim ki, güçlü, etkili, sorumlu bir Türk-İş topluluğu meydana getirilmiştir. Türk-İş kendisini herkese kabul ettirmiştir. Sözü dinlenir, itibarlı haldedir. Ve yine yetkili olarak söyleyebilirim ki, Türk-İş, prensiplerinden taviz vermeden, tesirlere kapılmadan doğru bildiği hedeflerden şaşmadan ve yıpranmadan bugüne getirilmiştir."

Türk-İş Başkanı daha sonra Türk sendikacılığının kısa bir süre

içinde ulaştığı merhalenin her yerde hayranlık uyandırdığını söyledi, sendikaların demokratik düzendeki yerini şu sözlerle anlattı:

"... Demokrasilerde siyasi partilerin yanında demokrasinin vazgeçilmez müesseseleri vardır. Bunlar bağımsız kaldıkları müddetçe rejim emniyettedir. Basın, radyo, sendikalar, mahkemeler, üniversiteler demokratik müesseseler arasındadır. Nereden gelirse gelsin, bu müesseseleri kukla haline getirmek arzusu uyandığında, sendikalar gerekli müdahaleyi yapmayı bilmeli-

dirler. Aslında sendikacılıkta neme-lâzımcılığa yer yoktur. Haksızlıklarla mücadeleyi göze alamayanlar eyyamcılardır. Bunların ise bünyemizde yeri olamaz... Bir kere şunu herkesin bilmesini isterim ki, biz gerçeklerin yanındayız. Gerçekleri dile getirmekten çekinecek karakter zaafımın bizde aranması beyhude bir gayrettir...."

Demirsoy Türk-İş'in ekonomik ve sosyal ilkelerini ise şöyle açıkladı:

"... Sefalet rafahı daima kovalayacaktır. Refahı asgari ölçüde her

ferdin tatmasının, ancak sefaletin kovalanmasıyla mümkün olacağı şüphe götürmez. Hür demokratik sendikalar, topluluk arasındaki denge-sizlikleri ortadan kaldırmayı hedef almışlardır. Sendikalar gayri sa-fi gelir-den, yani meydana getirilen somundan payını almak için müca-dele eder, netice alır.

Memleketimiz muhtelif zaruretler sebebiyle iktisaden geri kalmış ülke yaftasını taşımaktadır. Millet-çe bu etiketten kurtulma çabaları içindeyiz... Türk-İş kalkınmanın hürriyet içinde olacağına inanır, onun savunucusudur. Önce kalkınım sonra sosyal adaleti sağlayalım fikrini elinin tersi ile reddeder..."

Konuşmasına, "Türk Sendikacı-lık Hareketinin ne vasiye, ne modern haramilere, ne de siyasi ko-miserlere ihtiyacı yoktur" diyerek devam eden Türk-İş Başkanı, bu-

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy 7. Kongreyi açış konuşmasında "Sendikacılık hareketinde Türk-İş'ten üstün güç tanımıyorum. Sizlerin de tanımamanızı istiyorum" dedi.

gün Türkiye'de olduğu kadar, hür sendikacılık aleminde de kabul edilen bir gerçeği şöyle dile getirdi:

"... Sendikacılık hareketinde Türk-İş'ten üstün güç tanımıyorum. Sizlerin de tanımamanızı istiyorum. Kendilerini böyle görenler vehim içindedirler. Devlet hayatında, şahıslar geçici, millet daimidir. Sendikacılık hareketinde de bu kaideye sadık olarak hareket ettik. Türki-ye'nin kentinde, köyünde, şehrinde, mahallesinde var olan isim Türk-İş'tir. Türk-İş ismi yatıyor gönüllerde. Bu isimden medet umanların

sayısı milyonları bulmaktadır..."

CUMHURBAŞKANI SUNAY'IN SÖZLERİ

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy konuşmasını bitirdikten sonra Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın yanına giderek kendisini kürsüye davet etti.

Sunay alkışlar arasında kürsüye geldi, Türk sendikacılık hareketinin kuruluşundan beri şuurlu bir çalışma içinde olduğunu belirtti. Sunay bu konuda şöyle dedi:

CUMHURBAŞKANI
SUNAY'IN
TÜRK-İŞ
7. KONGRESİNDE
YAPTIĞI KONUŞMA

TÜRK-İŞ ŞUURLU BİR ÇALIŞMA İÇİNDEDİR

"Anayasamızın sosyal ve iktisadi haklarına ve ödevlerine dahil, çalışma ve sözleşme hürriyetleriyle sosyal adalet ve sosyal güvenlik ilkele-rinin, gerçekleştirilmesi ve korunması maksadı-yla kurulmuş olan ve bu uğurda müspet gayretler sarfeden Türkiye İşçi Sendikaları Konferansı'nun Yedinci Genel Kuruluna hitabetmekten ve şahıslarınızda fedakâr Türk işçisiyle vefakâr Türk işverenini selâmlamaktan bahtıyarlık duyuyorum.

Varlığını ve gelişmesini, Cumhuriyetimizin Milli, Demokratik, Lâik ve Sosyal Hukuk Devleti niteliklerine borçlu olan ve kuvvetini bu nitelikle-re bağlılığı ile sağlayan Teşkilâtınız, kuruluşun-dan beri şuurlu bir çalışma içindedir. Takdirle izlediğimiz bir durumu iftiharla belirtmek benim için bir vazifedir.

Türk-İş'in milli hukuk ile Atatürk Devrim ve İlkelerine dayanarak yönettiği sendikacılık hare-ketleri; siyasi, iktisadi ve sosyal hayatına çeki düzen vermek isteyen müesseseseleşme gayretleri içinde, siyasi partilerin etkisi dışında kalabilen

"... Varlığını ve gelişmesini, Cumhuriyetimizin Milli, Demokra-tik, Laik ve Sosyal Hukuk Devleti niteliklerine borçlu olan ve kuvve-tini bu niteliklere bağlılığı ile sağ-layan Teşkilâtınız, kuruluşundan be-ri şuurlu bir çalışma içindedir. Takdirle izlediğimiz bu durumu if-tiharla belirtmek benim için bir va-zifedir..."

Türk-İş'in siyasi partilerin etki-si dışında kalmasını ve bu durumu-nu muhafaza ediyor olmasını "müs-bet gelişmeler" olarak niteleyen Cumhurbaşkanı Sunay, işçi işveren

ve durumunu muhafaza etmesi gereken müsbet gelişmelerdir.

Sendikacılığımızın bu yolda gelişmesi, işçilerimiz ile işverenlerimiz arasındaki münasebetlerin, ahenk içinde, verim sağlayıcı bir olgunlukta yürütülmesini mümkün kılmıştır. İşçi-İşveren Hükümet işbirliğinin, kanuni organlar arasında veya lüzum ve ihtiyaca göre ilgili kanunlar çerçevesinde serbest gelenekler haline girmesi, beşeri münasebetlerin gelişmesini daha hızlandırmaktadır.

Türk işçisi, kendi menfaatını çalıştığı işyerinin başarısında arayan ve bulan bir seviyeye yükselmiştir. Bunun neticesi olarak; işçi ve işveren münasebetlerinin düzenlenmesinde ve idaresinde, taraflar için kanuni birer kaynak ve vasıta olan Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt haklarından, karşılıklı iyi niyetlerle çok iyi bir şekilde faydalanarak parlak imtihanlar verildiğini ve işçilerimizin bu haklarını sadece kendi iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek için, Anayasanın öngördüğü şekilde kullandıklarını kaydetmek ve bundan milletçe duyulan memnuniyeti belirtmek gerekir.

Bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, yurdumuzda da bu konudaki beşeri münasebetlerin amaçlarına ulaşması, sermaye piyasasının büyümesine, dolayısıyla iktisadi teşkilatlanma ve çalışmaların geliştirilmesine bağlıdır. Şimdiki halde, daha çok sanayi ve ticaret alanlarında kurul-

muş olan sendikalarımızın, bütün işleri ve meslekleri kapsayan sendikalar halinde daha büyük bir dayanışma ortamı vücuda getirmeleri ve güçlenmeğe başlayan işveren sendikalarımızın da arzu edilen duruma gelmeleri, sosyal politikamızın başarıya ulaşması bakımından büyük ümitler vadetmektedir.

Sendikacılığımızın, önemli katkılarda bulunduğu kalkınma çabalarımızı güçlendirmek suretiyle aşırı akımları tesirsiz hale getiren bir ağırlık merkezi teşkil etmesi, bize, ayrıca güven vermektedir.

Sendikacılığımızın gelişmesinde, bu konudaki eğitimin ve özellikle sendika liderleri yetiştirme programlarının faydaları olmuştur. Bu sebeple, uygulanmakta olan programın daha mükemmel ve daha metodlu bir hale getirilmesini ve işçilerimiz ile işverenlerimizi aydınlatacak sürekli yayınlar ve müşterek çalışmalar yapılmasını tavsiye eder, kongrenize başarılar diler, bütün işçileri saygı ile selâmlarım."

ilişkilerinin ahenk içinde yürütülmesinin yurda sağlayacağı sayısız faydalara da değindi.

BAŞKANLIK DIVANI

Cumhurbaşkanı Sunay'ın uzun uzun alkışlanan konuşmasından sonra Türk-İş Yedinci Kongresini yönetecek başkanlık divanı seçildi. Başkanlık Divanına Vahap Güvenç, Mehmet Şahin ve Ahmet Çatakşinler getirildiler.

Vahap Güvenç gündem uyarınca, konuk siyasi partiler temsilcile-

rine söz verileceğini belirtti. Konuşma sırasının ad çekme suretiyle belirlendiğini sözlerine ekledi. İlk olarak CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit kürsüye davet edildi.

ECEVİT KÜRSÜDE

Türkiye'de işçi topluluğunun içeriden ve dışarıdan bir patlama eğilimi içine sokulmak istendiğinden söz ederek konuşmasına başlayan Bülent Ecevit, bu durumun başlıca nedeninin Anayasaya göre yapılması gerekli düzen değişikliğinin yerine getirilmemesinde yattığını

nı söyledi. Toplu sözleşme grev lokavt haklarının verilmesinin işçiyi umutsuzluk ve çaresizlikten kurtardığını belirtti. Temel işçi haklarının verilmesinin düzen değişikliğinin tabii bir gereği olduğunu da öne süran CHP Genel Sekreteri bu konuda şöyle konuştu:

"...Anayasanın emrettiği düzen değişikliği çalışma hayatımıza yeni bir yön vermiştir. Anayasamız, bilinçli işçilerin teminatı altındadır. Onun koruyucusu Türk işçileridir. Bu güne kadar roformlar yapılmamışsa aydınlardan ve bürokratlar-

dan geldiği içindir, çünkü endişe uyandırmıştır. Şimdi halkın içinden ve halk önderlerinden yani sendikacıardan gelmektedir. Ve bu yüzden güçlüdür. Türk-İş'in Yedinci Kongresini, ekonomik, siyasal, ve sosyal alanda sağlayacağı gelişmeler yönünden içten duygularla kutlarım..."

Ecevit'in konuşması alkışlarla karşılandı. Daha sonra kongre başkanı Türk-İş Yedinci Kongresini izleyen yabancı sendikacıları tanıttı. Kongrede bulunan konuk sendikacılar şunlardı:

KONUKLAR

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) temsilcisi Enzo Frizo, Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DGB) temsilcisi Anton Fittkau, İsrailli İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Histadruth) temsilcileri Rafael Beash ve Abraham Schmill, Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) temsilcisi Henry Kirsch, UGTT Genel Sekreter Yardımcısı Ameer Ben Aicha, IFPCW Avrupa Bölge Temsilcisi Frantz Loriaux.

Kongre Başkanı daha sonra Başbakan Süleyman Demirel'in seçim yasaklarının başlaması dolayısıyla kongrede konuşma yapamadığını bildirerek bir mesaj gönderdiğini

söyledi ve Demirel'in mesajını okudu.

DEMİREL'İN MESAJI

Başbakan Demirel'in mesajı şöyle idi:

"... Seçim Kanununun vazettiği yasaklar dolayısı ile meydana gelecek herhangi bir yanlış anlama ve yanlış tefsir etmeği önlemek için

Türk-İş 7. Kongresi ilk gün çalışmaları Kızılayda Büyük Sinemada başladı. Sinemanın kapısına büyük bir pano asılmıştı. Kapı önünde toplanan halk kongreye büyük bir ilgi gösterdi. Konuşmaları izlemek istedi. Türk-İş 7. Kongresi Türkiye'de eşinden görülür bir ilgi ile karşılandı.

bizzat aranızda olarak sizlere hitap etmek imkânını bulamadım.

Büyük ve güçlü Türkiye'nin yapılmasında çalışkan, vatanperver Türk işçisinin hüneri, mahareti ve el emeği ile alın teri güvencimizdir.

Türk-İş 7. Kongresine gelen Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay kongrenin yapıldığı Büyük Sinemanın kapısında Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy tarafından karşılandı. Demirsoy, Türk Sendikacılarının Cumhurbaşkanı kongrelerinde görmekten duyduğu memnuniyeti belirtti.

Daha çok vatandaşımıza iş imkânları yaratmak ve işçimize daha iyi hayat şartı temin etmek büyük Türkiye'yi yapma hedefimizin içinde mevcuttur.

Kongrenizin mühterem delegelerini ve delegelerin şahasında mensup oldukları işkolları ve işyerlerindeki işçilerimizi sevgi ve saygı ile selâmlar, başarılar temenni ederim..."

CKMP SÖZCÜSÜ MUZAFFER ÖZDAĞ

Demirel'in mesajının okunmasından sonra kürsüye CKMP adına Muzaffer Özdağ geldi. Özdağ konuşmasında işçi hareketinin memleket bakımından taşıdığı önemi belirtti, işçilerin siyasi partileri etkileri altına almalarını temenni ettiklerini söyledi, Türkiye'nin asıl meselesinin milli gelirin arttırılamaması olduğunu öne sürdü.

"... Türk işçi hareketini Türkiye'ye, Türk halkına bağlı görmek güvencimizdir" diyen CKMP sözcüsü bir idari reform yapılması gereğine işaret etti. Yurt dışında çalışmayı tercih eden doktor ve mühendisleri ahlak ve mefkûre sorumsuzluğu ile suçladı.

Özdağ'dan sonra Güven Partisi adına Coşkun Kırca kürsüye geldi.

KIRCA'NIN KONUŞMASI

Kırca sözlerine "Türk-İş Yedinci Genel Kurulu, Türk demokrasi tarihinin önemli bir devresine rastlamaktadır. Bugün memleketimizde iktisadi kalkınmanın süratle yürütülmesinin, eğitim ve kültür a-

lanlarında hızla ilerlemenin ve her çeşit vatandaş için sosyal adaletin bir an önce tam olarak kurulmasının en verimli yollarının hangisi olacağı konusunda yoğun bir tartışma cereyan etmektedir" diyerek başladı, Demokratik rejimin Türkiye'yi 1961 Anayasasının getirdiği düzen içinde daima ileriye götüreceğinden kimsenin şüphe etmemesini istedi. Kırca "Anayasanın getirdiği düzenin değiştirilemeyeceğini; kimsenin bunu yıkmaya muktedir olamayacağını" belirtti, temel işçi sorunları hakkındaki görüşlerini açıkladı.

Daha sonra Adalet Partisi adına Prof. Aydın Yalçın söz aldı.

AYDIN YALÇIN'IN SÖZLERİ

AP Grup başkan vekili Prof. Aydın Yalçın demokratik düzen içinde Türk İşçi Hareketinin ezici çoğunluğuna sahip Türk-İş bünyesinde, demokratik bir kuruluş olarak işçileri birleştiren noktanın asgari müştereklerin şuuru olduğunu ve uyanışı görmenin büyük bir kuvvet kaynağı yarattığını söyledi, şöyle devam etti:

"Türk-İş hür sendikacılığın, demokratik düzenin temellerinden biri olduğu inancındadır. Demokratik düzenle, sözde işçi cenneti olduğunu iddia eden solcu diktatörlük düzeni arasındaki en bariz fark, Türk-İş bu noktada bulunmaktadır. Bizim sistemimizde, yani hür batılı düzende; işçi hareketi, toplanma, çalışma, düşünme, hürriyetlerinin bir parçası olarak ve temel hakların teminatı altında, hür sendikacılık için imkân vardır. Fakat herşeyin devlet inhisarına geçtiği, çalışma hürriyetinin kalmadığı, toplanma düşünme ve ifade hürriyetlerinin tahrip edildiği solcu diktatörlüklerde, ne hür sendikalara, ne de bağımsız sendikacılığa imkân vardır..."

Aydın Yalçın'ın işçi sorunları hakkındaki görüşlerini açıklamasından sonra Kongre Başkanı CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün, Güven Partisi Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, Millet Partisi Genel Başkanı Osman Bölükbaşı ve Milli Birlik Grubu adına Başkan Fahri Özdilek'in birer başarı mesajı gönderdiklerini açıkladı ve mesajları okuttu.

Yedinci Kongre çalışmalarına Ankara Belediye Bاندosu eşliğinde söylenen İstiklâl Marşı ile başladı. Yukarda Genel Sekreter Halil Tunç ve yardımcıları Ethem Egzi ile Salahaddin Erkap İstiklâl Marşını söylerken.

Yedinci Kongreye katılan delegelerden kurulu bir heyet, Anıt Kabir'e giderek, Cumhuriyetimizin kurucusu büyük önder Atatürk'ün huzurunda saygı duruşunda bulundular. Türk İşçilerinin Atatürk'e bağlılıklarını tekrarladılar.

Yedinci Kongre Başkanlık Divanı Vahap Güvenç, Ahmet Çatakçinler, Mehmet Şahin'den kuruldu. Başkanlık Divanı sekiz gün süren kongreyi büyük bir dirayetle yönetti, kongrenin başarılı olmasında büyük rol oynadı.

Mesajlar şöyle idi:

İSMET İNÖNÜ'NÜN MESAJI :

"Türk-İş Genel Kurulunu saygı ile selâmlıyarak ona çalışmalarında başarılar dilerim. Türkiye'de İşçi teşekküllerinin millet hizmeti için ödevlerini ve sorumluluklarını bile-rek gelişmeleri yeni devrin başlıca karakterlerini gösterir. İşçi teşekküllerimiz ekonomik ve sosyal ha-

yatımıza emniyet ve güç getirmişlerdir. Türk-İş'in bu teşekküller içinde özel bir yeri ve memleket nizamını doğru yolda tutmak amacını sağlamakta müstesna bir ödevi vardır. Türk-İş geçirdiğimiz kuruluş devresinde başarı ile yerleşti ve gelişti; gelecek hizmetleri daha verimli ve daha göz alıcı olacaktır. Kongreye yürekten başarılar diler saygılar sunarım."

Yedinci Kongrede Adalet Partisi aama, AP Millet Meclisi Grup Başkan Vekili Prof. Aydın Yalçın konuştu.

Türk-İş Kongresinde eski Çalışma Bakanı, CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit de hazır bulundu ve konuşma yaptı.

FEYZİOĞLU'NUN MESAJI :

"Gaziantep'teki görevlerim sebebiyle Türk-İş'in Genel Kuruluna katılamadığım için gerçekten üzgünüm.

Yeterki arkadaşlarım büyük toplantınızı takip edeceklerdir. Genel Kurul çalışmaları bitmeden Ankara'ya dönecek ve toplantınıza bizzat katılmaktan şeref duyacağım. Türk-İş vatansever ve milliyetçi Türk işçisinin ve hür sendikacılığın gerçek temsilcisidir. Esaret rejimlerine karşı; demokratik rejim ve yabancı ideoloji hayranlığına karşı Türk milliyetçiliğini bayrak yapan Türk-İş'in Genel Kuruluna başarılar diler bütün üyeleri yürekten sevgi ve saygılarımla selâmlarım."

sol ve sağın tehlikelerine işaret ederek başladı, "Türkiye'de sosyal hakların ve güvenlikleri söz konusu olduğu bir zamanda işçinin gösterdiği uyanıklık, demokrasimizin en önemli teminatını teşkil etmektedir" dedi. Azizoğlu daha sonra yurt kalkınmasında özel sektörün rolüne değindi, vurguncu, sırtını bir takım siyasi partilere dayayan ve memleket menfaatleri aleyhine çalışan özel sektörün karşısında olduklarını açıkladı.

BÖLÜKBAŞI'NIN MESAJI :

"Alın teri ve göz nuru ile yurt kalkınmasının en önemli unsuru olan vatansever ve milliyetçi Türk işçisini kongrenizin şahsında sevgi, saygı ve takdir hisleriyle selâmlar, başarı dileklerimi ve saygılarımın kabulünü rica ederim."

ÖZDİLEK'İN MESAJI :

"Milli Birlik Grubu emeğin ve insan haysiyetinin koruyucusu olan 27 Mayıs Anayasasının inançlı bekçilerini sinesinde bulunduran ve Cumhuriyetimizin temel unsurlarından biri olan Atatürkçü Türk-İş'in vatansever işçilerini saygı ile selâmlar ve Yedinci Genel Kurul toplantısına sonsuz başarı dileklerimi sunarım."

Mesajların okunmasından sonra kürsüye YTP Başkanı Yusuf Azizoğlu geldi.

AZIZOĞLU'NUN SÖZLERİ

Yeni Türkiye Baştisi Genel Başkanı Yusuf Azizoğlu sözlerine aşırdı

AHMET YILDIZ KÜRSÜDE

Ahmet Yıldız uzun uzun alkışlanan konuşmasında Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve sosyal sorunları anlattı. Toprak, vergi reformu, madenlerin, petrol-lerin millileştirilmesi, dış ticaretin belirli ölçüler içinde devlet eliyle yönetilmesi hakkındaki görüşlerini açıkladı. Türk-İş çalışma raporu için şöyle dedi:

"... Eğer hükümet Türk-İş'in çalışma raporunu program olarak alsa yürekten desteklerim..."

Yıldız, partiliğin Türkiye'deki etkilerini şu sözlerle anlattı:

"Türkiye'de partiliğin girip de soysuzlaştırmadığı yer yoktur. İşçi Hareketi, bir baskı grubu halinde, kendi görüşüne uygun siyasi partileri destekler. İşçi örgütleri doğruyu savunacak, partiler kendilerini buna ayarlayacaklardır. İşçilerin eylemlerini yadırgayan az gelişmiş kafalar bulunabilir. Bu geri kafaların işçi haklarını kısıtlamada gerekçe aradıklarına dikkat etmelisiniz."

Kongrenin toplandığı Büyük Sinemanın önünde, üzerinde Türk-İş amblemi ve "TÜRK-İŞ YEDİNCİ GENEL KURULU" yazılı 3,5 metre yüksekliğinde bir pano yer almıştı. Pano daha sonra kongre çalışmalarının devam ettiği Türk Standartları'nın önüne taşındı.

Milli Birlik Grubu adına Tabii Senatör Ahmet Yılmaz ilgi çekici bir konuşma yaptı, alkışlarla karşılandı.

Türk-İş Yedinci Kurulu birinci gün çalışmalarını Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Batı Almanya İşçi Sendikaları Birliği (DGB) ve Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına yapılan konuşmalarla bitirdi.

Nisan											
P	P	S	C	P	C	C					
1	2	3	4	5	6						
7	8	9	10	11	12	13					
14	15	16	17	18	19	20					
21	22	23	24	25	26	27					
28	29	30									

**İKİNCİ
GÜN:
16
NİSAN
1968
SALI**

Yedinci Kongrenin ikinci günü, konuk sendikacıların konuşmalarından sonra Çalışma Raporu üzerindeki görüşmelere başlandı.

TUNUSLU SENDİKACININ KONUŞMASI

Günün ilk konuşmasını, Kongre münasebetiyle Türkiye'ye gelen Tunus İşçileri Genel Birliği Genel Sekreteri Birinci Yardımcısı Ameer Beu Aicha yaptı ve asırlardan beri Türklerle Tunuslular arasındaki yakın ilişkinin işçi kuruluşları arasında da görüldüğünü, Tunusluların Türklerle karşı aşırı bir sevgi ile bağlı bulunduğunu söyledi "bütün Tunus halkı Kemal Atatürk'ü tanır. Atatürk; cesur, ciddi ve çalışkan Türk ulusunun yükselmesini ve gelişmesini başarmıştır" dedi.

FRANTZ LORIOUX'UN KONUŞMASI

Tunuslu Konuk sendikacıdan

Türk-İş Kongresinde Güven Partisi adına Coşkun Kırca hazır bulundu ve uzun bir konuşma yaptı.

CKMP adına Türk-İş Kongresini izleyen Muzaffer Özdağ partisinin Türk-İş'le aynı görüşte olduğunu belirtti.

Kongrede YTP Genel Başkanı Yusuf Azizoğlu da bulundu. Azizoğlu da ilgi çekici bir konuşma yaptı.

sonra söz alan Uluslararası Petrol İşçileri Federasyonu Avrupa Bölge Temsilcisi Frantz Lorient, Türk-İş'in ve Petrol-İş'in uluslararası sen-

dikacılık hareketinde oynadığı role değindi "Barış, Ekmek, Özgürlük düzeninin yerleşmesi ortak çabamıza bağlıdır" dedi.

Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Necati Taşkın'ın Yedinci Kongrede yaptığı konuşma delegelerin sürekli alkışlarıyla karşılandı. Genel Kurul, Taşkın'ın şahsında Kıbrıslı soydaşlarımızı selamlıyordu. Taşkın konuşmasında, Kıbrıs Türk toplumunun karşı karşıya bulunduğu problemleri anlattı, bu ulusal davaya gösterdiği yakın ilgiden dolayı Kıbrıslı işçilerin Türk-İş'e teşekkür ettiklerini söyledi.

Loriux, daha sonra temsil ettiği Uluslararası Federasyonun Türkiye'den iki kuruluşu daha üyeliği ne aldığını belirtti, sözlerini Türk Sendikacılık Hareketine başarılar dileyerek bitirdi.

İSRAİLLİ SENDİKACININ KONUŞMASI

Daha sonra kürsüye davet edilen İsrailli İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HİSTADRUTH) Yönetim Kurulu üyesi Rafael Beash, Türk-İş'in gelişmesini ve hedeflerine ulaşma yolundaki başarılarını övdü "samimi olarak belirteyim ki, sendikacılık alanında kaydettiğiniz ilerleme küçümsenemez" dedi ve Kongrenin bölgemizde barış, adalet ve hürriyetin kurulması için bir temel taşı olması temennisinde bulundu.

NECATİ TAŞKIN KÜRSÜDE

Sürekli alkışlar arasında kürsiye gelen Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Necati Taşkın, Kıbrıs'taki durum ve Kıbrıs Türk toplumunu çevreleyen sorunları anlattı, Kıbrıs probleminin Türk toplumunun mal ve can güvenliğini teminat altına alacak siyasi bir çözüm yoluna kavuşturulması gerektiğini söyledi ve şöyle dedi:

"Dört buçuk yıldır süregelen ve toplumumuzun varlık ve hürriyetini tehdit eden Rum saldırıları, abluka ve tehditlerinin gevşediği veya gevşemeğe yüz tuttuğu bu günlerde, geride bıraktığımız yılların biriktirdiği çözüm bekleyen problemleri karşımızda durmaktadır. Bu problemlerin başında, muhakkak ki, Kıbrıs probleminin toplumumuzun can ve mal güvenliğini teminat altına alacak ve var olmasını sağlayacak barışçı ve nihai bir çözüm gelmektedir. Şerefli barışçı ve nihai çözüm bulunması yönünde araştırmacı mahiyette yapılan çalışmaların erken bir zamanda başarıya ulaşması en halisane temennimizdir. Anavatanın maddi ve manevi yardımıyla, silâh gücüyle dize gelmeyen Enosis'e karşı bütün direnme gücünü ortaya koyarak canını ve malını seve seve feda etmekten çekinmeyen Kıbrıs Türkünü şimdi yeni ve hayatıyetle ilgili iktisadi ve sosyal problemler de çevrelemektedir. İktisadi ve sosyal problemlerimizin hallinde, herkese olduğu gibi Kıbrıs'taki Türk sendikalarına da büyük bir görev ve sorumluluk düşmektedir."

Necati Taşkın, hasta Kıbrıslı işçilere Anavatanda bakım ve tedavilerini yapan Türk-İş'e de teşekkür etti ve "Türk hükümetinin gittikçe artan yardımıyla davamızda muzaffer çıkacağız" dedi.

F. K. GÖKAY KONUŞTU

Yurt dışındaki işçiler konusunda bir konuşma yapan Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay, "İşçi ve işveren ilişkilerinin ileri bir seviyede

Türk-İş Yedinci Kongresine katılan delegeler ve konuklar sekiz gün boyunca çalışmalarını eksiltmeyen bir ilgi ile izlediler.

Yedinci Kongrede Ord. Prof. Fahrettin Kerim Gökay bir konuşma yaparak yurt dışındaki işçilerin durumu hakkında bilgi verdi.

olması sosyal bir paratonerdir" dedi ve aşırı cereyanlara karşı Türk İşçi Hareketinin güçlü ve etkili olduğunu söyledi.

TÜZÜK KOMİSYONU TEKLİFİ

Gökay'dan sonra, 47 imzalı bir önerge ile yeni bir tüzük değiştirme Komisyonu kurulması teklif edildi, bu konuda yapılan konuşmalardan sonra önerge aynen kabul edildi.

ÇALIŞMA RAPORUNUN GÖRÜŞÜLMESİ

Tüzük değiştirme komisyonunun kurulmasına karar verilmesinin

den sonra Çalışma Raporu üzerindeki görüşmelere başlandı.

İlk sözü Ges-İş Sendikası'ndan Hüseyin Ekşi aldı, İcra Kurulunun rapordaki düşünceleri gerçekleştirmek için çaba sarfetmediğini söyledi, İYAK'ın işçi yararına olduğunu ancak işçiye külfet yüklemesinin doğru olmayacağını belirtti, bu arada, NATO ve Amerika aleyhinde sarfettiği sözlerden ötürü büyük protestolara uğradı.

MEHMET ŞAHİN MADENLER KONUSUNDA KONUŞTU

Türk Sendikacılık Hareketinin Türk-İş çevresinde kenetlenmesi gerektiğine değinen Maden-İş Federasyonu delegesi Mehmet Şahin, yeraltı servetlerimizin harcadığını, özel sektörün kapkaççı bir tutumla çalıştığını, bunun önüne geçmek için tek çarenin madenlerimizin devlet eliyle işletilmesi olduğunu söyledi, Maden Kanununun çıkarılması gerektiğini belirtti.

Mehmet Şahin'in konuşmasından sonra, konuşmalarını sınırlandırılması hakkında teklif üzerine Toleyis Federasyonu Delegesi Nusret Aydın ile Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy aleyhte söz aldı, Demirsoy "bız teşkilâta örnek olmak istiyoruz" diyerek önerenin reddini istedi.

ABDULLAH ÇAKİREFE KÜRSÜDE

Maden Federasyonu delegesi Abdullah Çakırefe, Çalışma Raporunun güzel hazırlandığını belirtti, madenlerin devlet eliyle işletilmesini savundu, kömür madenlerinin Fuel-Oil yüzünden krize gittiğini açıkladı, Maden Bakanlığı kurulmasını istedi.

İkinci günün öğleden sonraki oturumunda ilk sözü alan Metal-İş Federasyonu delegesi Sait Aydın Özeren, yabancı sermayeye karşı olmadığını ancak masraflarını naylon faturalarla şişirerek vergi kaçakçılığı yaptıklarını, yedek parça sanayii kurularak ordunun aldığı çeşitli arabaların tamirinin yapılabilmesinin mümkün olduğunu söyledi, İş-

Türk-İş Yedinci Kongresi 16 Nisan gününden itibaren çalışmalarına Türk Standartlar Enstitüsü Salonlarında devam etti. Kongrenin yapıldığı salonun duvarına büyük bir pano asılmış, gönderlere Türk Bayrakları çekilmişti. On iki Türk Bayrağı kongre devamınca salonun önünde dalgalandı.

sizlik Sigortasının çıkarılması gerektiğini savundu.

AVNİ MURAT SOL AKIMLARA ÇATTI

Sol akımların yurt yararına olmadığını söyleyen Metal-İş Federas-

yonu delegesi Avni Murat, Disk'in işçiyi temsil etmediğini, Türk-İş'in partilerüstü politika uygulaması gerektiğini ve teşkilatlanmaya önem vermesini istedi.

Daha sonra konuşan Maden Federasyonu delegesi Mustafa Orhan, maden işletmeciliğinin bir keşme keş içinde bulunduğu, işçilerin ücretlerini alamadıklarını ve özel sektörde iş güvenliğinin olmadığını söyledi.

Maden Federasyonunun diğer delegesi Hakkı Işık da aynı konu üzerinde konuştu.

HAMDİ TURAN'IN KONUŞMASI

Ges-İş delegesi Hamdi Turan, sabahki oturumda konuşan Ges-İş delegesi Hüseyin Ekşi'nin konuşmasının sendikasını ilzam etmediğini belirttiikten sonra, Türk-İş Çalışma Raporunu eksiksiz bulduğunu ancak raporda yer alanlarla uygulama arasında farklar olduğunu söyledi, partiler üstü politikanın açıklığa kavuşturulmasını istedi ve "İlkelerimizi gerçekleştirebilecek bir siyasi partiyi desteklemek ve onu kendimize angaje etmek partiler üstü politikadır" dedi.

NİYAZİ MEMİŞ İS KANUNUNU TENKİD ETTİ

Ges-İş delegesi Niyazi Memiş de

Kongre münasebetiyle açılan serginin bir köşesi Türk-İş yayınlarına ayrılmıştı. Türk-İş yayınları arasında yer alan İngilizce bültenler özellikle yabancı konukların ilgisini çekti. Türk-İş İngilizce bültenleri aylık olarak yayınlanmakta ve çeşitli ülkelerdeki işçi kuruluşları ile uluslararası kuruluşlara gönderilmektedir.

Kongre Başkanlık Divanı'nın arkasını üç büyük bayrak süslüyordu. Ortaya Türk Bayrağı, onun iki yanında da Türk-İş ve Türk-İş'in bağlı bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) bayrakları yer almıştı. Başkanlık Divanı'nın sağ tarafında konuşmacılar için kürsü kurulmuş, sol taraf ise, İcra ve Yönetim Kurulu üyelerine ayrılmıştı.

931 sayılı İş Kanununun yeni birşey getirmediğini söyleyerek tenkid etti, zamlar konusuna değindi, daha sonra Ana Tüzüğün ciddi bir çalışma ile son şeklini almasını ve her genel kurulda değiştirilmesinin sakıncalı olduğunu söyledi.

Günün son konuşmasını yapan Kâğıt-İş sendikası delegesi Dünder Çiğit, Çalışma Raporunda Disk konusuna fazla yer verilmesinin hatalı olduğunu belirtti, tabandaki işçinin eğitimine önem verilmesini istedi, aidatlar konusunda da sendikaların hatalı hareket ettiklerini söyledi.

Daha sonra Komisyon seçimleri yapıldı ve ikinci gün çalışmalarına son verildi.

elde edilenlerin işçiden geri alındığını söyledi ve 931 sayılı İş Kanunu verdi.

NUSRET AYDIN'IN KONUŞMASI

Daha sonra Kürsüye gelen Tolayis delegesi Nusret Aydın, siyasilere çözümleyemediği sorunların işçi kuruluşları tarafından önemle

Türk-İş Yedinci Kongre delegeleri, sekiz gün süren çalışmalar sırasında hiçbir kısıtlamaya uğramadan rahatça konuşmak, tenkidlerde bulunmak imkânına sahip oldular. Kongrede herşey açıkça konuşuldu. Açıklık her zaman olduğu gibi bu kongrede de Türk-İş'in ilkesi oldu.

ele alındığına ve 27 Mayıs Anayasasını ve getirdiği müesseseleri korumanın gereğine değindi, partiler üstü politikanın "dünya görüşünden mahrum olmak demek olmadığını" ileri sürdü, sendikal eğitime önem verilmesini söyledi.

BURHANETTİN ASUTAY

Tez Büro-İş delegesi Burhanettin Asutay, Türk-İş'in birlik ve beraberliğinin önemi üzerinde durdu, "siz burada vasi, vekil ve vefi olarak bulunuyorsunuz, görevinizi buna göre yapmalı, birlik ve beraberliği sağlamalısınız" dedi.

Asutay, bu konuşmayı, bir gazetede yayınlanan karikatür yüzünden yaptığını da sözlerine ekledi.

KEMAL ÖZER KÜRSÜDE

Daha sonra konuşan Maden Federasyonu Başkanı Kemal Özer, Asutay'ın bahsettiği karikatürde kendisinin de resmedildiğini ancak hiç bir grupta olmadığını ve sendikal prensiplerin koruyucusu olduğunu ve karikatürün ne anlam taşıdığını hakkında Tes-İş Federasyonu Başkanı Enver Turgut'un açıklama yapmasını istedi.

ORHAN ERÇELİK'İN AÇIKLAMASI

Kemal Özer'in konuşması üzerine açıklamada bulunan Tes-İş Federasyonu Genel Sekreteri Orhan Erçelik, delegelerin en hassas olduğu meselenin birlik ve beraberlik

Nisan											
P	P	S	Ç	P	C	C					
1	2	3	4	5	6						
7	8	9	10	11	12	13					
14	15	16	17	18	19	20					
21	22	23	24	25	26	27					
28	29	30									

ÜÇÜNCÜ GÜN:
17
NİSAN
1968
CARŞAMBA

Tunus İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Birinci Yardımcısının Türk-İş'e getirdiği armağanların verilmesiyle üçüncü gün çalışmalarına başlayan Genel Kurulda ilk sözü Kristal-İş delegesi Mehmet Şişmanoğlu aldı, Çalışma Raporuna tümüyle katıldığını fakat ilkelerin gerçekleştirilmesi için ne gibi bir politika izlenmek gerektiğinin belirlenmediğini, fiyat istikrarsızlığından toplu sözleşmelerle

Yedinci Kongre, bu arada bazı konuları incelemek üzere kendi bünyesinde komisyonlar kurdu. Bunlar, Mevzuat, Teşkilatlanma, Hesap Tetkik, Tüzük ve Tahmini Bütçe Komisyonlarıydı. Komisyonlar yaptıkları çalışmalar sonucu hazırladıkları raporları Genel Kurula sundular.

olduğunu söyledi, karikatürün altında çıkması gereken "şayet partiler içi politika izlenirse muhtemel sonuç" yazısının bir tertip hatası yüzünden çıkmadığını ve Türk-İş'in bütünlüğünde beraber olduklarını söyledi.

ŞEVKET YILMAZ'IN TEKLİFİ

Bu açıklamadan sonra söz alan Teksif Başkanı Şevket Yılmaz, Türk-İş'in birlik ve beraberliğine inanan bir delege bulunuyorsa salону terketmesini istedi, karikatürde birbirlerine karşı gibi gösterilen yöneticilerin kürsüye çıkarak kucaklaşmalarını teklif etti.

Şevket Yılmaz'ın teklifi üzerine, karikatürde ayrı siyasi kamplarda gösterilen ve o sırada salonunda bulunan Kemal Özer, Hasan Türkay, Kaya Özdemir, Abdullah Baştürk ve Enver Turgut kürsüye gelerek kucaklaştılar, Abdullah Baştürk ile Kemal Özer birer konuşma yaparak, fikir mücadelesinin Türk-İş'i asla bölmeyeceğini söylediler.

Genel-İş delegesi Mustafa Sıgan'ın asgarî ücret yönetmeliği ve memur-işçi ayrımı ve grevler konusundaki konuşmasından sonra DYF-İŞ Başkanı Şerafettin Akova söz aldı, Toprak Reformunun gerçekleşmesini savundu, partiler üstü politikaya değindi "siyasi görüş farklılığını ortadan kaldırarak çalışalım" dedi.

Ges-İş ile Tes-İş'in birleşme çalışmaları hakkında konuşma yapan Ges-İş delegesi Erol Sönmez'den sonra, Teksif delegesi Mehmet Sıngın söz aldı, çalışma raporunu beğendiğini söyledi, İkinci Beş Yıllık Plânın işçi sorunlarına az yer vermesini kınadı, Türk-İş'in plân hakkında mutlaka fikrinin alınması gerektiğini söyledi.

Basın-İş Genel Başkanı Mustafa Ulucan'ın aşırı akımlar üzerinde yaptığı konuşmadan sonra Genel-İş delegesi Ertan Andaş Türk-İş yöneticilerini suçladı, bu arada Çalışma Bakanlığının Sosyal Sigortalar binasında ücretsiz oturduğunu ve hükümetin de Kurum yetkililerine baskı yaptığını söyledi.

ÇALIŞMA BAKANININ CEVABI

Ertan Andaş'ın konuşması üzerine Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem söz istedi ve konuşmacıya cevap vereceğini söyledi.

Bakan, Andaş'ın iki konuda yanlış bilgi verdiğini belirtti ve Bakanlığın Sosyal Sigortalara kira verdiğini, baskı iddialarının de yersiz olduğunu söyledi ve şöyle dedi:

"Hastahanelerinize doktor istiyorsunuz, bunun için bana geliyorsunuz. Size Sosyal Sigortalar Kurumuna gidin mi diyeyim? Hastahanelerde işçilere kötü muamele yapıldığından şikayet etmek için bana geliyorsunuz, size Sosyal Sigorta

Kurumu yetkililerine gidin mi diyeyim? Biz hükümet olarak vafesini yapmayanların vazifesini yapması için, yapmazlarsa görevden alınması için adı baskıysa baskı yapacağız; tazyikse tazyikte bulunacağız. Bunu hükümetimiz görev saymak tadır"

Bakanın alkışlarla karşılanan konuşmasından sonra üçüncü günkü çalışmalara son verildi.

Nisan											
P	P	S	Ç	P	C	C					
1	2	3	4	5	6						
7	8	9	10	11	12	13					
14	15	16	17	18	19	20					
21	22	23	24	25	26	27					
28	29	30									

DÖRDÜNCÜ GÜN:
18
NİSAN
1968
PERŞEMBE

Dördüncü gün çalışmalarına, Altıncı Kongre tarafından ihraç edilen Maden-İş sendikası üyesi Ahmet Çehreli hakkındaki ihraç kararının kaldırılmasını öngören önerinin verilmesi ile başladı. Bu konuda söz isteyen Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Ahmet Çehreli'nin savunması için kürsüye çıktığını belirterek şöyle dedi:

"Mikrofona Ahmet Çehreli'yi müdafaa için çıktım. Sendikasını milli sendika yapmak için çalışmış, ancak daha sonra kurduğu sendikanın hedefinden uzaklaşması üzerine istifa etmiştir. İyi bir sendikacı ve iyi bir dosttur. Lehinde oy kullanmanızı istiyorum"

Türk-İş Yedinci Kongresinin seçtiği Tahmini Bütçe Komisyonu yaptığı çalışmalar sonucu, önümüzdeki iki yıllık dönemde Türk-İş'in uygulayacağı bütçeyi belirleyip, Kongreye sundu.

RADYODA

GÜNÜN

YORUMU

yazan:

**DOĞAN
TANYER**

Sayın Dinleyiciler,

Türk-İş'in 7 nci Genel Kurulu bir hafta süren toplantı-sını bitirmiştir. Ülke sorunlarının ve işçi çıkarlarının dile getirildiği toplantı, bunun yanı sıra çok yanlı görüşlerin ve karşıt davranışların çatışmasına da sahne olmuş, fakat tümüyle yeni seçilen Türk-İş yöneticilerine izliyecekleri daha aydınlık yolu göstermeye vesile teşkil etmiştir.

800 bin işçinin yanında, bağlı bulundukları sendikalar ve yöneticileri, bu sakin geçmiyen toplantıda, bütün sorunları ve kişilikleriyle kamuoyunun karşısında yer almışlar ve değer hükmünün rahatça verileceği açık bir ortam hazırlamışlardır. Her Genel Kurul toplantısı bir sınav niteliğindedir.

Türk-İş 16 yıllık geçmişiyile, bir varlık olduğunu ortaya koymuş, ülkemizin ekonomik, politik, sosyal ve hukuk alanlarında ağırlığını kabul ettirdiğini göstermiştir. 1963 yılından bu yana Türk-İş'in hız kazanan faaliyetleri, önceki yılların verimsizliğini karşılamıştır. Yıllar boyunca türlü baskı gruplarının etkisi Türk-İş'in gelişmesine engel olmuş, buna mali güçsüzlük, hukuki desteksizlik de eklenmiştir.

1961 Anayasası tüm engelleri kaldırmış ve işçi hareketine bir güç ve disiplin kazandırmıştır. 1963 yılında yürürlüğe giren Sendikalar, Grev, Lokavt ve Toplu Sözleşme Kanunları, ilk defa olarak gerçek teminatı teşkil etmiştir.

AHMET ÇEHRELİ KONUŞUYOR

Başkan Demirsoy'un konuşmasından sonra söz alan Ahmet Çehreli heyecanlı ve gözleri yaşlı olarak kısa bir konuşma yaptı "iki yıldır sizlerden uzak kalmanın ızdırabını çektim. Bundan sonra sendikacılık yapmasam da sizlerin aranızda yaşadığım günlerin heyecanını taşıyacağım; itibarımı geri verdiniz" dedi.

İSMAİL ARAS KÜRSÜDE

Toleyis Federasyonu Başkanı İsmail Aras, Türk Sendikacılık Hareketinin bugün eriştiği gücün geçmişteki çalışmalar yüzünden olduğunu söyledi, Çalışma Raporunun mükemmel hazırlandığını ve bir 'Beyaz Kitap' olduğunu belirtti, tarım işçilerinin teşkilâtlandırılmasının zorunluğu üzerinde durdu, madenlerin ve petrolün devletleştirilmesinin karşısında olduğunu

söyliyerek "ben devletçiliğin karşısında değilim, çünkü en kötü patron hükümdür" dedi.

TEVFİK ERDEM PARTİLERÜSTÜ POLİTİKAYI SAVUNDU

Teksif delegesi Tevfik Erdem, Türk Sendikacılık tarihinde ilk defa bir Cumhurbaşkanının Türk-İş kongresine geldiğini söyledi ve bunun önemine işaret etti, partilerüstü

TÜRK-İŞ MAYIS 1968

Türkiye Radyolarında 24 Nisan 1968 günü Türk-İş Yedinci Kongresi ile ilgili bir yorum yayınlanmıştır. TRT Yorum Müdürü Doğan Tanyer tarafından hazırlanan yorumda, "ülke sorunlarının ve işçi çıkarlarının dile getirildiği toplantı, bunun yanı sıra, çok yanlı görüşlerin ve karşıt davranışların çatışmasına da sahne olmuş, fakat tümüyle, yeni seçilen Türk-İş yöneticilerine, izleyecekleri daha aydınlık yolu göstermeye ve sile teşkil etmiştir" denilmektedir. Aşağıda bu yorumun tam metnini sunuyoruz.

Bu kısa sürede kazanılmış olan mesafe küçümsenemez. İleri ülkelerde, geçmiş 200 yıla varan işçi hareketlerinin durulmadığı gözönüne alınırsa Türkiye'de zaman bakımından daha hızlı sonuçlara varıldığı ve bu başarıda Türk-İş'in payı olduğu görülür. Ülkemizde, işçi, bu faaliyetler sayesinde düze çıkmıştır. Türk-İş ve benzeri kuruluşların ana görevlerinden biri, onun bilincini ve yeteneğini artırmak, toplumdaki yerini sağlamlaştırmaktır. 7 nci Genel Kurul toplantısında Türk-İş'in etrafındaki çemberin daha kalınlaştığı görülmüştür. Sendikalar güçlü ve etkili disiplinler oldukları içindir ki, çeşitli akımların el attıkları kuruluşlardır. Bu yoldaki devamlı mücadele bitmiyecektir. Sorun, Türk-İş'in ve sendikaların bu akımlar karşısında zayıf kalmamaları, bilakis kendilerinin etkili baskı grubu niteliğini kazanabilmesidir. Yani Türk-İş'in görevlerinden biri de sendikaları dış etkilerden kurtarmak ve onları etkili ve bağımsız meslek kuruluşları olarak korumaktır.

7 nci Genel Kurulun yedi günü bazı olumsuz teşebbüslere ve ümit kırıcı hareketlere sahne olmuşsa da, alınan kararlar ana göreve dönmüştür.

23 maddeyi kapsayan karar, işçinin huzur ve güvenliğini Türkiye'nin kalkınmasına bağlamakta ve bu başlangıç hükmüyle Türk-İş, kendisine düşen büyük sorumluluğu ortaya koymaktadır. 1961 Anayasasının sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler bölümündeki hükümlerin kısa zamanda

uygulanması, bütün aşırı akımlarla savaşılmaması, ulusal birliğin korunması, siyasi müdahalelerin önlenmesi, toprak ve tarım reformunun yapılması, aracı ve tefecilerin kaldırılması, petrol ve madenlerin geniş ölçüde devlet eliyle işletilmesi, yabancı sermaye girişinin sıkı esaslara bağlanması, ücretlerde adalet ve yeknesaklığın sağlanması gibi her biri ülke kalkınmasında önemli payı olan sorunlar, Türk-İş'in uygulanacak politikası olmaktadır. Türk-İş bu kararı ile kamuoyu karşısında bir taahhüde girmiştir. Bundan sonraki 8 inci Genel Kurul toplantısında bu taahhütlerin yerine getirildiğini duymak veya bazılarında uğranılan başarısızlıkların açık nedenlerini bilmek kamuoyunun hakkı olacaktır. 7 nci Genel Kurul, Türk-İş'in baştaki yöneticilerini yeniden seçmiş ve bugüne kadar görev verdiği kişilere güvenini devam ettirmiştir.

Bu güvenle sorumluluk artmıştır. İzlenmiş olan politikanın geçerliliğine işaret sayılabilecek bu değer hükmünün, çoğu zaman yöneticileri aldattığı görülmüştür. İzlenen politikaların, sorunlara bağlı olduğu, toleranslarda ölçünün ve ülke çıkarlarının geçerli bulunduğu ve bağımsız sendikaların demokrasilerde tamamlayıcı unsur teşkil ettiği değişmez gerçeklerdendir.

Toplumda büyük yeri olan Türk-İş'in gelişmesindeki başarılar dileğimizdir.

Hoşça kalın sayın dinleyiciler.

tü politika uygulamasının Türk-İş'i bugünkü güçlü duruma getirdiğini söyledi siyasi partilerin hep işçi haklarından yana olduklarını ancak iktidara geldiklerinde sözlerini yerine getirmediklerini söyledi.

Çimse-İş delegesi İsmet Erdem, konuşmacıların çalışma hayatına ilişkin konulardan çok siyasal görüşlerini ortaya attıklarını belirtti, "Türk-İş kongresinde ağırlık çalışma sorunlarına verilmelidir" dedi.

Genel-İş delegesi Selehaddin Dal ise, sosyalizasyon uygulaması üzerinde konuştu, sosyalizasyon fikrinin son derece yararlı, uygulamanın ise verimsiz olduğunu öne sürdü ve çeşitli örnekler verdi. Dal, sendikaların aidat bakımından Türk-İş'e karşı vecibelerini yerine getirmediğini söyledi.

Basm-İş delegesi Ayhan Yetkiner 212 sayılı Basın-İş Kanunu üzerinde durarak, bu kanunla tanınan

hakların geri alınması için çaba sarfedildiğini açıkladı, Türk-İş'in bunu önlemesini istedi, daha sonra teşkilatlanma konusunda fikirlerini söyledi.

OSMAN SOĞUKPINAR

Politik bir konuşma yapmak istemediğini, ancak kendisinden önce söz alan delegelerin daima poli-

tik konuştuklarını söyleyen Ges-İş Başkanı Osman Soğukpınar, Şerafettin Akova'nın C.H.P. nin İşçi Büroları kurarak işçilere kötülük ettiği yolundaki sözlerini yedi ve aynı şeyin A.P. tarafından da yapıldığını söyledi.

Türk-İş raporunu beğendiğini belirten Soğukpınar, "Türk-İş raporu bizim programımızdır diyen partiler ortaya çıktığı gün davamız çözüm yolu bulmuştur. Şayet teklif gelirse büyük seçimler arefesinde partilerle pazarlık masasına oturup temel sorunlarımızı gerçekleştirmek taahhüdüne karşı Türk-İş'i seferber etmektir" dedi.

SEYFETTİN ERKOL KONUŞUYOR

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un "sınıf şuuru yoktur, millî şuur vardır" sözünü benimsediğini söyleyen Çimse-İş delegesi Seyfettin Erkol, partilerüstü politikanın devamını arzuladığını belirtti, Türk-İş'in aşırı sağ ve aşırı sola karşı mücadele etmesi gerektiğini ileri sürdü. Erkol, Yedinci Kongrenin temel ilkelerin gerçekleşmesi için karar alması gerektiğini savundu.

MUSTAFA BAŞOĞLU İŞÇİ-MEMUR AYRIMI ÜZERİNDE DURDU

Sağlık-İş Sendikası Başkanı Mustafa Başoğlu, "sunulan raporda Türkiye'yi görmek mümkündür" dedikten sonra İşçi-memur ayrımı üzerinde durdu, uygulamadan örnekler verdi, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararını eleştirdi ve Emekli Sandığına bağlı herkesin memur sayılamayacağını söyledi.

Sağlık-İş Başkanı, Yargıtay kararından sonra, bütün devlet dairelerinin bu kararı uygulayarak işçileri memur yapmak için çareler aramaya başladıklarını da belirtti ve Anayasanın getirdiği hakların teknik adamlar tarafından benimsenmediğini ileri sürdü. Başoğlu, en zor şartlar içinde çalışan sağlık işçilerine yardımcı olunmasını bütün delegelerden istedi.

"Bizim hayatımız, istikbalimiz üzerinde siyasi partiler kumar oynamak isterler. Bizi bugüne kadar nasıl kimse ayırmadı ise, bundan

sonra da kimse ayırmıyacaktır" sözleri ile konuşmasına başlayan Tes-İş delegesi Hilmi Gürbüz, fiyat istikrarsızlığı üzerinde durdu ve "önümüzdeki sözleşme dönemi bizim cenk vermemize sebep olacaktır" dedi.

Türk-İş Yedinci Kongresi münasebetiyle açılan sergide özellikle çeşitli işkollarında çalışan işçilerin resimleri ilgi topladı. Atilla Torunoğlu ve Bahattin Haskokar tarafından çekilmiş olan resimlerin herbiri ayrı bir sanat değeri ayrı bir anlam taşıyor.

Likat-İş delegesi Muhittin Gezer ise, Türk İşçi Hareketine gölge düşürecek nitelikte olan bir gazetedeki yazıdan söz etti ve Türk-İş Kongresince lanetlenmesini ve protesto edilmesini istedi. Delegelerin "ismini ver" demesi üzerine "Çetin Altan. Bu yazar dün yayımlanan yazısında Türk sendikacısını hainlikle suçlamıştır" dedi. Diğer konulara değindikten sonra, Kongre Başkanı teklifinde ısrar edip etmediğini sordu ve olumlu cevap alınca oya koydu, teklif kabul edildi.

ÖMER KARAHASAN'IN KONUŞMASI

Maden Federasyonu delegesi Ömer Karahasan, maden işçilerinin yaş haddinin 50'ye indirilmesi hakkındaki kanun üzerinde durdu bu konuda çaba sarfeden işçi milletvekillerine teşekkür etti, iş kazaları ve meslek hastalıkları konusuna değindi.

DYF-İŞ delegesi Adnan Başaran da "biraz önce aşırı soldaki bir yazar hakkında takbih kararı aldınız. Ben de aşırı sağdaki bir yazarın, Tercüman gazetesinde yazdığı bir yazıdan dolayı takbihini teklif edeceğim" dedi yazar hakkında örnekler verdi, işçi hareketinin dayanışması üzerinde durarak partilerdeki İşçi Bürolarının kaldırılmasını istedi.

15 Nisan Pazartesi günü başlayan Türk-İş Yedinci Kongresi çalışmalarına, 22 Nisan Pazartesi gününe kadar devam etti Yedinci Kongre, çalışmalarını sırasında meydana gelen fikir tartışmalarına rağmen, sona erdiği zaman, eşi herhangi bir kuruluşta ender görülecek şekilde birlik ve beraberlik havası taşıyordu. Bu yönü ile Yedinci Kongre, Türk-İş'i bir kat daha güçlendirmiş, Türk İşçi Hareketi tarihinde bir dönüm noktası olarak nitelenmeye hak kazanmıştır. Kongreden önce bazı yazarların yaptıkları yorumlar, Türk-İş'in bu kongreden güç kaybetmiş, hatta bölünmüş olarak çıkacağı yolundaydı. Oysa, bölünme, güç kaybetme bir yana, kongre Türk-İş'e yepyeni bir güç, yepyeni bir çalışma azmi kazandırmıştır. Kongrenin bu olumlu sonucunun baş nedenini delegelelerin taşıdıkları büyük sorumluluğu bilmelerinde aramak yanlış olmayacaktır.

Başaran'ın teklifi Başkanlık Divanı tarafından oya sunulmadan önce lehte aleyhte iki kişiye söz verildi, teklif 28'e karşı 60 oyla reddedildi.

İSMAİL TOPKAR'IN KONUŞMASI

Daha sonra uzun bir konuşma yapan Petrol-İş Başkanı İsmail Topkar, parti sözcülerinin ilk günlük konuşmalarına değindi ve bu başaranının Türk-İş'in izlediği partilerüstü politikadan ileri geldiğini söyledi. Disk konusu üzerinde durdu, daha sonra tarım işçilerinin sorunlarının çözülmesi gerektiğini ileri sürdü. Topkar "Hedefimiz ne sağda ne solda olmalıdır. Hedefimiz Türk-İş'in bayrağı altında toplanmaktadır" dedi.

İsmail Topkar'ın konuşmasından sonra Başkanlık Divanı iki önergeyi oya sundu. Bunlardan biri Cumhurbaşkanlığı kontenjanından daha çok işçi senatörü seçilmesi konusunda teşebbüse geçilmesi, diğeri de Türk-İş Kongresine gelen Cumhurbaşkanına iadei ziyarette bulunulması idi, oya sunulurken oybirliği

ile kabul edildi ve dördüncü günlük çalışmalara son verildi.

Nisan											
P	P	S	Ç	P	C	C					
1	2	3	4	5	6						
7	8	9	10	11	12						
14	15	16	17	18	19						
21	22	23	24	25	26	27					
28	29	30									

BEŞİNCİ GÜN:
19 NİSAN
1968
CUMA

Türk-İş Kongresi beşinci gün çalışmalarına Şeker-İş Genel Sekreteri Haydar Özöğretmenin konuşmasıyla başladı. Özöğretmen, Yargıtay'ın işçi-memur ayırımı konusundaki kararını eleştirdi. "Bu karar sendikacılık için tehlike çanlarının çaldığı bir karardır" dedi, sendikalararası dayanışmanın sağlanmak gerektiğini belirterek, Türk-İş'ten aidat kaçırانların bir nevi "vergî kaçakçılığı yapmakta olduklarını" öne sürdü.

Şeker-İş Genel Sekreterini Suriyeli konuk sendikacı, Mohammed Khalil Chevish izledi. Daha sonra "siyasi partilerin bünyelerinde kurulu işçi bürolarında çalışmakta olan sendikacıların bu bürolardan ayrılmasını" öngören bir önerge verildi. Maden-İş Federasyonu Baş-

kanı Kemal Özer ile Teksif Başkanı Şevket Yılmaz tarafından sunulan önerge, leyhte ve aleyhte yapılan konuşmalardan sonra reddedildi. Bu konuda son sözü alan Türk-İş

Yedinci Kongrenin büyük özelliklerinden birisi de baştan sona kalabalık bir konuk topluluğu tarafından dikkatle izlenmesiydi. Politikacılardan, Üniversite mensuplarına; kamu ve özel sektör kuruluşları yöneticilerinden, sendika temsilcilerine kadar, herkes kongreyi dikkatle takibetti.

DEMİR SOY'un tenkidlere cevabı

■ Başkan
Demirsoy
kongrenin
son günü
tenkidlere
cevap verdi
ve özetle
şöyle
dedi : —→

"Beş gün müddetle Türk-İş Raporlarını didik didik ettiniz; 35 saat konuştunuz, bunlara bir iki saat içinde cevap vereceğiz. Önce bir hususu belirtmeliyim. Basında lehte, aleyhte, yazılar çıkmıştır; her ikisine de teşekkür ederim. Ancak bazılarında Varto ve Kıbrıs yardım fonlarının yerine ulaştırılmadığına dair satırlar var. Bunlar yalandır, yazarları bu yaftayı hayatları boyunca boyunlarında taşıyacaklardır" diyerek konuşmasına başlayan Türk İş Başkanı Demirsoy, tenkidlere, yol gösterenlere teşekkür etmiş ithamların arasında "basiretsizlik, tedbirsizlik" olduğu hakkındaki iddialara cevap vermiş ve bir zamanlar kendisine "bu şuursuz kitlenin başına geçme" diyen sendikacıların bulunduğunu açıklamıştır.

Demirsoy daha sonra, Türk-İş'in gücünü kaybettiği iddiaları üzerinde durarak, "bu arakadaşlar doğruyu söylemedi; nedenini anlayamadım. Türk-İş Anayasa teminatı altındaki hakları ve özgürlükleri koruyacak güçtedir" demiştir.

Türk İşçi Hareketini "arı kovanına" benzeten Türk-İş Başkanı, "vızıltılar duyulacaktır; ama eşek arılarının tahribat yapmasına asla müsamaha edilmeyecektir" demiştir.

Demirsoy, "geçen raporumuzda 422 bin aidat ödeyen üyemiz vardı. Şimdi 600 bindir. Bu mu kuvvet kaybı?" demiş sözü eğitim politikasına getirerek şunları söylemiştir:

"Bir arakadaş eğitim politikamızı tenkid etti. İcra Kuruluna kimse tesir edemez. Ne Amerikalılar, ne de kimse bizi tesir altına alamaz".

Demirsoy, Vietnam savaşı konusunda yapılan konuşmalara değinmiş, demirperde gerisindeki işçi ayaklanmalarından neden bahsedilmediğini sormuştur.

"NATO'nun Varşova Paktının da aleyhinde olanlar var. Geçmiş ne çabuk unutuyoruz: Türkiye'nin parsellenmesi isteklerini ne çabuk unuttuk? Türkiye elbet NATO'da bulunacaktır; ama ulusal çıkarlarımızı ayaklar altına alan bir

Başkanı Seyfi Demirsoy, önerenin tatbik kabiliyeti olmadığını öne sürmüş, şöyle konuşmuştu:

"... ciddiyle takip ettiğimiz husus, bu komitelerin sendikalarımızı parçalayıcı çalışmalar yapıp yapmadıklarıdır. Yapıyorlarsa, yakalarından tutup, size getireceğiz..."

KONGRE KARARI İÇİN "YÜZ KARASI" DİYEN DELEGE TARTAKLANDI

Önerenin reddedilmesinden

sonra Türkiye Karayolları ve Bayındırlık İşçileri Federasyonu delegesi Bekir Yenigün'ün Kongre Başkanlığına bir önerge vererek, "... Çetin Altan'ın lanetlenmesi ve protesto edilmesi yolunda Kongre'de alınan karara muhalif kaldığının zabta geçirilmesini istediği" belirtildi. Yenigün protesto kararının oylama sonuçlarının ilanı sırasında "oybirliği" dendiğini öne sürmüş, kendisinin "muhalif oy kullandığının zabta geçirilmesini" istemişti. Bu sırada Şeker-İş Genel Sekreteri Özöğretmen'in, "Sayın

Başkan... bu adam, dün genel kurulumuzun aldığı karar için yüz karası diyor" diye bağırıldığı görüldü. Kongre Başkanı Bekir Yenigün'e "kongre kararı hakkında yüz karası deyip demediğini" sordu. Yenigün cevap verirken, "evet, bu karar yüz karasıdır dedim. Karar yüz karasıdır..." dedi. Bunun üzerine salon bir anda karıştı, delegeler Bekir Yenigün'ü tartakladılar ve "yuh" sesleri ile protesto ettiler.

Türk-İş Kongresine Yol-İş Federasyonunu temsilen katılan diğer

zihniyetle değil... Biz hür dünya ile beraberiz; demir perde gerisinde olmayacağız arkadaşlar” diyerek sözlerine devam eden Demirsoy, daha sonra DİSK konusu üzerinde durarak şunları söylemiştir:

“Onlara yolunuz açık olsun diyemeyeceğim, yolları karanlık onların. DİSK bizden ayrılacaktı pamuk ipliği ile bağlı idiler bize... Bize İngiliz ipi ile bağlı teşkilâtlar lâzım. Onları enterne etmenizi istiyorum. İşçiler onlarla beraber değildir, Türk-İş’le beraberdir. Partizanlıktan sakınmanızı istiyorum.”

Demirsoy, “partilerüstü politikadan vazgeçtiğiniz anda Türk-İş yoktur” demiş ve daha sonra şunları söylemiştir:

“İş Kanunundan, çeşitli kanunların aksaklıklarından bahsettiniz. Hangi maddeleri ne şekilde, bunları soracağız... Tarım İş Kanunu hazır halde. Her taraftan döküman toplandı. Meclisin halini biliyorsunuz; doğru dürüst çalışmıyor. Önümüzdeki dönemde ağırlığımızı koyup Tarım İşçilerini kölelikten kurtaracağız. Asgari ücret uygulaması konusunda da tenkidler oldu. Beş arkadaşım Asgari Ücret Tespit Komisyonunda görevli çalışıyorlar. İsterdimki, buraya teklif ile gelesiniz. Raporumuz tenkid edildi. Bizde büyük lâflar yok, nasıl gelirse ağızımıza öyle söyleriz. Raporun bütün yükünü Genel Sekreterimiz Halil Tunç taşıdı.”

Demirsoy devamla, “Hükümeti elbette tenkid edeceğiz. Suat Hayri Ürgüplü programında işçi konusu, Halil Tunç’un kaleminden çıkmıştır. Elbette ağırlığımızı koyacağız. Kıdem tazminatı konusunu biliyorsunuz. Sendikacılık varolduğu sürece teşkilatlanmadan tatmin olmayacaksınız. Türkiye’de çalışan nüfus 7-8 milyon. Sanayide çalışanlar 1.5 milyon kadardır. Hangi ülkede yüzde 50 oranında teşkilatlanmayı gösterebilirsiniz” demiş, ileri ülkelerin, örneğin 1968 Ağustosunda 100 üncü yılını dolduracak olan İngiliz İşçi Sendikaları Konfederasyonunun aynı sorunla karşı karşıya olduğuna işaret etmiştir.

Demirsoy, “hangi hakkımız elimizden alınmak istenirse başbaşa verdik ve her teşebbüsü altetmeyi bildik. Sendikacılık anlayışım şu; yardımcı olmak kösteklemek değil... Ali Naili Erdem’i ikaz ettim. Siz sel, biz kumuz dedim. Bizim hizmet anlayışımız, iyiden yana olmak, kö-

delegeler “Bekir Yenigün’ün sözlerine katılmadıklarını” belirtirlerken Federasyon Başkanı Halit Mısırlıoğlu şunları söylüyordu:

“Bekir Yenigün’ün sözleri kendisine aittir. Hiç bir surette Yol-İş Federasyonunu ilzam etmez. Esasen bu konuda Genel Kurulu da aydınlatım; teşkilatım adına özür diledim. Yol-İş delegeleri Bekir Yenigün’ün derhal ihracını istemektedirler. Buna ben de katılıyorum.”

HAYDAR MUTAF’IN SÖZLERİ

Daha sonra Kürsüye Teksif delegesi Ai Haydar Mutaf geldi. Mutaf, çalışma raporu hakkında “Türk işçisinin eseri” dedi. Türk-İş’in bu günlere ulaşmak için yapageldiği mücadeleyi anlattı. 931 sayılı İş Kanununda çeşitli değişiklikler yapılmasını istedi. Teksif delegesi “partilerüstü politika” hakkındaki görüşlerini anlatarak, sözlerine son verdi.

Haydar Mutaf sabah konuşan-

ların sonuncusuydu. Kongre yeniden saat 14’te toplantı ve ilk sözü Maden-İş Federasyonu delegesi Avni Özdin aldı.

Avni Özdin grevler karşısında Türk-İş’in tutumunu yerdi, Sosyal Sigortalar Kurumuna şiddetle hücum etti, madenlerin devlet eliyle işletilmesini istedi. Özdin’den sonra kürsüye Tes-İş delegesi Faruk Barut geldi. Tes-İş delegesi Türk-İş Çalışma Raporunu tümüyle tasvip ettiklerini bildirdi, TIP in ve DİSK’in Türk işçisine karşı

tünün karşısına dikilmekti" demiş ve şöyle devam etmiştir:

"Hangi konuda taviz verdik. Meselelerimizi daha başarmağa çalıştık. Meselelerimiz bitmiyor. Durmadan yeni meseleler çıkıyor. Bütün meseleleri halletmek için çalışıyoruz. Türkiye'de işçilerin yüzde ellisini teşkilâtlandırdık, hangi ülkede bu nisbet var."

Demirsoy daha sonra İsrail'deki durum hakkında bilgi vermiş, tarım işçilerinin teşkilâtlandırılmasındaki güçlüklerle değinmiş, sözü birleştirme çalışmalarına getirerek şöyle demiştir:

"Müşamahasız hangi hareket gerçekleştirilebilir. Elbette müşamaha edilecek. Ufak sendikalar varsa kusur bizde mi? Kusur sizde yok mu? Kusur seçimi kaybeden sendikacılarda yok mu?"

Demirsoy daha sonra Paşabahçe grevine değinerek "Türk-İş'in otoritesini Ziya Hepbir niye düşünmedi? Sendikalar prensiplere riayet etmek zorundadır. Sizlerden ıdırıp çektiğimiz oldu. Fakat sizin üzerinize yürümedik arkadaşlar" demiş, teşkilâtlararası çekişmelerin grevlerdeki etkisi üzerinde konuşmuş, Yol-İş Federasyonunun greve gitme durumu ile karşılaşması sırasında Yol-İş'in üye bulunduğu Uluslararası Federasyonun Genel Sekreterinin kendisine mektup yazarak "grevdan başka çare yok mu?" diye sorduğunu, belirterek şöyle devam etmiştir:

"Batinın anlayışı bu... Bugün bizi itham ediyor sunuz, ama tarih önünde grevlerdeki aşırı titizliğimizden dolayı kimse bizi kınamayacaktır. Grev hareketlerinde titiz davranacağız. Sendikacı dikkatli

konusmalıdır. Politikacılar da aynı şekilde hareket etmelidir. Çalışma Bakanı İstanbul'da 1200 sendika var dedi. Ölü, lâğvedilmiş sendikalar da bunlar. Mezarlık sendikaları dememizin sebebi budur."

Demirsoy işkolları yönetmeliğine değinmiş, işkolları yönetmeliğinin benimsenip benimsenmediğinin kongrece

tesbitini istemiştir.

Bakanlar - Sendikacılar toplantısının olumlu sonuçlar verdiğini belirten Demirsoy, bu tip toplantıların dünya sendikacılığı tarafından takdir edildiğini söylemiş, Türkiye'de personel rejiminin dejenere edildiğini belirttiikten sonra konuşmasına şöyle devam etmiştir:

"Birisinin başı büyüdü mü, herkes onu tenkid eder. Zaferi başkasını tenkitte görürüz, bundan vazgeçmeliyiz. Ben dört işçi milletvekilinden aşırı derecede memnunum. Kendilerine huzurunuzda teşekkür ederim. Bunların hizmetlerini inkâr edemeyiz."

Grev fonu konusunda yapılan tenkidlere değinen Demirsoy bugüne kadarki uygulamaları anlattıktan sonra sendikacılar arasındaki dayanışmanın önemine dikkati çekmiş "Türk-İş bu kongreden daha güçlü çıkacaktır. Türkiye varolduğu sürece ve rejim yaşadığı sürece sağ-sol mücadelesi olacaktır" demiştir.

"Toplu sözleşmeler kanallize edilmemiştir" diyen delegeyi cevaplandıran Demirsoy, "Hangi sendika gelmiştir de Türk-İş'ten yardım görmemiştir? Toplu sözleşmelerde söz sahibiyiz. Hangi sendikacıyı yalnız bıraktık?" demiştir.

"Sendikacılar, birbirlerinizi sevmek, meselelerinizi ayık kafa ile görüşmek mecburiyetindesiniz. Davalarınız dayanışma içinde elbirliği ile savunulabilir. Birbirimize girmekle değil! Partizanlık bu memleketle hiçbir dönemde fayda getirmemiştir. Partizanlıktan sakınmanızı istiyoruz" diyen Demirsoy, deprem felâketzedelerine yardım konusuna değinmiş Türk-İş isminin Varto'nun bir caddesine verileceğini belirtmiştir.

Demirsoy İcra Kurulu üyelerini birbirine düşürmek gibi davranışlardan kaçınılmasını da sözlerine eklemiştir.

Demirsoy devamla şunları söylemiştir:

"Biz karma ekonominin yanındayız, ama madenler, petrol ve çelik sanayii millileştirilmelidir. Türkiye'de karma ekonomi devam edecektir. Ama mil-

ortak savaş açtıklarını, "Türkiye'de sosyalizm perdesi altında çeşitli oyunlar oynandığını" öne sürdü, partiler üstü politika konusunda şöyle konuştu:

"... Sendikacı politikayla ilgilenecektir. Karşı olduğumuz, sendika yöneticisinin siyasi kanaatlerini, temsil ettiği kitlelere empoze etmeye çalışmasıdır."

Faruk Barut teşkilâtlanma konusuna da değindi. Bu arada Ges-İş

Mali Sekreteri Hamdi Turan kendisine sataşıldığını öne sürerek söz istedi ve görüşlerini anlattı.

Ges-İş delegesi Rafet Demirtel'in konuşmasından sonra kürsüye Likat-İş delegesi Nuri Beşer geldi. Beşer genellikle kendi savunmasını yaptı, "... şerefli Türk Ordusuna karşı ve Türk Milletine karşı ağır bir töhmet altında bulundum; millet huzurunda bunun gerçekte alâkası olmadığını ve ithamlarla ordunun karşısına çıkarıldığımı anlatacağım" dedi, Meclis zabıtlarını okudu.

Nuri Beşer'in konuşmasından sonra Harb-İş Federasyonu delegesi Çetin Soyak bir konuşma yaptı. Soyak, Türkiye'de Amerikan askeri işyerlerindeki durumu ve işçilerimizin karşılaştıkları çeşitli problemleri anlattı, örnekler verdi, bu işyerlerinde Türk kanunlarının uygulanmamasını şiddetle yedi.

Harb-İş delegesini Petrol-İş Sendikası Genel Sekreteri Özkal Yici izledi.

Batman grevi hakkında bilgi

li servetlerimizin heder olmasına göz yumamayız, yummayacağız. Bunu sağlayıcı ilkeleri savunmağa devam edeceğiz."

Sosyal Sigortalar Kurumunun ilâç dağıtımına değinen Demirsoy, bazı doktorların ilâç firmalarına ortak olduğunu belirtmiş, ilâçların liste halinde dağıtımına devam edileceğini söylemiştir.

Demirsoy, Türk-İş Bölge Temsilcileri konusunda şöyle konuşmuştur:

"Temsilciliklerden pek çok şikâyetler var. Mutlu olan burada kendilerine teşekkür edilmesidir. Temsilciler sabah akşam emrinizdedir. Grevlerin yönetimi onların sorumluluğu altında değildir. Temsilcileri, Türk-İş prensiplerine, Türk-İş'e yararlı olduğu sürece çıkarmam arkadaşlar. İş güvenliğini, prensipleri önce biz uygulayacağız."

Basını karşımıza almamamız gerektiği üzerinde önemle duran Demirsoy, gazetecilerin tenkid etmek hakkının olduğunu söyledikten sonra, "gazeteci tenkid eder, ama tahrif etmemelidir" demiş 212 sayılı kanun hakkında şunları söylemiştir:

"212 sayılı kanundaki değişikliği ilk biz istihbar ettik. Biz dikildik ve karşısına çıkacağımızı söyledik. 212 sayılı kanunda yapılacak işçi aleyhindeki değişikliklerin karşısına bütün gücümüzle dikileceğiz."

Demirsoy geçen yıl yaptığı Doğu gezisine değinmiş, kendisinden işçilerin erken tekaüt edilmek istendiklerini söylemiş, emeklilik konusunda Türk-İş'in görüşünü açıklayarak "Türkiye'yi emekliler ülkesi haline sokmayalım" demiştir.

Reformlar konusu üzerinde de duran Türk-İş Başkanı şunları söylemiştir:

"Toprak reformu yanında Tarım Reformu şarttır. Vatandaşa kuru kuru toprak dağıtamazsınız. Onu

teçhiz edeceksiniz. Adaletsizliği böyle önleyeceksiniz. Toprak reformu konusundaki tutumumuz ICFTU nun da görüşüdür. Türkiye'de tarımı, tarımcıyı, üreticiyi, tefeciden kurtarmak için kooperatifleşme şarttır. Yoksa köylümüz daha çok soyulur. Eğer biz buna dur diyemezsek, kimse diyemez."

Türk-İş Başkanı "örtülü ödenek ismi kötüye çıkmıştır. Sizin bu ödenekleri kötüye kullanmıyacağınızdan eminim... Ama siz bu yolda karar almayın" diyerek konuşmasına şöyle devam etmiştir:

"Anayasaya müracaat hakkının verilmesini bilim heyetinden istemiştik. Ne yazık ki, bu hak tanınmamıştır. Şimdi ah ediyorlar keşke verseydik."

Muvakkat işçiler konusunun mutlaka halledileceğini belirten Demirsoy, Sosyal Sigortalar hastahanelerinin devri meselesinin tamamen ortadan kalkması için gerekli tedbirlerin alınacağını söylemiştir.

Türk-İş Başkanı sendikalar arasındaki anlaşmazlıklar konusu üzerinde durmuş ve "birbirinizle konuşun, görüşün sonra iddiada bulunun. Aksi davranışınız sendikal dayanışmayı zedeler. Kuvvetli olan hak alır. Kuvvetli olmayanın yanma hak gelmez. O yüzden kuvvetli olmalıyız" demiştir.

Yapı-İş'çilere iç bünyelerindeki huzursuzluğu Türk-İş'e ne zaman aksettirdiklerini sonran Demirsoy "birbirinizi dövdünüz, mahkemeye verdiniz, ama neden bizden umacıdan kaçır gibi kaçtınız" sorusunu yöneltmiş, "şimdi meşru olduğunuz. Bizim amacımız, Yapı-İş'in iyiye gitmesidir" demiştir.

Demirsoy kongreyi izleyen konuklara da teşekkür ederek Orta Doğu'da barışın gelmesi temennisinde bulunmuş, Batıda Türk-İş aleyhine yapılan propagandalara da değinerek "yalanin sendikacılıkta asla yeri yoktur" diyerek sözlerini sürekli alkışlar arasında şöyle bitirmiştir:

"Başarı yalnız bizim değil. Başarı hepimizindir."

veren, dış ticaretin devletleştirilmesi görüşüne Türk-İş Çalışma Rapo-rundaki esaslar dahilinde katıldıkları belirten Petrol-İş Genel Sekreteri toprak reformunu savundu, "yurt ve işçi sorunlarında birleşmek ortak felsefe olmalıdır" dedi.

Özkal Yici'den sonra kürsüye Teksif delegesi Halil Şen geldi. Şen çok yanlı konuşmasını şu sözlerle bitirdi:

"Benim Partim de Türk-İş,
Hükümetim de Türk-İş,
Saygım da Türk-İş'e..."

**ALTINCI
GÜN:
20
NİSAN
1968
CUMARTESİ**

Yedinci Kongrenin altıncı gününde ilk konuşmayı Tes-İş delegesi Nazmi Ergül yaptı. teşkilât çalışmalarının yetersiz olduğunu ileri sürdü, partilerüstü politika hakkında da konuşmak istediğini belirtin-

ce, bazı delegeler bu konunun çok konuşulduğunu ve artık bir son ve rilmesinin gerektiğini söylediler. Kongre Başkanı teklifi oya sundu ve kabul edildi. Ergül bu karardan sonra iş kazaları ve meslek hastalıkları üzerinde durdu.

ABDULLAH BAŞTÜRK KÜRSÜDE

Daha sonra söz alan Genel-İş Başkanı Abdullah Baştürk, "dünkü müessif olay beni olduğu kadar, e-minim hepinizi üzmüştür. Türk-İş

■ Genel Sekreter Halil Tunç tenkidlere cevap olarak özetle şunları söyledi : —→

Konuşmasına "tezahüratınızdan heyecanlandım. Heyecan benim karakterim. Ama inanıyorum ki, heyecanımı kaybettiğim gün bu yüksek mevkide kalamam" diyerek başlayan Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç; "Türk-İş'in 2 yıllık çalışmalarını enine boyuna eleştirdiniz. Radyosuyla, basınıyla kamuoyuyla geniş ilgi gösterildi. Bu ilginin sebebi şöyle özetlenebilir. Türk-İş ve Türk İşçi Hareketi Türk demokrasisinde bir teminat müessesesidir." demiştir.

Tenkidleri üç noktada toplayacağını belirten Tunç, hissi kırıntılara ve siyasi ön yargılara dayanan bazı tenkidler olduğunu belirtmiş, şunları söylemiştir:

"Cevaplarım her türlü histen ve ön yargılardan uzak tamamen sendikal açıdan olacaktır. Bu kongrede gördüm ki, Türk Sendikacılık Hareketi büyüme krizi geçiriyor. Dünyada da böyle olmuştur. Biz bu krizi geçirmemenin tedbirlerini almalıyız."

Halil Tunç, raporun edebi bir eser niteliği taşıdığı, temel sorunları ele almakla beraber gerçekleşmesine ve uygulanmasına ilişkin görüşlere yer verilmediği yolundaki tenkidleri cevaplandırmış, "raporda yer alan ilkeleri önce işçiye benimsetin ondan sonra bize bu ilkeler benimsendi, artık aksiyon zamanı geldi deyin ve bizlerden hareket bekleyin" demiş sözlerine şunları eklemiştir:

"Bu sorunları ortaya attığımız zaman gazaba uğradık; şimşekleri üzerimize çektik. İftiharla kaydetmek isterim ki, Türk-İş yurdun temel ekonomik ve sosyal sorunlarına işaret eden ilk kuruluş olmuştur. Lâyük olmamakla beraber ismimizi taşıyan Türkiye İşçi Partisi dahi bu sorunları cesaretle savunduğumuz günlerde bu konularda ağızını açmamıştı."

Kongresi yalnız işçiler tarafından izlenmez. Dışımızda, aydın çevrelerde sempatiçanlarımız vardır. Bu tip olaylar bize sempati duyanların sayısını azaltır. Bu gibi olaylar tekrarlanmamalıdır. Ödevimiz çevremizdekileri kazanmaktır" dedi. Çalışma Raorunu Beşinci ve Altıncı Genel Kurul raorlarından farksız bulunduğunu söyledi.

Baştürk, raporlarda yer alan temel ekonomik ve sosyal ilkelerin "rafa kaldırıldığını" ileri sürdü, daha sonra sağlık sorununa değindi.

Ges-İş delegesi Erol Aykaç, Tes-İş ile anlaşmazlık üzerinde durdu, bazı Yönetim Kurulu üyelerinin mal beyanında bulunmamalarını kınadı.

Maden Federasyonu delegesi Abbas Yıldırım ise, "Çalışma raporu Türk sendikacılığının ilerisine ışık tutacaktır" dedi, Harp-İş delegesi Emir Postacı da Amerikan işyerleri hakkında açıklamalarda bulundu ve bu konuda Türk-İş İcra Kurulunun çalışmalarını övdü.

Daha sonra Başkanlık Divanına verilen bir önerge ile şahıslar adına 10 dakika, kuruluşları adına konuşacakların süresiz konuşmaları kabul edildi.

Besin-İş Başkanı Demirhan Tuncay, bir gün evvelki olaylara değindi, her çevrenin fikirlerine saygılı olmak gerektiğini söyledi ve üç aydan beri devam etmekte olan Be-

sin-İş Erzurum grevi hakkında açıklamalarda bulundu.

HALİT MISIRLIOĞLU KONUŞUYOR

Demirhan Tuncay'dan sonra konuşan Yol-İş Federasyonu Başkanı Halit Mısırlıoğlu, Çalışma raporunu beğendiğini belirtti, Toprak reformunun Tarım Reformu ile beraber yapılmasını istedi, Plânlama Konseyi üzerinde durarak işçinin görüşüne yer verilmesini, doktorların da subaylar gibi Şark hizmeti yükümlülüğü altına sokulmasını ileri sürdü.

Ağaç-İş Başkanı Ömer Deniz, teş-

Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olduğunu, gerçek demokrasinin tam olarak uygulanması ve benimsenebilmesi için eğitim sorununun hallinin gerektiğini belirten Tunç, sözü partilerüstü politika konusuna getirmiş, bazı konuşmacıların kendilerini siyasi kanaatlerinden ayırmaya kimse'nin gücünün yetmeyeceğini belirttiklerini söyleyerek şöyle devam etmiştir:

"Sendikacı bu kesin yargıya varamaz arkadaşlar. Tuttuğunuz siyasi kuruluş yarın iktidara gelir, işçi hak ve özgürlüklerini ortadan kaldırmağa tevessül ederse sendikacılar olarak bu siyasi kuruluşu desteklemeğe devam edebilir misiniz? Hangi siyasi parti olursa olsun, benim haklarımı kaldırmağa kalkışırsa ben onun karşısındayım."

Daha sonra **"Türkiye'de siyasi partiler ne yazık ki, programlarına göre iktidara gelmezler"** diyen Türk-İş Genel Sekreteri siyasi partilerin temel, ekonomik ve sosyal sorunlara ilişkin davranışlarını eleştirmiş **"Devlet kötü patrandur"** diyenlere şu cevabı vermiştir:

"Kamu sektöründe çalışanlar arasında bir anket, bir referandum yapalım ve kendilerine özel sektörü tercih edip etmeyeceklerini soralım. Göreceksiniz ki, yüzde yüzü kamu sektöründe kalmayı tercih edeceklerdir. Aynı soruyu özel sektörde çalışan işçilere yönelttiğiniz takdirde hepsinin mutlaka devlet sektörüne geçmek isteyecekleri muhtemeldir."

Tunç, **"sendikacı herşeyden önce temsil ettiği kitle'nin refahını ön planda tutan anlayışla hareket eden kimsedir"** diyerek sözlerine devam etmiş, sosyal adalet-

ten sosyalizmden Türk İşçi Hareketinin ne anladığını şu sözlerle ortaya koymuştur:

"Enternasyonalci sosyalizme hayır. Ama batılı anlamda sosyal partilere evet. Bir arkadaşımız bizi 'sınıfını inkâr eden bir teşkilât olarak' niteledi. Biz Türkiye'de sınıfların varlığını inkâr etmiyoruz. Ancak sınıf çatışmasını karşısına çıkıyor ve sınıf kavgasını körükleyen sınıf şuuru yerine, milli şuuru savunuyoruz."

kilâtlanma konusu üzerinde durduktan sonra Tez Büro-İş sendikası delegesi Ekrem Özölçer, Genel Kurulda alınan kararların uygulanmamasından yakındı, sendikaların eğitim konusuna önem vermediğini söyledi.

Harp-İş delegesi Emin Dikmen ise, illerde ve ilçelerde eğitim çalışması yapılmasını istedi, daha sonra işkolu problemlerine değindi, Sosyal Sigortalar Kurumunun konut kredisinden fazla faiz alındığını ileri sürdü.

Metal-İş delegesi Aslan Yılmaz bir delegenin grev kırıcılığı yapıldığı hakkındaki iddialarına cevap verdi, Tümtis delegesi Hüseyin Pa-

la da, toplu sözleşme düzeninin arızasız işlediği hakkındaki görüşe katılmadığını söyledi, Konya Belediye Başkanının işçiler aleyhindeki tutumunu yedi.

Metal-İş Federasyonu delegesi Fehmi Işıklar, reformlar konusuna değinerek **"bir takım salon sosyalistleri rakı sofralarında benim köylümün toprağını paylaşmak istiyorlar"** dedi ve önce devletin elindeki toprağın dağıtılması gerektiğini ileri sürdü, Sosyal Sigortanın sağlık politikasının yetersiz olduğunu iddia etti.

Harp-İş Federasyonu delegesi Necati Devrim'de, geçen kongre tarafından kabul edilen ana ilkeler ü-

zerinde tartışma yapmanın zararlı olduğunu ve eğitim çalışmalarının yetersizliğini söyledi.

Maden Federasyonu delegesi Ahmet Baş, madenlerin devletleştirilmesini savundu, özel sektörün elindeki madenlerle tedbir alınmadığından yakındı.

Toleyis Federasyonu delegesi Tahir Güner, 1967 yılında Adanada 15 lira olarak kabul edilen asgari ücretin Çalışma Bakanı tarafından 12 liraya indirildiğini iddia ve Adanada kurulması düşünülen Sosyal Sigortalar hastahanesinin beş defa ihale edildiğini belirtti ve bu konu ile ilgilenilmesini istedi.

Sınıfsız bir toplum düşünölemeyeceğini belirten Türk İş Genel Sekreteri, bu sınıfları alt, orta, üst sınıf olarak tasnif etmiş, Rusya'da da sınıflar olduğunu örnekler vererek belirtmiş, "biz sınıfımızı inkâr etmiyoruz. Türkiye'de sınıf kavgalarını tahrik eden bir ortam olduğunu görerek milli şuurunu istedik" demiştir.

Daha sonra, Türk-İş çalışma raporunda bir profesöre yersiz olarak hücum edildiğini iddia eden bir delegenin sözünü cevaplandıran Türk-İş Genel Sekreteri, ilim adamlarına saygısı olduğunu söylemiş, "fakat eğer o ilim adamı sık sık fikir değiştirirse bu saygıyı kaybeder" demiştir. Tunç, Profesör Cahit Talas'ın ismini vererek Talas'ın uzun yıllar 'ama çocuklar parti mikrobunu içinize sokarsanız mahvolursunuz, güçlenmeniz siyasetten uzak kalmanıza bağlıdır' dediğini belirtmiş, bu şahsın çeşitli görevlerinden uzaklaştırıldıktan sonra düne kadar savunduklarını yüzde yüz inkâr eden bir tutum içinde Türk-İş'i tutuculukla, gericilikle suçladığını Türk Sendikacılık Hareketinin siyasi partilerle ilişki kurması zorunluluğunu savunduğunu açıklamıştır.

Calit Talas'ın 1961 de Rıza Kuas'ın Amerikaya gönderilmesine engel olmak istediğini de belirten Halil Tunç, o zaman Çalışma Bakanı olan bu profesöre "hayır sen bize karışamazsın" dediğini ve Rıza Kuas'ın Amerikaya gönderildiğini belirtmiştir.

Tunç, daha sonra şunları söylemiştir:

"Türk-İş'in, savunduğu ilkeler bakımından çeşitli siyasi partilerin paralelinde olduğunu, ancak bu partileri de desteklememekle çelişik bir durum yarattığını önce sürüyorlar. Aramızda önemli bir fark var; bizim umdelerimiz Türkiyenin gerçeklerine da-

yanır, onların ki ise, doktriner görüşlerden beslenir."

Devletçilik anlayışına da değinen Tunç, "devletleştirmeyi geçmiş acı tecrübeler yüzünden istiyoruz" demiş, "eğer biz devletleştirme istiyorsak, biraz daha fazla yatırım, milli gelirin biraz daha artması için istiyoruz" diye sözlerine devam etmiştir.

Türkiye'nin imkânlarının kısır olmadığını belirten Halil Tunç, verimli yatırımlar yapılmadığına söylemiş, bir özel sektör mensubunun Hilton'da 500 bin liraya düğün yaptığını hatırlatarak, "Türkiye 500 bin liraya düğün yapılacak ülke değildir" demiştir.

Sözlerine "Türkiye'de mülkiyet sınırsız değildir. Dünyada da mülkiyet sınırsız değildir" diyerek devam eden Türk-İş Genel Sekreteri, Avrupa ve Amerika'dan örnekler vermiş, Türkiye'de mülkiyeti sınırsız bir hak kabul edenlerin kınanacağını söylemiştir. Halil Tunç, sözlerine şöyle devam etmiştir.

"En çok üzüldüğüm tenkid —Halil Tunç bana dokunmayan yılan çok yaşasın düşüncesindedir— denmesi oldu. Halil Tunç yılanların üstüne çok varmıştır. Yılanların gazabına çok uğramıştır. Dış Ticaretin Devletleştirilmesini istediğimiz günlerde bana yöneltilen hücumlar halâ hatırlardadır."

1961-65 yılları arasında iktidarda bulunan siyasi kurulusun Türk-İş tarafından yerilmediği, tenkidlerin daha ziyade Adalet Partisi iktidara geldikten sonra yapılmaya başlandığı yolundaki iddiaları da cevaplandıran Halil Tunç, 1961-65 devresindeki çalışmalarından örnekler vermiş, zamanın Başbakanı CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'ye verilen ve plânlama çalışmalarına işçilerin iştirak ettirilmesi istedi.

Ulaş-İş Federasyonu delegesi Emin Kul, özellikle işkolunun sorunları üzerinde durdu. özel sektöre

gemilerini yenilemeleri için kredi verilmesini öne sürdü bu deniz işkolunda yas haddinin 50 ye indiril-

mesini istedi.

Su-İş delegesi Emin Işcan ise, Türk-İş'in çeşitli konularda Parlamentoyu etkilediğini söyledi, kıdem tazminatı konusunda da aynı çalışmanın yapılmasını arzuladı ve "İşçi Akademisi" kurulmasını gönülden destekledi.

BİNALİ YAĞISAN TARIM İŞ KANUNUNU İSTEDİ

Tarım-İş Sendikası Başkanı Binali Yağışan, özellikle Tarım İş Kanunu üzerinde durdu, geçmiş iktidarlar kadar bugünkü iktidarın tarım işçilerinin sorunlarıyla ilgilenmediğinden yakındı, tarım işçisinin sosyal güvenlik ve insan haysiyeti

Türk İşçi Hareketi benimseyip, koruduğu demokratik rejim içinde, kendi yöneticilerini de seçimle işbaşına getirir. Yedinci Kongrede yapılan seçimlerde bütün delegeler, oylarını kullanırlar.

sini öngören sert bir muhtırayı okumuştur.

Örneklerine devam eden Tunç, çeşitli vesilelerle Hükûmete çekilen telgrafları açıklamış, **"bugün de Hükûmet işçiye karşı davranışlara girdi mi, karşısında Türk-İş İcra Kurulunu bulacaktır"** demiştir.

Sendikacının haklı bildiği davada, işçinin hakkının gerektiği davada her türlü siyasi görüşü bir yana itip mücadele edebilen adam olduğunu söyleyen Tunç, dünyadaki ekonomik ve ideolojik çekişmeleri anlatmış, hür sendikacılık hareketinin sendika siyasi parti münasebetine ilişkin görüşlerini açıklamış, İngiltere ve diğer batı ülkelerinden örnekler vermiştir.

Daha sonra İş Kanunu hakkındaki tenkidleri cevaplandırarak ve bu konuda Millet Meclisinde yapılan çalışmaları anlatan Türk-İş Genel Sekreteri tarım işçilerinin sorunları konusunda şunları söylemiştir:

"Tarım işçilerinin sorunları sadece bizde değil, bugün ileri ülkelerin, zengin ülkelerin çoğunda çözümlenememiştir. Ancak Türkiye'de tarım işçilerinin sorunları çözülmezse sanayi işçisinin mutluluğunu idame ettirebilmesine imkân yoktur."

Tunç, işsizlik konusunda şöyle konuşmuştur:

"İşsizlik sefalet yoludur. Sefalet ise, kin doğurur. İşte en tehlikeli olan budur. Bir toplumun diماغında kin tohumları yeşermeğe başlarsa o toplum bir gün patlar; dengesizlik su yüzüne, her türlü şekilde çıkar."

ile bağdaşmayan bir ücret altında çalıştığını söyledi **"tarım işçisinin alnındaki siyah yazıyı artık silsinler"** dedi; kardeş sendikalar arasındaki rekabetin sendikaları zayıflatıldığını söyledi.

Şeker-İş delegesi Edip Kafalı'nın, Türk-İş'in hükûmet ve parlamento karşısında daha güçlü olmasını isteyen konuşmasından sonra Yapı-İş delegesi İsmail İnan söz aldı ve sendikasının karşılaştığı güçlükleri ortaya koydu.

ZİYA HEPBİR KONUŞUYOR

Daha sonra Petrol-İş delegesi

Ziya Hepbir, Türk Sendikacılık Hareketinin doğuşu ve bugünkü durumu hakkında uzun bir konuşma yaptı, toplu sözleşme ve grev düzeninde karşılaşılan aksaklıklarda sendikacıların rol oynadığını iddia etti **"bize bizden başka kimse yardım edemez... Bir Allah, bir de kendimiz..."** dedi.

Likat-İş Başkanı Mehmet Ali Sarı, Hepbir'in konuşmasında sendikasını ilgilendiren bir konuya değindikten sonra Nuri Beşer söz aldı.

Beşer, sendikacılardan değil, politikacılardan vefasızlık gördüğünü söyledi ve **"Allahtan, kimsenin, a-**

Gecekondu sayısındaki artışın sosyal hayatın en önemli krizlerinden biri olduğunu söyleyen ve bu durumun doğuracağı tehlikelere dikkati çeken Türk-İş Genel Sekreteri, toplu sözleşmelerin işçiye bir şey getirmede hakındaki iddiaları **"insafsız"** olarak nitelemiş, çeşitli işkollarından örnekler vermiş, toplu sözleşme düzeninde işçinin gün geçtikçe daha iyiye yöneltildiğini söylemiştir.

Tunç, **"sendikalar elbette isteyecek, ama isterlerken sorumluluklarını da bileceklerdir"** demiş, bugün ulaşılan noktanın küçümsenmeyeceğini fakat yeterli de kabul edilemeyeceğini belirtmiştir.

"Özel sektörde çalışan işçilerin durumlarını devlet sektöründe çalışanların durumuna yaklaştırmaya çalışacağız" diyen Türk-İş Genel Sekreteri, işçinin yönetim ve denetime katılması hakkına kolay kolay alışılmıyacağını, bu şartlar karşısında Türk işçisinin yönetim ve denetim hakkı yanında bir zihniyet mücadelesi verdiğinin bilinmesini belirtmiş **"bu zihniyeti alt edeceğiz. İşçinin, işyerlerinin yönetim ve denetimine katılması hakkını daha yaygın bir hale getireceğiz"** demiştir.

İşçi-memur ayırımına değinen, asgarî ücretin kutsal bir ücret olduğunu söyleyen Tunç, sürekli alkışlar arasında sözlerini şöyle bitirmiştir:

"İcra Kurulu olarak huzur içindeyiz. Korkmadan, rahatlıkla mazimize bakabiliyoruz."

ma kimsenin başına getirmemesini dilediğim bir olayı, uğradığım iftira'yı açıklamaya çalıştım. Üzerimdeki iftiranın kalkması için tutanağı okudum" dedi, Ziya Hepbir'in bir grev ile ilgili iddialarının asılsız olduğunu belirtti.

Beşer'den sonra konuşan Petrol-İş Başkanı İsmail Topkar, Demirsoy, Beşer ve Hepbir arasındaki kavganın kongre tarafından ortadan kaldırılmasını ileri sürdü ve büyük tezahürat arasında kabul edilen tekliften sonra, Demirsoy, Beşer ve Ziya Hepbir öpüştü.

ERGÜN'ün konuşması...

Türk-İş Kongresi dolayısıyla uzaktan yakından bir araya gelen, memleketini, işini ve birbirini seven, sayan sayın delege arkadaşlarımızı, toplantımızı yakından izleyen, şeref katan sayın konukları yürekten saygıyla selâmlıyorum. (Alkışlar).

Değerli arkadaşlarımız, kongreler; mesleki ve memleket meseleleri üzerinde fikirlerimizi, görüşlerimizi ortaya koymaya, birbirimizi yakından tanımaya, mevcut olan dostlukları, arkadaşlıkları tazelemeye, yeni yeni dostluklara vesile veren bir yerdir. Türk-İş Kongresi de böyle olmuştur. Bizleri birbirimize daha çok yakın düşürmüştür. Bilmediklerimizi, görmediklerimizi bu arada öğrenme, görme imkânını bulmuşuzdur. Bu Kongreden de gerek şahsımın gerekse İcra Kurulunda bulunan diğer arkadaşlarımızın istifade etğini açık yürekle ifade etmek isterim. İcra Heyetini teşkil eden Başkan ve Genel Sekreter arkadaşlarımız gerek umumi meseleler üzerinde, gerekse teknik meseleler üzerinde sizlere kıymetli fikirlerini açıklamış bulunuyorlar. Ben ise yalnız mali rapor üzerinde size kısaca izaht vermek suretiyle sözlerime nihayet vereceğim.

Değerli arkadaşlarımız, hesaplarımız, sizlere takdim etmiş olduğumuz rapor içersinde bütün açıklığı ile ortaya serilmiştir. Yalnız bu arada bazı arkadaşlarımızın soruları olmuştur. Onlara şimdi cevap vereceğim. Yönetim Kurulunda bulunan arkadaşlarımız mal beyannamelerini Türk-İş'e takdim etmişlerdir. Murakıp raporunda adı geçen iki arkadaşımız, ise mal beyannamelerini Türk-İş'e değil, kendi teşkilâtlarına vermişlerdir. Bütün mesele bundan ibarettir. Diğer taraftan sayın Başkanın ifade ettiği gibi, Doğu yardımı dolayısıyla sevgili işçi arkadaşlarımızın Türk-İş'e gönderdiği 6 milyon üstündeki para Hükûmete intikal ettirilmiştir, hattâ faizleri ile beraber. Diğer taraftan Çeltik'te vukubulan yer çoküntüsü dolayısıyla orada felâkete uğrayan arkadaşlarımıza da, teşkilâtların Türk-İş'e göndermiş olduğu paralar, felâkete uğrayan arkadaşlarımızın adreslerinin tesbit edilmesi üzerine gönderilmiştir. Bu arada bir iki arkadaşın sarîh adresi bulunamadığı için bunlara intikal ettirilemeyen bir para Türk-İş emanetinde kalmıştır.

■ **Mali**
Sekreter
Ömer
Ergün
mali
konularda
yapılan
tenkidleri
şöyle
cevaplandırdı: —→

Nisan
P P S Ç P C C
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30

YEDİNCİ
GÜN:
21
NİSAN
1968
PAZAR

Yedinci Kongrenin yedinci gününde, bir gün önce kendisine sataşıldığını iddia eden Likat-İş delegesi Muhittin Gezer söz aldı ve Hepbir'in iddialarını cevaplandırdı, daha sonra gündem dışı konuşan Metal-İş

Federasyonu Başkanı Kaya Özdemir, Atatürk'ün Büyük Millet Meclisine ilk işçi milletvekili olarak soktuğu Çarkçı Ahmet Usta'nın vefat ettiğini ve Kongre adına ailesine bir telgraf çekilmesini istedi.

Kaya Özdemir'den sonra konuşan Tarım-İş delegesi Latif Şah, "denizler mürekkep, ağaçlar kalem olsa, tarım işçilerinin dertleri yazıla yazıla bitmez" dedi ve tarım işçilerinin sorunlarına değindi.

Son olarak Basm-İş delegesi Nu-

rettin Yerdelen söz aldı ve Türk-İş'in idari ve mali yönetimi altındaki günlük bir gazete çıkarılmasını istedi ve bu konuda 35 imzalı bir önerge verdi, teklif yeni seçilecek İcra Kurulu tarafından incelenmek üzere havale edildi.

KOMİSYON RAPORLARI **GÖRÜŞÜLÜYOR**

Konuşmalardan sonra Komisyon raporlarının görüşülmesine geçildi. İlk olarak Hesap Tetkik raporu ele alındı ve Tez Büro-İş

Değerli arkadaşlarım, tüzük tadili yaptınız. Yapmış olduğunuz bu tüzük tadili ile bundan böyle federasyonlara bağlı olan sendikalar Türk-İş'e aidaatlarını direkt olarak göndermeyeceklerdir. Biz bu paraları bağlı oldukları federasyon yoluyla tahsil edeceğiz. Buna burada işaret etmekte büyük faydalar görürüm. Yarın federasyonunuz Türk-İş'e bu paraları intikal ettirmedeği taktirde pek tabi olarak bu işin sorumlusu federasyonunuz olacaktır.

Diğer taraftan müteferrik masraflar üzerinde bir arkadaşımızın sorusu oldu. 372 bin lira civarında müteferrik masrafın nereye harcandığı soruldu. Şimdi onu ceplendırıyorum. Tabii muhtelif kalemlerden ibaret olduğu için ancak alâkalı kısımları toplamak suretiyle sizlere ifade edebiliyorum. Kongre masrafları 6 ncı Genel Kurul olarak 86948.75 krş. Personele sosyal yardım hizmetlerine elbise, ayakkabı, palto gibi 13685 lira. Milli Prodüktivite'ye aidaat olarak 17445 lira 84 krş. Kıbrıs'lılara tedavi masrafı olarak 49632 lira 21 krş. Kongre ve diğer zamanlarda gelen yabancı konuklar için ağırlama masrafları 66945 lira 50 krş. Deprem yardımı; raporda da belirtildiği gibi deprem dolayısıyla Türk-İşe ayrıca bir katkıda bulunmuştur. Bu rakamda 7817 lira 52 kuruştur. Diğer faaliyetlerle ilgili masraflar da 129903 lira 02 kuruştur. Bu suretle 372 bin lira müteferrik masrafın fasıllarını arz etmiş bulunuyorum.

Muhterem arkadaşlar, hakikaten bir hayli yoruldunuz. Sizleri daha fazla rahatsız etmeyi düşünmüyorum. Elbetteki elimizde olmayarak, bilmiyerek kusurlarımız olmuştur. Fakat bunu sizlerden öğrendiğimiz taktirde tamir etmeyi, ıslâh etmeyi en büyük vazife telâkki ediyorum. Bugüne kadar daha iyisini, daha güzelini yapmak hususunda gayretlerimiz olmuştur. Yapılanları yeterli bulmuyoruz. Daha iyisini yapmak hususunda da izimliyiz. (Bravo sesleri ve alkışlar) İçra Heyeti olarak bugüne kadar birbirimizi tamamlar şekilde çalıştık. Müşköller görmüş bir teşkilâtın mensubuyuz. Bunun için belki sarflarda aşırı hassasiyet gösterildiği olmuştur. Bunun da çok müşköllerden gelmiş olunmasına bağışlanmasını bilhassa istirham ederim. (Alkışlar)

Murakabe sistemine son derece sadıkız. Bir murakabe sisteminin iyi işleminin de taraftarıyız. Daima murakıp olarak gelen arkadaşlarımıza kolaylık gösterilmiştir. Hiç bir surette zorluk çıkarılmamıştır. Türk-İş'in daha iyi, daha güzel çalışması hususunda tavsiyelerini daima dikkate almışızdır. Yapabildiklerimiz olmuştur, yapamadıklarımız olmuştur. Kongremizin neticeleri ile memleketimize hayırlı olmasını diliyorum. Memleket için hayırlı olan her şey, hepimiz için hayırlıdır. Saygılar sunarım. (Bravo sesleri ve sürekli alkışlar)

delegesi Ekrem Özölçerin konuşmasından sonra aynen kabul edildi.

Mevzuat Komisyonu raporu görüşülmesi sırasında delegelerin ileri sürdükleri tekliflere Komisyon sözcüsü Şeker-İş Başkanı Sadık Şide cevap verdi ve bazı değişikliklerle kabul edildi.

Tüzük Tadil Komisyonu görüşmeleri sırasında, Türk-İş'in partiler üstü politika uygulamasını öngören Tüzüğün 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrası aynen muhafaza edildi, üye

kuruluşların Türk-İş Genel Kurullarına gönderecekleri delegasyon sayısı ile ilgili değişiklikler yapıldı. Ayrıca İcra Kurulunun Başkan Genel Sekreter, Mali Sekreter, Eğitim Sekreteri ve Teşkilâtlanma Sekreterinden teşekkül etmesi kararlaştırıldı, daha sonra 23 maddelik karar tasarısının uygulanmak üzere, Yönetim ve İcra Kurullarına havalesi oybirliği ile kabul edildi ve yedinci günkü çalışmalar sona erdi.

(23 maddelik karar tasarısının tam metni diğer sütunlarımızdadır.)

Nisan											
P	P	S	C	P	C	C					
1	2	3	4	5	6						
7	8	9	10	11	12	13					
14	15	16	17	18	19	20					
21	22	23	24	25	26	27					

SEKİZİNCİ GÜN:
22
NİSAN
1968
PAZARTESİ

Sekizinci gün çalışmalarına, Teşkilâtlanma Komisyonu raporunun görüşülmesi ile başladı. Petrol-İş Başkanı İsmail Topkar'ın teklifi ile Müzik-İş sendikasının ihracı, Ar-İş sendikasının da Türk-İş üyeliğine

SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI...

Çeşitli tabirler kullanmak mümkündür: Geri kalmış, az gelişmiş, gelişme çabasında olan, vs... Bu tabirlerden hangisi kullanılırsa kullanılsın, Türkiyemizin durumu değişmeyecektir. Türkiye, az gelişmiş (ya da geri kalmış, gelişme çabasında) bir ülkedir. Ve bütün bu yapıda ülkelerde olduğu gibi yurdumuzda da çözüm bekleyen bazı ana sorunlar vardır.

Bu sorunların ne olduğunu burada tekrarlamaya lüzum yok. Çünkü bu problemler hergün ve her yerde o kadar tekrarlanmaktadır ki, daha kelimenin ilk hecesinde, arkadan neler geleceği öğrenilmiştir artık. Hele, seçim nutuklarının günlük hayatımızın bir parçası haline geldiği şu son günlerde, sorunlarımız ağızlardan eksik olmamaktadır. Örneğin, bir gelir dağılımı adaletsizliği, bir toprak konusu, konut sorunu dillere pelesenk olmuştur.

Bir başka türlü ifade edilmek gerekirse, hastalığa durmadan teşhis konulmaktadır ve hep aynı teşhis konulmaktadır. Oysa artık hastaya lüzum olan tedavidir. İşin ilginç yönü, bu gerçeğin herkes tarafından bilinmesi, ama gene de herkesin tedavi yerine teşhis koyma yolunu seçmesidir. Siyasi partiler de bu yoldadır, otoriteler ya da otorite oldukları iddiasında bulunanlar da, bu yoldadır, kendilerini bu konuyla ilgili gören kuruluşlar da bu yoldadır; hastalığa tedavi aramak yerine, teşhis koymakla meşguldürler.

Gerçi arada tedavi yolu göstermek isteyenler de çıkmaktadır ama, bunlar, ya denenip, faydasızlığı anlaşılmış ilaçlar, ya da kocakarı ilaçları tavsiye etmekten ileri birşey yapamamaktadırlar.

Çünkü, bu, işin kolay yönüdür.

Ve başta sorumluluk yükü taşıyanlar olmak üzere, herkes işin kolayına kaçmayı tercih etmektedir.

Ama bu çember, bu defa kesin olarak kırılmıştır.

Türk-İş Altıncı Kongresine sunulan İcra Kurulu raporunda, yurt sorunları dile getiriliyor, en gerçekçi çözüm yolları teklif ediliyordu. Ama, itiraf etmek gerekir ki, bu çözüm yolları o zaman yadırganmıştı. Zira, bundan iki yıl önce daha sorunların tekrarlanma dönemi idi. Herüz hiç kimse, gerçekçi çözüm yollarına kendisini hazırlamamıştı.

Aradan geçen iki yıllık süre, bir yandan çözüm yollarının daha gerçekçi bir açıdan ele alınmasını, bir yandan da teklif edildikleri zaman yadırganan, tepki yaratan tekliflerin yurt çıkarlarına uygun olduğunun anlaşılmasını sağladı.

Bu defa, Türk-İş Yedinci Kongresi, bir çemberi kırmış ortaya koyduğu her sorunun çözüm yolunu da sorunun yanı sıra getirmiştir.

Tarafsız bir görüşle ve konuları sadece yurt çıkarları açısından inceleyip de bu gerçeği teslim etmeyecek tek kişinin çıkması imkânsızdır.

Yedinci kongre bir karar tasarısı kabul etmiştir. Bu tasarı 23 maddede meseleleri toparlamış, kamuoyunun, ilgililerin dikkatine sunmuştur.

Sadece bu karar tasarısı değil, bir de bütün siyasi parti temsilcilerinin, mükemmel olduğunda, gerçekçi olduğunda görüş birliğine vardıkları bir rapor vardır yol gösterici. 500 küsur sayfalık bu rapor, bütün hastalıkların tedavi yollarını ortaya koymaktadır.

Yeter ki, Türkiye'ye iyi niyetler hakim olsun, ve önce yurt çıkarları denilip, sorunların üzerine eğilinsin.

Yedinci Kongrenin çalışmaları bu anlayışa yükselecek herkese, her kuruluşa en büyük yardımcı olacaktır.

kabulü işinin Yönetim Kuruluna intikali kabul edildi. Komisyon sözcüsü Sağlık-İş Sendikası Başkan Mustafa Başoğlu üyelere teşekkür eder

rek görüşmeleri sona erdirdi.

Son olarak, Tahmini Bütçe görüşülmesi yapıldı ve raporu Teksif

delegesi İbrahim Yalçınoglu sundu, bu konuda Türk-İş Mali Sekreteri Ömer Ergün kısa bir konuşma yaptıktan sonra aynen kabul edildi ve

Yönetim Kurulu adına Türkay'ın konuşması

İcra Kurulu adına yapılan konuşmalardan sonra, Yönetim Kurulu adına Çimse-İş Başkanı Hasan Türkay tenkidlere cevap vermiştir. Kısa bir konuşma yapan Türkay şöyle demmiştir:

Saygı değer arkadaşlarım. Bir haftalık yorucu çalışmadan sonra hele İcra Kurulunun yapılan tenkitlere doyurucu cevaplarından sonra Yönetim Kurulu olarak huzurunuza fazla işgal edecek değilim. Konuşmalar arasında Yönetim Kurulunu tenkit eden arkadaşlarımız Hüseyin Ekşi, Nusret Aydın, Hamdi Turan, Nuri Beşer, Abdullah Baştürk, Ziya Hepbir, Dündar Çiğit arkadaşlarımızdan ibarettir. Bunların değindiği noktalar da şunlardır: "Yönetim Kurulu basiretsizdir, Yönetim Kurulu eyyamcıdır. Rapor Yönetim Kurulunun bir yaftasıdır. İcra Kurulu raporuna katılıyor mu? Yönetim Kurulunun, rapordan haberi var mı? Tes-İş, Ges-İş meselesinde komisyon taraf tutmuştur. Yönetim Kurulu Yalova Kaymakamıdır."

Ben hepsine ayrı ayrı cevap vermiyeceğim. Yönetim Kurulunda bulunan arkadaşlarımızın hepsi basiretli arkadaşlarımızdır, hepsi kendi teşkilâtlarının icra kurullarında sorumlu arkadaşlarımızdır. Yönetim Kurulumuzun arasında her hangi bir ihtilâf olmamıştır. Yönetim Kurulu tarafından seçilen komisyon taraf tutmamıştır. Yönetim Kurulu tara-

fından hazırlanan rapordan hepsi haberdardır. Netice olarak Yönetim Kurulu Yalova Kaymakamı olmamıştır. Yönetim Kurulumuz eski tüzüğe göre bütün imkânlarını kullanmak suretiyle vazifesini yapmış, İcra Kuruluna yardımcı olmuştur. Yeni tüzüğe göre Yönetim Kuruluna bir takım yeni imkânlar sağlanmıştır. İnşallah yeni seçilecek arkadaşlarımız Yalova Kaymakamlığından kendilerini kurtarırlar. Sizlere iki sene sonra daha layık bir rapor getirirler.

Muhterem arkadaşlarım, konuşmalar arasından şahıslara hücum eden arkadaşlarımız oldu. Ben şahsen, şahsım adına söz alıp arkadaşlarıma cevap vermiyeceğim. Tahmin ediyorum diğer üç milletvekili arkadaşım da benim gibi düşüneceklerdir. Çünkü çok yorulunuz. Sadece huzurunuzdan bir temenni ile ayrılacağım. İnşallah 1969 yılında Abdullah Baştürk arkadaşımızla Osman Soğukpınar arkadaşımız mebus olur, Meclise giderler. O ateşten gömleği giyerler ve biz de kendilerine yardımcı oluruz. Hiçbir zaman eteklerinden çekmiyeceğiz. Saygılar sunarım. (Sürekli alkışlar)

tüm Komisyon Raporlarının görüşülmesi sona erdi.

TENKİDLERE DEMİRSOY, TUNÇ, ERGÜN CEVAP VERDİLER

Altı gün devam eden Çalışma Raporu hakkındaki tenkidlere Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy ile Genel Sekreter Halil Tunç, Mali rapor üzerinde de Ömer Ergün cevap verdiler. (Konuşmalar diğer sütunlarımızdadır)

Daha sonra Yönetim, Denetim ve Onur Kurulları adına konuşmalar yapıldı ve seçimlere geçildi.

Türk-İş Genel Kurulu böylece 15 Nisan'dan 22 Nisan'a kadar aralıksız sekiz gün çalıştı ve yurt çapında önemli kararlar aldı.

Seçim sonuçları

İcra Kurulu

SEYFİ DEMİRSOY

Başkan

HALİL TUNÇ

Genel Sekreter

ÖMER ERGÜN

Mali Sekreter

SALAHADDİN ERKAP

Eğitim Sekreteri

ETHEM EZGÜ

Teşkilatlanma Sekreteri

Yönetim Kurulu

İSMAİL TOPKAR

(Petrol-İş Sendikası)

EKREM ÖZKILIÇ

(Teksif Sendikası)

MEHMET ALİ SARI

(Likat-İş Sendikası)

FERİDUN ŞAKİR ÖĞÜNÇ

(Ulaş-İş Federasyonu)

MUSTAFA BAŞOĞLU

(Sağlık-İş Sendikası)

ŞERAFETTİN AKOVA
(DYF-İş Federasyonu)

HALİT MISIRLIOĞLU
(Yol-İş Federasyonu)

KAYA ÖZDEMİR
(Metal-İş Federasyonu)

SADIK ŞİDE
(Şeker-İş Sendikası)

ORHAN SORGUÇ
(Tüm Gıda-İş Sendikası)

CELAL BÜLBÜL
(Harp-İş Federasyonu)

MAHMUT YÜKSEL
(Dok Gemi-İş Sendikası)

ŞEVKET YILMAZ
(Teksif Sendikası)

OSMAN İPEKÇİ
(Maden Federasyonu)

MUSTAFA ULUCAN
(Basın-İş Sendikası)

MEHMET İNHANLI
(Tümtis Sendikası)

KEMAL ÖZER
(Maden Federasyonu)

HASAN TÜRKAY
(Çimse-İş Sendikası)

BİNALİ YAĞIŞAN
(Tarım-İş Sendikası)

İBRAHİM DENİZCİER
(Müskirat Federasyonu)

ORHAN ERÇELİK
(Tes-İş Federasyonu)

MUSTAFA ŞAHİN
(Deri-İş Sendikası)

ABDULLAH BAŞTÜRK
(Genel-İş Sendikası)

OSMAN SOĞUKPINAR
(Ges-İş Sendikası)

Denetim Kurulu

MELİH DÖLEN
(Müskirat Federasyonu)

MEHMET YENİGELEN
(Teksif Sendikası)

ABDULLAH ÇAKİREFE
(Maden Federasyonu)

Kongre Başkanlık Divanı ve İcra Kurulu

İcra Kurulu seçimlerinden sonra, Demirsoy, Tunç, Ergün, Erkap ve Ezgü delegelerin coşkun tezahüratı arasında kürsüye gelmişlerdir. Başkan Demirsoy kısa bir konuşma yaparak, İcra Kurulu adına Genel Kurula teşekkür etmiştir. Resimde soldan sağa doğru: Teşkilatlanma Sekreteri Salahaddin Erkap, Mali Sekreter Ömer Ergün, Kongre Başkanı Vahap Güvenç, Genel Sekreter Halil Tunç, Başkan Seyfi Demirsoy, Kongre İkinci Başkanı Mehmet Şahin ve Teşkilatlanma Sekreteri Ethem Ezgü...

Onur Kurulu

KÂZIM YETMİŞBİR
(Dok Gemi-İş Sendikası)

AHMET KURT
(Likat-İş Sendikası)

KEMAL TOKATLI
(DYF-İş Federasyonu)

ÖMER KARAHASAN
(Maden Federasyonu)

ALİ HAYDAR MUTAF
(Teksif Sendikası)

7. KONGRENİN KABUL ETTİĞİ KARAR TASARISI

Türk-İş Yedinci Kongresi yurt ve çalışma hayatı ile ilgili ana sorunları kapsayan bir karar tasarısını uygulanmak üzere İcra ve Yönetim Kurullarına havale etmiştir. 23 Maddelik Karar tasarısında sorunlar ve çözüm yolları gösterilmektedir. Karar tasarısının tam metnini aşağıda sunuyoruz. Ekonomi Bültenimizde de bu tasarı ele alınıp, incelenmektedir.

1 Türk-İş Türk milletinin ekonomik ve sosyal sorunlarını bir bütün olarak görür. Türkiye'nin hızlı, dengeli ve adil kalkınmasını işçilerin refah, huzur ve güvenliği için şart sayar. Kalkınmanın gerçekleşmesi için bütün toplum sorunları ile yakından ilgilenmeyi görev ve amaç bilir.

2 Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler bölümünde yer alan hükümlerin mümkün mertebe kısa zamanda tam olarak uygulanması, Anayasa hükümlerinin yerine getirilmesi ve Anayasada öngörülen bütün hususların işler duruma getirilmesini gerekli sayar. Türk-İş bu hususun yerine getirilmesi için bütün gücüyle çalışmayı, iktidar ve muhalefet partilerini bu yolda çalışmaya yöneltme için etki gücünü kullanmayı ödev bilir.

3 Anayasada öngörülen prensiplerin gerçekleşmesi için göstereceği çabaların yanısıra Anayasa dışı sosyal ve ekonomik bir düzen kurulması, devletin şeklinin değiştirilmesi, Atatürk devrimlerinin ve demokrasinin tahribi amacına yönelen her türlü akıma karşı bütün gücüyle mücadele etmek Türk-İş'in temel görevlerinin başında gelir.

4 İşçileri ve geniş halk topluluklarını sosyal ekonomik ve siyasal haklarının tam bir özgürlük içinde tamam olarak uygulanması için Türk-İş yaygın ve yoğun bir eğitim seferberliğine girişecektir. Türk-İş cehaletle mücadele ve halkın kültür seviyesini yükseltmeye yardımcı olmayı görevleri arasında sayar.

5 Türk-İş, sınıf ayrılıklarının derinleşmesine ve sınıf çatışmalarına yol açabilecek sebepleri ortadan kaldırma-yı amaç alan ve sınıflar arasında denge, barış ve kaynaşma sağlayıcı bir politika izleyecektir.

6 Devlet kesiminde aşırı merkezîyetçilik ve siyasî müdahalelerin önlenmesi, işçilerin bütün işyerlerinde yönetime etkili olarak katılması, kârdan ve verim artışından pay almalarının sağlanması konusunda güçlüklerin bertaraf edilmesini sağlamayı, Türk-İş, ilkeleri arasında sayar.

7 Tarım işçilerini kısa zamanda Tarım İş Kanununa kavuşturmak, tarım işçilerinin çalışma şartlarının adil esaslara bağlanmasını sağlayıcı tedbirleri almak ve gerçekleştirmek, Türk-İş'in başlıca görevleri arasındadır.

8 Mümkün olduğu kadar, bütün işçilerin İş Kanunu kapsamına alınmaları; kıdem tazminatı aynen korunmak ve işverenlerce ödenmeğe devam edilmek şartıyla, işsiz kalacak işçiler için İşsizlik Sigortası kurulması ve bu hususların süratle gerçekleştirilmesi Türk-İş'çe sağlanacaktır.

9 Topraksız, az topraklı veya dar gelirli köylünün yeterli toprağı ve verimli tarım işletmeciliğine kavuşmasını sağlayıcı, toprak dağılımında dengesizlik ve adaletsizliği önleyici, aynı zamanda tarımsal verimliliği artırıcı bir toprak ve tarım reformu yapılmasını ve bu reformun hızlı sanayileşme ve işsizliği azaltma yönünden taşıdığı önemi göz önünde tutarak, bir an önce gerçekleştirilmesi için siyasî partiler üzerinde bütün etkisini kullanmayı Türk-İş başlıca görev sayar.

10 Orman köylüsünü insan onuruna yaraşır bir yaşama seviyesine ulaştırabilmek üzere Devlet desteğinin sağlanması için gerekli çalışmaları yapmak Türk-İş'in görevleri arasındadır.

11 Yurdumuzun az gelişmiş bölgelerinin kalkınması için plân ve yıllık programlarda bu bölgelere özel yer verilmesini ve bu bölgelerde alt yapı ve sanayi yatırımlarının artırılmasını sağlama konusunda Türk-İş kendisine düşen görevi yapacaktır.

12 Adil bir vergi reformunun süratle yapılması, özellikle yüksek kazançlı büyük çiftçilerden yeterli vergi alınması, yoksul halka yük olan dolaylı vergilerin azaltılması, vergi kaçırma yollarının kapatılması, vergi ve servet açıklamasının devlete karşı yapılması konularında Türk-İş yetkili makamlar nezdinde gerekli ve etkili teşebbüslerde bulunacaktır.

13 Kredi dağılımında köklü değişiklikler yapılması, dar gelirli, topraksız veya tapusuz köylülerin faizcilere muhtaç olmaktan kurtarılması, kredi dağılımında iktisadi verimliliğin esas alınması, kredi kaynakları büyük tüccar ve aracıardan çok, üretici köylülere, esnaf ve sanatkârlara, plân amaçlarına uygun yatırım yapan gerçek sanayicilere ortaklaşa yatırım yapmak isteyen halka açık anonim şirketlere yönetilmesi Türk-İş'in görevleri arasındadır.

14 Üretici, köylü ve çiftçinin kooperatifleştirilmeleri bu kooperatiflere devletin müdahalesini veya aracı ve tefecilerin sızmasını kesinlikle önleyici tedbirler alınması, ayrıca üretici kooperatiflere sınai tesisler kurma imkânlarının sağlanması konularında Türk-İş yetkilileri zamanında uyuracak ve bu konuda gerekli çalışmaları yapacaktır.

15 Dış ticaret düzeninde gerekli değişiklikler yapılarak üretici, köylü ve çiftçilerin, sanayicilerin ve devletin kendi ithalat ve ihracatlarını kendi kuruluşları yoluyla aracısız olarak yürütmeleri için gereken tedbirlerin alınması ve bu konuda gerekli çalışmaların süratle gerçekleştirilmesinin sağlanması için Türk-İş ilgililer nezdinde tüm ağırlığı ile gereken teşebbüsü yapacaktır.

16 Petrollerimiz ve madenlerimizin geniş ölçüde devlet eliyle işletilmesi, bu alanda özel teşebbüse, devlet yatırımının verimli olamayacağı küçük madenlerimizin işletilmesi için, devlet kontrolü ve işçilerin yönetime katılmaları, kârdan ve verim artışından pay almaları şartı ile izin verilebilmesini sağlayıcı tedbirlerin alınması konusunda Türk-İş gerekli çalışmaları yapacaktır. Bu alanda, yabancı sermayeye mümkün mertebe yer verilmemesi, yurdumuzun imkânları elverdiği anda yabancı sermayenin bu alanda çalıştırılmaması amaç edinilecek ve Türk-İş bu konuda takipçilik görevini eksiksiz yerine getirecektir.

17 Yerli sermayenin başarabileceği işler için yabancı sermayenin yurda sokulmaması, yabancı sermayenin yurt dışına büyük kâr transferleri yapmasının önlenmesi, yabancı sermaye ile kurulan ortaklıklarda dünya ölçülerine uygun oranda ve milli ortaklıklardan alınanın üstünde Kurumlar Vergisi alınması konularında Türk-İş, yetkililer nezdinde

de gerekli çalışmaları yapacaktır. Yabancı hissedarların Türk devletine gelir vergisi ödememelerinden doğan kayıtların giderilmesi için tedbir alınmasını Türk-İş isteyecek ve bu konuda da gerekli çalışmaları yapacaktır.

18 Özel teşebbüsün Anayasa ve Plân ilke ve amaçlarına ve toplum yararına uygun işlemesi için etkili tedbirler alınmasını, kamu kesimi ile özel kesimde de plân disiplininin sağlanmasını Türk-İş ilgililerden isteyecektir.

19 Kalkınma plânlarında, belirli programlarda işsizliği azaltıcı ve lüks tüketim harcamalarını önleyici yatırımlara öncelik tanınması konularında çalışmak Türk-İş'in görevleri arasındadır.

20 Devletin sosyal konut yapımına daha çok yardımcı olması, kendi evini kendi yapana devletçe daha fazla yardım edilmesi, arsaya para yatırarak spekülâtif kazanç yolu bulmanın önlenmesi Türk-İş'in yetkililer nezdinde isteyeceği önemli görevleri arasındadır.

21 Sağlık alanında sosyal güvenliğin süratle bütün halkı kapsar duruma getirilmesi ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması için çalışmak Türk-İş'in görevidir.

22 Eğitimde adalet ve plân amaçlarına uygunluğun sağlanması. Köy çocuklarına parasız mesleki eğitim yollarının açılması, üstün yetenekli bütün dar gelirli aile çocuklarının yüksek öğrenim seviyesine kadar çıkabilmeleri için devletçe gereken yardımın yapılması, varlıklı ailelerin eğitim harcamalarına katılmalarının sağlanması, işçilerin meslek eğitimleri veya yeni teknolojilere intibak edebilmeleri için işyerlerinde sürekli eğitim programlarının uygulanmasını sağlanması Türk-İş'in görevleri arasındadır.

23 Ücrette adalet ve yeknesaklığın sağlanması devlete ait işyerlerinde çeşitli ücret ödemelerinin yarattığı huzursuzluğun giderilmesi konusunda Türk-İş kendisine düşen görevi yapacak ve yetkilileri bu konuda çalışmaya teşvik edecektir.

Demirel'in gelmediği, TİP'in çağrısı
Türk-İş kongresinde Sunay

DURUM
TÜRK-İŞ'in GELECEĞİ

**"Türk işçisi iyi
imtihan verdi"**

AKİS'ler
KARAR ALTI
7. GENEL KURUL VE TÜRK-İŞ
Türk-İş Genel Kurulu toplantısında sunay'ın konuşması
Türk-İş Genel Kurulu toplantısında sunay'ın konuşması

Türk-İş 7. Genel Kurulu toplandı

**KONGREDE SUNAY VE SİYASİ
PARTİ TEMSİLCİLERİ KONUŞTU**

**Demirsoy:
"vasiye
ihtiyacımız yok,"**

Türk-İş Genel Kongresi

**MEHMET TURGUT'UN
İSTİFASI İSTENDİ**

Türk-İş kongresinde
Çiftlikte hayvan
otlatan çobanın
memur sayıldığı
iddia edildi

**Demirsoy ve Tunç: "Petrol
ile Madenler devletleşmeli,"**

BAŞYAZI

Türk-İş toplantısı

31 Temmuz 1982'de kararlaştırılan Türk-İş'in
Yedinci Genel Kurulu bugün Ankara'da toplandı.
Türk-İş'in 7. Genel Kurulu bugün Ankara'da toplandı.
Türk-İş'in 7. Genel Kurulu bugün Ankara'da toplandı.

Türk-İş 7. Genel Kurulu Toplandı

**Demirsoy: Türk-İş herkese
kendisini
kabul ettirdi**

«Sözü dinle
itibarlı ha

Türk-İş'in
kadrosu tekrar

**"Tütün bacayı
alkışlarız, toprak
reformunu
savunuruz,"**

**TÜRK - İ
23 İLKED
BİRLEŞTİ**

**BASINDA
TÜRK-İŞ
KONGRESİ**

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) 7 nci Kongresi; kamuoyunda, basında ve radyoda büyük bir ilgi ile izlendi. 15 Nisan'da başlayan ve sekiz gün aralıksız devam eden Kongre, basının en önemli haberleri arasında yer aldı. Bu yıl Kongreye sunulan Çalışma Raporunun ise, kongreden çok önce, geniş şekilde eleştirilmesi yapıldı, çalışma hayatımıza ve toplum sorunlarımıza verdiği önem üzerinde duruldu.

Türk İşçi Hareketinin en büyük kuruluşu Türk-İş'in gücü, bu Kongre ile bir kez daha anlaşılmış oldu.

Kongre'nin ilk günü, bütün gazete manşetleri Türk-İş'le ilgili idi. Bu arada yazarlar da, kendi görüş ve düşüncelerini aksettirdiler.

MİLLİYET'İN GÖRÜŞÜ

15 Nisan tarihli Milliyet gazetesinin "DURUM" sütununda, işçi kuruluşlarının partilerüstü politikasına değinen ABDİ İPEKÇİ, "Temel sosyal problemlerini çözümlemiş, çalışanların haklarını garanti altına alan kanunları ve tedbirleri yürürlüğe koymuş ülkelerde işçi sendikalarının belirli bir siyasi parti ile işbirliği halinde bulunmalarına zorunluk duyulmayabilir. Ama Türkiye'nin bu durumda olmadığı ortadadır. Nitekim böyle bir işbirliği ihtiyacı kendini zaman zaman hissettirmektedir" demek ve belirli partiler etrafında kümelenen sendikaların ahenkli bir çalışma yapamayacaklarını belirterek "Bugün toplanacak TÜRK-İŞ Genel Kurulu böylesine önemli bir sorun karşısındadır. Bakalım çözüm yolu bulunabilecek mi?" sorusunu yöneltmektedir.

YENİ İSTANBUL

Yeni İstanbul yazarlarından KURTUL ALTUĞ, 7. Genel Kurul ve Türk-İş başlıklı yazısında, Türk İşçi Hareketinin gelişimini anlattıktan sonra şöyle demektedir:

"Gerçek şudur ki, Türk İşçi Hareketi, bugün tepeden inme bir hareket olmaktan kurtulmuş, işçiler bilinçlenerek "Hakların verilmediği alındığı" noktasında birleşmişlerdir. Türk-İş'in başarı nedeni zaten buradadır."

AKŞAM

"Türk işçisi iyi bir imtihan verdi" başlığı altında Yedinci Kongrenin ilk günkü çalışmalarını veren AKŞAM gazetesi, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ile Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy'un konuşmalarına geniş şekilde yer ayırmıştır.

CUMHURİYET

Bütün gazeteler gibi, Cumhuriyet de, Türk-İş Yedinci Kongresine gereken önemi vermiş ve "Demirsoy, vasiye ihtiyacımız yok" başlığı altında Kongre çalışmalarını büyük bir titizlikle vermiştir.

DÜNYA

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın Türk-İş Kongresindeki konuşmasını başlığa alan Dünya Gazetesi, si-

Tercüman Gazetesi, Türk-İş Kongresi ile ilgili haberi 16 Nisan günü, dört sütun üzerinden, manşet olarak ve "Demirsoy: Çıkarıcılara fırsat vermeyeceğiz" başlığı altında yayınlıyordu.

yasi parti temsilcilerinin konuşmaları ile mesajları da yayınlamıştır.

Son Havadis Gazetesi Türk-İş Yedinci Genel Kurulunu manşetten vermiş; başlığa, kongreye bir mesaj gönderen Başbakanın bir cümlesini almıştır

SON HAVADİS

16 Nisan tarihli bütün gazetelerin en önemli haberleri arasında Türk-İş Kongresi yer almış Son Havadis gazetesi Başbakanın gönderdiği mesajdan bir cümle alarak "İşçinin alın teri güvenimizdir" başlığı altında Kongre çalışmalarını yayınlamıştır.

YENİ TANIN

Yeni Tanin gazetesi, Coşkun Kırca'nın Türk-İş Kongresinde yaptığı konuşma ile Turhan Feyzioğlu'nun mesajına yer verdiği sütunlarında, Demirsoy'un "Türk-İş herkese kendini kabul ettirdi" sözü altında Kongre çalışmalarını yayınlamıştır.

Ulus Gazetesi kongre haberini manşet olarak ve iki koldan vermiştir. Bunlardan birinde İnönü'nün kongreye mesajı, diğerinde Ecevit'in kongre konuşması yer almıştır.

ULUS

Kongre çalışmalarına geniş şekilde yer veren Ulus gazetesi, Ecevit'in Kongre'deki konuşmasını tam metin halinde yayınlamış ve "Hükümet işçinin kıdem tazminatını kaldırmak istiyor" başlığı altında diğer konuşmacılara da yer vermiştir.

ZAFER

Türk-İş Kongresinin ilk günkü çalışmalarını büyük başlıkla veren Zafer gazetesi, Türk-İş'in her türlü aşırı cereyanlara karşı bulunduğunu belirtmiştir.

Basın ve radyo, Türk-İş Kongrenin devam ettiği diğer günlerde, Çalışma Raporu hakkında delegelerin, bu arada yabancı sendikacılarla Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Genel Sekreteri Necati Taşkın'ın konuşmaları na da yer vermiştir.

COŞKUN KIRCA'NIN YORUMU

18 Nisan tarihli YENİ TANIN gazetesinde "Günün Yorumu" başlığı altında Türk-İş Yedinci Kongresi ve Türk İşçi Hareketinin güçlenmesi hakkında bir yazı yazan Coşkun Kırca şöyle demektedir:

"Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Yedinci Genel Kurul toplantısı çalışmalarına devam ediyor.

Bu toplantılar vesilesiyle önce şunu belirtelim ki, çeşitli ihanet, sabotaj ve baltalama teşebbüslerine rağmen Türk-İş 1961 Anayasasının getirdiği yeni imkânlar içinde, sendikacı işçilerimizin ezici çoğunluğunu temsil etmektedir. Türk-İş kısa zamanda meşru bir baskı grubu olarak, Hükümetler ve siyasi partiler karşısında büyük bir kuvvet kazanmış ve Türk toplum hayatında ağırlığını her alanda hissettiren bir kuruluş haline gelmiştir. Bunda, Türk-İş'in bugünkü yöneticilerinin yüksek idareci vasıflarının, basiretlerinin ve vatanperverliklerinin büyük rolü vardır.

Hâlen, T.İ.P.'in zavalı bir âleti olmaktan ileri gidemeyen D.İ.S.K.'in, Türk-İş'i bölme ve bu yoldan işçilerimizi bir aşırı sol partisinin oyuncağı haline getirme gayretleri, tam olarak iflâs etmiştir. Türk-İş'i, meşru bir baskı grubu olmaktan öteye, siyasi mücadelelerin içine kendi peşlerinde sürüklemek ve hatta ihtilâl tahriklerinin âleti yapmak isteyenler de, Yedinci Genel Kurul toplantısı vesilesiyle hüsrana uğradıklarını, uğramağa mahkûm olduklarını bir defa daha anlayacaklardır.

Türk-İş'in gücü, partilerüstü bir baskı grubu olmasıdır. Böylelikle, siyasi kanaatleri birbirinden farklı işçilerimizin ayrı sendikalarla teşkilâtlanarak güç kaybetmeleri yerine, meslekî faaliyetlerinde bir arada hareket etmeleri sağlanmaktadır. Bu tutum, aynı zamanda, değişik partilere mensup işçilerin bir araya gelmesini sağlamak suretiyle, partizan mücadelelerin şiddetini kaybetmesine sebep olmakta; hangi partiye mensup olurlarsa olsunlar, vatandaşların birbirleriyle ortak çıkarları olabileceğini göstermektedir. Böylelikle, Türk-İş, milli dayanışmanın güçlenmesi yönünde rol oynamaktadır.

Türk-İş'in bu siyasetinin, Türk milletini sınıf kavgası içinde gördükten sonra, milletlerarası komünizmin pençesine düşürmeği gaye edinmiş olanlar, ya da parti taassubunu her şeyin üstünde tutan gafiller tarafından beğen-

nilmeyeceği şüphesizdir. Bu çevreler, pek tabiidir ki, Türk-İş'i, "burjuvazi"nin hizmetinde olmakla itham edeceklerdir. Bu ithamların ne kadar mesnetsiz olduğunu, Türk-İş'in yönetiminde Türk işçi sendikacılığı hareketinin kendisine kazandırdığı ve daima kazandırmakta olduğu imkânları günlük hayatında her gün müşahade eden Türk işçisidir ki, en iyi bilmek mevkiindedir. Bu sebebledir ki, bu ithamların etkisi, bir avuç fikir züppesinin dapdaracak çevresini aşamayacaktır.

Türk-İş'in temel felsefesi, "Türk işçisinde sınıf şuuru değil, milli şuur yaratmaktır." Türkiyemizin tarihinde ve geleneklerinde hiçbir kökü olmayan ideolojiler yerine, bu temel felsefe, Atatürkçülüğün en güzel ifadesidir. Pek tabiidir ki, hangi sınıfa mensup olurlarsa olsunlar Türk vatandaşları arasında aynı millette mensup olmaktan doğan dayanışmayı önemli saymayan ve milletlerarası proleter dayanışması dedikleri —gerçekte mevcut dahi olmayan— şuuru Türk işçisinde uyandırmak için boşuna çabalayan yerli komünistlerimiz ve Türk işçisinin karşısında ağzına "millet" ve "milliyet" kelimesini almamakla onlara hizmet etmekten

Yeni Tanin Gazetesi
Türk-İş kongresi ile ilgili haberleri birkaç koldan yayınlamıştır. Bu arada Coşkun Kırca'nın kongrede yaptığı konuşma çift sütun ve zerinden verilmiştir. Haberin başlığını Coşkun Kırca'nın konuşmasından alınan bir cümle yer almaktadır.

Coşkun Kırca Türk İş 7. Genel Kurulunda konuştu:

«Türk Milleti Hür
Rejimde her geçen gün
daha iyiye gidecektir»

COŞKUN KIRCA «KALKINMANIN DEMOKRASI İLE MÜMKÜN OLMAYACAGINI İDDİA EDENLER KENDİLERİNİ KOMÜNİZME KAPTIRANLARDIR» DEDİ

ANKARA, ÖZEL maktedir. Bugün memleketimizde; iktisadi kalkınmanın süratle yürütülmesine, eğitim ve kültür alanlarında hızla ilerlemenin ve her çeşit

başka bir şey yapmadıklarının farkında olmayan gafillerimiz, Türk-İş'in bu temel ilkesini, yaratmak istedikleri sınıf mücadelesini önleyici bir engel sayacak ve bu sebepten ötürü de Türk-İş'e açtıkları veya arkadan hücum edeceklerdir.

Ne var ki, Türk-İş yöneticileri ve Türk işçileri, memleketimizde işçi haklarının, sosyal hakların ve sosyal güvenliğin sınıf mücadelesinden değil, milli dayanışma içinde sınıf ve zümreleri bağdaştırma ve kaynaştırma esasına dayanan Atatürkçülüğün sevgi ve şefkate dayanan milliyetçi davranışından doğduğunu çok iyi biliyorlar; ve bu yolda devam kararlı olduklarını, aşırı sol çevrelerin sindirdiği pek çok sözde aydına parmak ısırtacak bir cesaretle, açıkça söylemekten kaçınmıyorlar.

Türk-İş ve Türk işçisi bir gerçeği daha biliyor: Hür sendikacılık, grev hakkı, toplu söz-

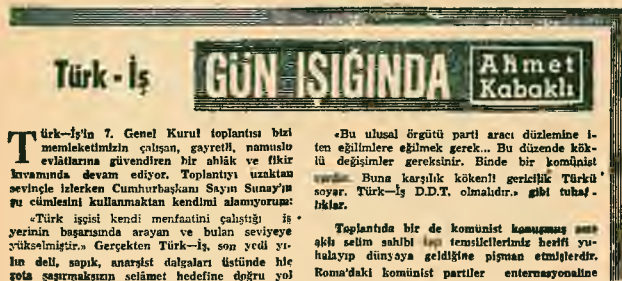
leşme hakkı ancak demokraside vardır. Oy hakkının, temel hak ve hürriyetlerin mevcut olmadığı rejimlerde, insanlara bir ölçüde refah sağlansa bile, hürriyet, eşitlik ve huzur sağlanamaz. Türk-İş, oy hakkı, söz ve basın hürriyeti, dernek, sendika, parti kurma hürriyetleri gibi —Marksistlerin şekli diye alaya kalkıştıkları— klâsik hürriyetlerin, işçi, köylü, esnaf gibi büyük kütlelere siyasi iktidara en geniş ölçüde katılma ve onu etkileme imkânını verdiğini ve klâsik hürriyetlerin daima artan şekilde sosyal adalete varmanın ve onu korumanın en teminatlı aracı olduğunu çok iyi biliyor. Nihayet, Türk-İş, memleketimizin şartları içinde, haklı olarak, kamu teşebbüsüne kalkınmada başlıca rolü tanırken, her şeyin Devlet veya kooperatif elinde olduğu ve özel teşebbüsün bir hiç mesabesine indirildiği sistemlerde, demokrasinin temeli olan siyasi ve iktisadi güçlerde çeşitlilik ilkesinin zedeleneyeceğini ve işçinin ve işçi sendikacısının asıl o zaman, büyük bir siyasi ve iktisadi etkileme kudreti kazanacak olan siyasi iktidar ve onun emrindeki bürokrasi karşısında ezileceğini de çok iyi biliyor; ve bunun içindir ki Atatürk'ün arzuladığı tarzda, ideoloji taassuplarının ve kopyacılığının dışında, Türkiye'nin kendisine has milli şartlarına uygun bir karma ekonomiyi ve onun devamlılığını istiyor.

Türk-İş Yedinci Genel Kurul toplantısı, Türkiye'mizde büyük halk kütlelerinin engin sağduyusunu ve demokratik rejimin sade vatandaşın yüreğinde sarsılmaz şekilde kök tuttuğunu göstermek bakımından, demokrasiye aşık her Türk milliyetçisine, her Atatürkçüye inanç ve güven vermiştir."

AHMET KABAKLI'NIN YAZISI

19 Nisan tarihli Tercüman gazetesinde "TÜRK-İŞ" başlıklı yazısında, Ahmet Kabaklı, "Türk-İş'in 7. Genel Kurul toplantısı bizi memleketimizin çalışan, gayretli, namuslu evlâtlarına güvendiren bir ahlâk ve fikir kıvamında devam ediyor" dedikten sonra, Başkan Demirsoy'un konuşmasından pasajlar alarak eleştirmekte ve şöyle demektedir:

"Sayın Demirsoy'un, bu toplantıda sunduğu görüşlere ana hatları ile katılmak her tarafsız münevverin şiarıdır. Türk-İş partiler üstü tutumunda kararlıdır ve öyle kalmalıdır."

Kongre sırasında, Ahmet Kabaklı Tercüman Gazetesinde, "Türk-İş" başlığı altında bir yazı yayınlamıştır.

MÜMTAZ FAİK FENİK'İN GÖRÜŞÜ

"Türk-İş'e karşı olanların çabası" başlıklı yazısında, Türk İşçi Hareketinin partilerüstü kalması tezini savunan Mümtaz Faik Fenik Türk-İş'in işçi haklarını korumada en güçlü kuruluş olduğunu belirterek şöyle demektedir:

"Türkiyenin en güçlü işçi teşekkülü olan Türk-İş'in kongresi Ankara'da büyük bir olgunluk içinde devam ediyor. Türkiye'nin en güçlü işçi teşekkülü, sözü, öyle yazarken kalemin ucuna gelmiş bir laf değildir; tam bir gerçeğin ifadesidir. Bugün Türkiye'de üye sayısı 800 binin

Türk - İş'e karşı olanların çabası

Mümtaz Faik FENİK

Türkiye'nin en güçlü işçi teşekkülü olan Türk-İş'in kongresi, Ankara'da büyük bir olgunluk içinde devam ediyor.. Türkiye'nin en güçlü işçi teşekkülü sözü,

Mümtaz Faik Fenik Son Havadiste başyazı sütununda Türk-İş kongresini konu alan makalesine, "Türk-İş'e karşı olanların çabası" başlığını koymuştur.

üstüne çıkan, ve 36 iş kolunda her birinde teşkilatlanmış üyeleri bulunan Türk-İş elbette en güçlü bir işçi teşekkülüdür. Belki rakam, bütün çalışanların toplamına göre ilk bakışta önemli görülmeyebilir. Ama şu muhakkak ki, bu teşkilâta dahil olanlar, işçi haklarının ve sosyal güvenliğin mânasını tam olarak kavramış ve gerektiği zaman mücadelesini yapmış veya yapabilmek kudretine sahip vatandaşlarımızdır. Türk-İş'in en büyük özelliği, şimdiye kadar olan çalışmalarında daima partiler dışı kalması, meseleleri parti bakımından değil de, işçi hakları bakımından ele almasıdır."

PROF. BESİM ÜSTÜNEL'İN YAZISI

20 Nisan tarihli Milliyet gazetesinde "İşçiler ve Kalkınma" başlığı altında uzun bir yazısı çıkan Prof. Dr. Besim Üstünel, Türk-İş Çalışma Raporunu ve işçi hareketinin gelişimini eleştirerek şöyle demektedir:

"Türkiye'de kalkınma çabalarının başarıya ulaşması ve geniş halk kitlelerinin refaha kavuşturulabilmesi, her şeyden evvel Türk ekonomisinin daha yüksek düzeyde bir üretimi başarabileceği bir "ekonomik yapıya" ulaştırılabilmesine bağlıdır. Bunun için, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal koşullarda çok önemli değişikliklerin gerçekleştirilmesi, bir anlamda hızlı ve düzenli bir "yapısal değişikliğin" oluşturulması gerekir.

Bir yandan hızlı bir sanayileşme hamlesi

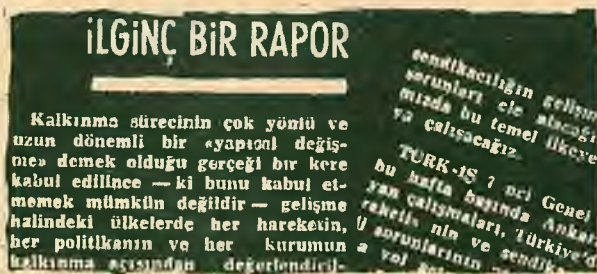
ile Türkiye'nin "ekonomik - yapısını" değiştirmeye çalışırken ve bunun bütün gereklerini yerine getirirken, bir yandan da nüfusun yerleşme düzeninde, insan-toprak ilişkilerinde ve insan-sermaye ilişkilerinde gereken "düzen değişikliklerini" yaparak "toplum yapısını" geliştirmeye daha müsait, yeni teknolojilere ve yeni fikirlere daha açık bir duruma getirilmesi gerekmektedir. İşçi işveren ilişkilerinde 1961'den sonra gerçekleştirilen düzen değişikliği, bu alanda ortaya çıkması muhtemel gerginlikleri ve dengesizlikleri nasıl önlemiş ise diğer alanlarda da buna benzer düzen değişikliklerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ekonomik ve sosyal alandaki temel "yapısal-değişiklikler" bir arada ve biribiri ile âhenkli bir şekilde gerçekleştirilemediği takdirde, Türkiye'de —tıpkı diğer az gelişmiş ülkelerde olduğu gibi— kalkınma çabaları verimsiz kalmaya, süresiz ve sıhatsız olmaya, bir takım darboğazlara ve çıkmazlara sürüklenmeye mahkumdur. Son yirmi yıllık gelişme tarihimiz bu gerçeği en açık şekilde ortaya koyan en acı örneklerle doludur.

İLGİNÇ BİR RAPOR

Kalkınma süresinin çok yönlü ve uzun dönemli bir "yapısal değişim" demek olduğu gerçeği bir kere kabul edilince —ki bunu kabul etmemek mümkün değildir— gelişme halindeki ülkelerde her hareketin, her politikanın ve her kurumun kalkınma açısından değerlendirilmesinin buna göre yapılması gerekir. İşte bu nedenlerdir ki biz, Türkiye'deki işçi hareketlerini ve sendikacılığın gelişmesiyle ilgili bazı sorunları ele alacağımız bu yazımızda bu temel ilkeye bağlı kalmaya çalışacağız.

TÜRK-İŞ 7 nci Genel Kurulu'nun bu hafta başında Ankara'da başlayan çalışmaları, Türkiye'de "işçi hareketi"nin ve sendikacılığın çeşitli sorunlarının yeniden tartışılmasına yol açtı. Türkiye'nin en büyük ve en güçlü bir işçi teşekkülü olan Türk-İş'in bu toplantılarında tartışılan konulara geçmeden önce bu çalışmalar hakkında bazı kanılarımı özetlemek isterim:

1. Türk-İş yöneticilerinin 7. Genel Kurula sundukları çalışma raporu son derece iyi hazır-

Besim Üstünel, Milliyet'te yayınlanan makalesinde Türk-İş Çalışma Raporunu övmektedir.

YENİ GAZETE

Yeni Gazete, Türk-İş Kongresinden evvel başyazısında şöyle demektedir: "Türk-İş özellikle 1963'ten bu yana büyük gelişme seyri göstermiştir. Bunda hiç şüphe yok. Temmuz 1963 tarihli Sendikalar ile Toplu İş Sözleşmesi-Grev ve Lokavt Kanunları rol oynamıştır. Bu iki kanunun getirdiği hukuki ortam, işçi hareketine büyük bir dinamizm kazandırmıştır. Demokratik ve hür bir sendikacılık hareketinin başlaması ile, sendikalar toplu iş sözleşmesi ve grev yapma haklarından yararlanmaya başlamışlardır. İşçi hareketinde başlayan bu canlılık, her ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de işçi hareketinin temel politikasını tesbit edip uygulayacak bir üst teşebbüsün mevcudiyetini gerekli kılmıştır. İşçi Hareketi 1963 te ilk defa hukuki garantilere kavuşurken, işçiler bu hareketi yönetecek üst teşekkülü kurulu ve hazır bulmuşlardır. Bugün 800.000 üyeye günümüzdeki ilk defa derse için 14.000.000 liralık bütçeye sahip Türk-İş, kısa süre içinde başarılarına ve toplum içinde ettiği önemli yerine rağmen, belirlenmek gerekir ki, ciddi problemleri karşılayabilir."

lanmış, ciddi bir çalışma sonucunda ortaya çıkarılmış bir belge niteliğindedir. Yalnız işçi sorunlarına değil, hemen bütün yurt sorunlarına geniş yer ayrılan bu belgede ortaya atılan görüşlerin, yapılan siyasi tercihlerin tamamını benimsemek imkânını bulamayanlar bile raporun sağlam bir çalışma zeminine oturtulduğunu, meselelerin ciddi ve seviyeli bir şekilde ele alındığını kabul edeceklerdir. Çok az sayıda bir araştırmacı kadro ile çalışan Türk-İş'in böyle bir belgeyi hazırlayabilmesinin değeri, işverenlerin buna benzer toplantılarında ortaya çıkarabildikleri belgelerle karşılaştırılınca çok daha iyi anlaşılacaktır. Hattâ, bugün içine düştürüldüğü yetersiz seviyesile Devlet Plânlama Teş-

BASINDA TÜRK-İŞ KONGRESİ

Kongre süresince basında kongre ile ilgili olarak çıkan haber ve yazılar, genel kurulun topladığı Türk Standartları Enstitüsü'nün girişindeki bir panoda toplandı. Her sabah değiştirilen kupürler delegeler tarafından ilgi ile izleniyordu. Bu arada kongre çalışmalarını basın bültenleri tarafından Türk-İş tarafından yayınlandı. Yandaki resimde, basında kongre ilgili haber ve makalelerle, Türk-İş basın bültenlerinin teşhir edildiği pano görülmüyor.

kılâtı gibi 300 kişinin üstünde bir kadro ile çalışmakta olan bir resmi kuruluşun bile böyle bir belgeyi hazırlayabileceği çok şüphelidir. 1968 yıllık programının bir teknisyen gözü ile eleştirildiği zaman karşılaşılan perişan hali bunun en açık delilidir. Bununla beraber Türk-İş raporunda bazı önemli ekonomik sorunların ve sosyal reform konularının ele alınışında gözle görülür bir çekingenliğin hâkim oluşu da gözden kaçmamaktadır.

7. Genel Kurul çalışmalarında sendikacılarımızın gösterdikleri olgunluk ve fikir seviyesi, takdirle karşılanması gereken bir başka önemli noktadır. Hiç biri yüksek öğrenim almamış; çoğu orta öğrenim alma şansı dahi bulamamış işçilerimizin ve sendikacı liderlerin yalnız kendi dar iş alanlarında değil, tüm yurt sorunları üzerinde sahip oldukları görüşler ve bunları ifade tarzları, yine buna paralel başka toplan-

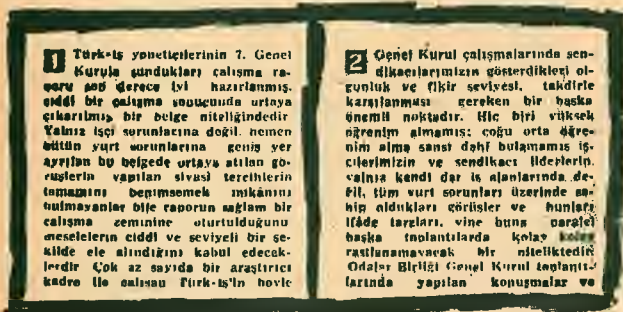
tilarda kolay kolay rastlanamayacak bir niteliktedir. Odalar Birliği Genel Kurul toplantılarında yapılan konuşmalar ve iş adamlarımızın mütemadiyen devletten bir şeyler isteyen tutumları ile karşılaştırılmca işçilerimizin bugün ulaştıkları fikri seviyesinin üstünlüğü açıkça görülecektir."

23 Nisan tarihli bütün gazeteler, Türk-İş Yedinci Kongresinin kapanış konuşmalarını yapan ve tenkidlere cevap veren Seyfi Demirsoy ile Halil Tunç'un sözlerine geniş yer vermiş, bu arada delegeler tarafından kabul edilen 23 maddelik karar tasarısını da yayınlamışlardır.

İZZET S. SEDES'İN NOTU

Yedinci Kongrenin sona ermesinden sonra "Başkent'ten Notlar" başlıklı yazısında İzzet S. Sedes şöyle demektedir:

"Bir tek talihsiz adam dövme olayı dışında, hakikaten büyük bir olgunluk ve şuur içinde cereyan eden kongrede kabul edilen karar tasarısı da, Türk-İş'in tarihinde, bir ilericilik ve ıftihar belgesi olarak daima yaşayacaktır. Yurt sorunlarını tümü ile kapsayan, Türkiye'nin ve Türk halkının ekonomik ve sosyal kalkınması için Türk işçisinin ne gibi katkıda bulunabileceğini ana hatları ile tek tek gösteren bu belgenin, parti farkı gözetmeksizin delegeler tarafından çoğunlukla kabul edilmesi de, işçilerimizin yurt sorunları karşısında bazı çevreler ve zümrelerden çok daha bilinçli olduğu gerçeğini bir kere daha ortaya çıkarmıştır."

Üstünel, Milliyette yayımlanan yazısında, genel kurulun çalışmaları-na değinerek, "işçilerimizin bugün ulaştıkları fikri seviyenin üstünlüğü açıkça görülmektedir" demektedir.

Asgari Ücret Yönetmeliği Yürürlükte

Asgari ücretlerle ilgili yönetmelik 5 Nisan tarihli Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin birinci maddesinde "ücret" in tarifi yapılmakta ve şöyle denilmektedir:

"931 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesinde öngörülen asgari ücret normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin asgari gıda, mesken, giyim, sağlık, aydınlatma, taşıt kültürel ve eğlence gibi zaruri ihtiyaçlarının cari fiyatlar üzerinden

karşılamaya yetecek miktarda olan bir ücrettir..."

Yönetmeliğe göre, asgari ücret-

Devlet, çalışanların, yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarına elverişli adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri alır. (Anayasa Madde 45)

ler "mahalli, bölgesel veya belirli bir yerdeki bir veya daha fazla iş kolunda veya o yerdeki bütün iş-kollarında veya milli seviyede tespit edilebilir" denmektedir.

Yönetmeliğin 5 inci maddesinde "asgari ücret hadleri"nin saat başına ücret olarak hesaplanacağı, günlük, haftalık, parça başına veya yapılan iş miktarına göre ücret ödenen hallerde de gerekli intibakların yapılacağı belirtilmektedir.

KOMİSYON

Asgari ücret tespit komisyonu ile ilgili 6 ncı maddede ise, komisyonun Çalışma Bakanlığının çağrısı üzerine toplanacağı belirtilerek, toplantının en az 10 üyenin katılımıyla yapılacağı ve kararların Resmî Gazetede yayınlandığı tarihi izleyen ay başından itibaren yürürlüğe gireceği belirtilmektedir.

Yönetmeliğin komisyonun kuruluş ve çalışmalarına ilişkin diğer maddeleri şöyledir:

Madde 9 — Komisyonadaki işçi temsilcisi üyelerden işçi olanların komisyondaki görevlerini yaptıkları sırada iş mukavelesinden doğan haklarına hâlel gelmez.

Madde 10 — Komisyon asgari ücretin tespitinde konu ile ilgili bütün kamu kuruluşları ile işbirliği yapacağı gibi, işçi ve işveren kuruluşlarının bu konudaki teklif ve görüşlerini de dikkate alır. Ayrıca anketler yapar ve bilgi toplar.

Türk-İş'in gücü

"Kürsüdeki adam sözlerini alkışlar arasında şöyle bitirdi:

"İşçiye götüreceğiniz birşey vardır. Şunu söyleyeceksiniz:

Ankara'da Hükümet vardır. Başbakan vardır. Bakanlar vardır Ankara'da Türk-İş vardır."

Salon al kılarda inliyordu. Delegates ayağa kalkmış, kürsüdeki Başkan Demirsoy'u alkışlıyorlardı."

Bu satırlar bundan tam iki yıl önce yayınlanan Türk-İş dergisinden alınmıştır. Altıncı Kongre ile ilgili bir yazı bu şekilde başlıyordu.

"Ankara'da Türk-İş vardır" sözü kısa zamanda bir salon halini aldı. Türk-İş Türk-İş'in gücü bundan daha güzel bir şekilde ifade edilemezdi.

Altıncı Kongre hakkındaki yazımızda, o zamanlar yukardaki cümleleri kullanmamış olsa idik, Yedinci Kongre ile ilgili notlarımıza şöyle başladık:

"Kürsüdeki adam sözlerine alkışlar arasında şöyle devam etti:

"Türkiye'nin kentinde, köyünde, şehrinde mahallesinde var olan isim Türk-İş'tir. ismi yatıyor gönüllerde. Bu isimden medet umanların sayısı milyonları bulmaktadır..."

Salon alkışlarla inliyordu. Delegates ayağa kalmış, kürsüdeki başkan Demirsoy'u alkışlıyorlardı."

Bu satırlara eklenecek yüzlerce konuşma daha var. Ama bunlardan biriyle yetinelim.

Çukurova'dan gelen Teksif delegesi Halil Şen kürsüde:

"Meselelerimizin hallini Türk-İş'ten bekliyoruz. Eğer, başkanın sözleri, kulaklara girmiyorsa, emretsin; emrindeyiz. Bir nefer gibi herşeyi yapmaya hazırız. Türk-İş'in emrini bekliyoruz. Partilerüstü, partilerici politika deniyor. Arkadaşlarım buraya benimle haber yolladılar: Bizim partimiz de Türk-İş, Hükümetimiz de Türk-İş, hürmet edeceğimiz de o. Bizim herşeyimiz Türk-İş..."

Türk-İş neden Türkiye'nin en güçlü kuruluşu, gücünü nereden alıyor. Bu konuda yukarıdaki iki konuşmadan sonra ne söylenebilir ki...

Komisyon kararını topladığı dökümanları inceleyerek verir. Gerekliğinde ihtisas sahibi yetkililerden bilgi alır. Bilgi ve düşüncelerini öğrenmek istediği resmi yahut özel sıfat-taki kimseleri çağırır dinler. Bu konuda bilgilerine müracaat edilen kimseler hakkında Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun bilirkişilere ilişkin hükümleri uygulanır.

Komisyon müzakereleri ve aldığı kararlar Resmî Gazete ile ilân edilinceye kadar gizlidir. Komisyon üyeleri, görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla öğrendikleri her türlü gizli bilgileri muhafaza eylemeğe mecburdurlar.

Madde 11 — Komisyon, asgari ücretin tespitinde ilgili hükümler dışında aşağıdaki hususları da dikkate alır.

Asgari ücret mahallî seviyede tespit edilecekse bölgenin, işkolu seviyesinde yapılabilecekse işkolunun, millî seviyede yapılabilecekse genel olarak:

- a — Hayat pahalılığı,
- b — Sosyal ve ekonomik durum,
- c — Fiilen ödenmekte olan ücretlerin genel ortalaması,
- d — Toplu iş sözleşmelerinde ücret ve asgari ücretlerin seyri,
- e — İşçinin çocuk "16 yaşında ve daha küçük" veya büyük olması,

f — Yapılan işin niteliği.

Madde 12 — Komisyonun tespit ettiği asgari ücret hadleri, ilgili işyerinde rakam olarak ve işçinin kolayca görebileceği bir yere asılır.

Madde 13 — İşverenler, tespit ve ilân olunan asgari ücretlerden düşük ücret ödeyemez. Toplu sözleşme veya hizmet akitleri bu ücretlerden daha küçük ücret ödenmesini öngören hükümleri ihtiva edemez.

Tarım - İş beş bin tarım işçisi için sözleşme yaptı

Geçtiğimiz ay içinde Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğüne bağlı işyerlerinde başlaması kararlaştırılan grev, Türkiye Tarım-İş Sendikası ile Genel Müdürlüğün anlaşmaya varmaları üzerine durdurulmuştur.

Bir seneden beri devam eden toplu sözleşme görüşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine Türkiye Tarım-İş Sendikası 6 Nisan 1968 günü Devlet Üretme Çiftliklerinde grev kararı almıştı.

Türk-İş Genel Merkezinde yapılan Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü yetkilileri ile Türk-İş yöneticileri ve Tarım-İş Sendikası Başkanının katıldığı görüşmelerde taraflar anlaşmaya varmışlardır.

Toplu sözleşme görüşmelerinin anlaşmayla sonuçlanması üzerine Türkiye Tarım-İş Sendikası Başkanı Binali Yağışan şunları söylemiştir:

"Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü ile beş bin işçi adına yaptığımız toplu sözleşme görüşmeleri sonuçlanmış bulunuyor. Sözleşme ile işçiler ayda seyyanen 125 lira zam, yılda 350 lira elbise parası, günde 350 kuruş yemek bedeli, 200 lira doğum yardımı, kıdem tazminatı hakkı, hasad devresi çalışmaları prim ve çocuk başına 10 lira çocuk zammı almışlardır.

Yurdumuzda tarım işçileri hiçbir kanunun himayesine alınmamıştır. Yıllardanberi özlemi çekilen Tarım-İş Kanunu hâlâ çıkmadığından, tarım işçisinin haklarının korunması için elimizdeki tek imkân toplu sözleşmeler olmaktadır.

Bu toplu sözleşmeyle de beş bin tarım işçisi nisbeten ileri haklara kavuşmuşlardır.

Türkiye Tarım-İş Sendikası tarım işçilerinin yaşama şartlarını iyileştirme mücadelesine bundan sonra da devam kararındadır."

Tarım-İş Sendikası Başkanı Binali Yağışan, "hiçbir kanunun himayesine alınmamış olan tarım işçilerinin yaşama şartlarını iyileştirme mücadelesine devam kararındayız" dedi.

Türkiye Demiryolları İşçi Sendikaları Federasyonu Sekizinci Kongresi çalışmalarına 29 Nisanda başladı, 2 Mayısta bitirdi. Türk Standartları Enstitüsü salonunda yapılan kongrede çeşitli sorunlar dile getirildi.

Sendikaların ve sendikacıların hedefi daima ileriye, günele ve mutluluğa doğrudur.

DYF - İŞ Kongresi Toplandı

Türkiye Demiryolları İşçi Sendikaları Federasyonu (DYF-İŞ) 8 inci Genel Kurulu 29 Nisan 2 Mayıs tarihleri arasında Türk Standartlar Enstitüsü salonunda yapılmıştır.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Türk-İş Eğitim Sekreteri Salâhaddin Erkap, Uluslararası Taşıt İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri Hans Imhof, eski Çalışma Bakanlarından C.H.P. Genel Sekreteri Bülent Ecevit, C.K.M.P. Afyon Milletvekili Muzafer Özdağ ile çok sayıda sendika yöneticisinin izlediği kongreye 188 delege katılmış ve ilk konuşmayı Federasyon Başkanı Şerafettin Akova yapmıştır.

Ş. AKOVANIN AÇIŞ KONUŞMASI

Sendikacıların işçi sorunları yanında yurt sorunları ile de yakından ilgilenmeleri gerektiğini belirten Akova "Sendikacılar, işçi davalarının yanı sıra, memleket sorunlarıyla da uğraşmak ve bunlara çareler aramakla kendisini görevli kılan, yürekleri yurt ve insan sevgisiyle dolu kimselerdir. Sendikaların ve sendikacıların hedefi, daima ileriye, günele ve mutluluğa doğrudur" demiş DYF-İŞ'in kuruluşundan bu güne kadar kaydettiği ilerlemeleri belirtmiştir.

Akova, birlik ve beraberlikten de söz ederek şunları söylemiştir:

"DYF-İŞ olarak içinde bulunduğumuz ortam ve şartlar karşısında genel olarak

ÇİMSE-İŞ SENDİKASININ YAPTIĞI SÖZLEŞMELER

Çimse-İş Sendikası İstanbul Şubesi; Haznedar, Arslan, Topel ve Ekmekçioğlu işyerleri ile toplu sözleşme görüşmelerini geçtiğimiz ay içinde sona erdirmiştir.

Uzun süre devam eden toplu sözleşme görüşmeleri sonucunda işçiler, ücret artışı ve yeni sosyal haklara kavuşmuşlardır. Sözleşme ye göre, günlük ücretlere seyyanen 350 kuruş zam, 250 lira ikramiye ve 10 lira çocuk zammı ile günde 3 lira yemek ücreti sağlanmış, asgari ücret 14 lira olarak belirlenmiştir.

GENEL-İŞ ALTI BELEDİYE İLE SÖZLEŞME YAPTI

Genel-İş Sendikası, bir süreden beri yürütmekte olduğu toplu iş sözleşmesi görüşmelerini sonuçlandırmış ve Rize, Trabzon, İzmit, Gölcük, İnegöl ve Yenisehir Belediyeleri ile anlaşmaya varmıştır.

Altı belediyede imzalanan toplu sözleşme ile işçiler ücret zammı almışlar ve yeni sosyal güvenlik haklarından yararlanmışlardır.

TES-İŞ FEDERASYONU ETİBANK İLE SÖZLEŞME İMZALADI

TES-İŞ Federasyonu ile Etibank Elektrik Etüt Müdürlüğü arasında devam etmekte olan toplu iş sözleşmesi görüşmeleri geçtiğimiz ayın sonlarında olumlu sonuçlanmıştır.

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, çok sayıda sendikacı ve Tes-İş Federasyonu yöneticileri ile Etibank idarecilerinin hazır bulunduğu imza töreninde bir konuşma yapan Federasyon Genel Sekreteri Orhan Erçelik, Etibank'ın verebileceğinin en fazlasını verdiğini ve bunun işçiler arasında büyük bir memnurluk yattığını söylemiştir. Daha sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Kemal Noyan, Tes-İş Federasyonu Başkanı Enver Turgut ile Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy birer konuşma yaparak sözleşmenin Türk işçisine hayırlı olması temennisinde bulunmuşlardır.

Sözleşme, ücret zamlarından başka ileri seviyede sosyal haklar sağlamıştır.

benimsediğimiz, bu arada fert ve toplum düzenini her halükârda tehdit eden tutarsız davranışlarla ilgili görüşlerimizi ve sizlerden de böylesine hareketlere itibar edilmemesini istediğimiz hususları açıklayacağım. Millet olarak, birlik ve beraberlik umdelerine sadakatımız sonsuz olmalıdır. Bunun için, milleti mezhap kavgalarına itip, ortaçağ karanlıkları içinde perişan etme eğilimi içinde olanlarla kıyasıya bir şekilde mücadeleye kararlıyız. Ve böylesine hareketlerin daima karşısında olacağız."

Demokrasi ve özgürlükten de bahseden Şerafettin Akova, bir ülkede özgürlük ve demokrasiden söz edebilmek için, çeşitli sosyal kuruluşlarla birlikte özgür sendikacılığın da varolması gereğine değinmiş "demokratik düzenin temel ilkesi olan özgür sendikal hareketlerin yanı sıra, çalışanın toplu iş

sözleşmesi ve grev hakkı ile birlikte toplumun tüm sosyal problemlerinin ele alınması ile mümkündür." demiştir.

Akova, Toprak Reformunun çıkarılması, vergi politikasının düzenlenmesi petrol ve madenler konusunda milli bir politika izlenmesi, ücret politikasındaki dengesizliğin giderilmesi üzerinde de önemle durmuştur.

Şerafettin Akova'nın konuşmasından sonra Başkanlık Divanı seçimi yapılmış, Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç Başkanlığa, Sami Öznur ile Metin Öner de ikinci Başkanlıklara getirilmiştir.

İMHOFF'UN KONUŞMASI

Tunç, delegeler teşekkür ettikten sonra gündem gereğince konukların konuşmalarına geçerek ilk sözü Uluslararası Taşıt İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri Hans Imhoff'a vermiştir.

"Ben Milletlerarası teşkilâta girmeden önce Demiryol-

cu idim. Ve halen de Eskişehir Demiryolları Sendikasının üyesiyim. Buraya ödemekte ihmal ettiğim aldatımı ödemeye ve sizlerin bu olgun kongresinde bulunmağa geldim."

diyerek konuşmasına başlayan Imhof, Türkiye'nin süratle gelişen bir ülke olduğunu söyledikten sonra şöyle demiştir:

"Sendikalar, ülkelerin gelişmelerinde önemli bir rol oynarlar. Ancak sendikaların da karşılaştıkları problemler vardır, bunların süratle giderilmesi gerekmektedir. Tek çare güçlü teşkilâta sahip olmaktır. Benim şahsi kanaatim, milli tipte sendikalara gitmektir. Çünkü sizin işkolunuzda, işveren hükümettir. Ayı ayrı sendikaların hükümet karşısında olmasından ziyade, milli tipte bir sendikanın mevcudiyeti, işçi sorunlarının hallinde ağırlığını koyarak olumlu sonuçlar alabilir. Milli tipte sendikacılık çok kısa zamanda ilerlemenizi sağlar."

ECEVİT KONUŞTU

Imhoff'tan sonra bir konuşma yapan eski Çalışma Bakanlarından C.H.P. Genel Sekreteri Bülent Ecevit, DYF-İŞ Genel Kurulunun, demokrasimizin tarihi gelişiminde müstesna bir gün olan 29 Nisan'da toplanmasının önemine değinmiş "29 Nisan Türk halkının özgürlüğe verdiği önemi belirtir" dedikten sonra, 8 yılda, özgürlük ve demokrasi yolunda büyük ilerlemeler alındığını ve artık Türkiye'de bu konuda bir tartışma açılmasının söz konusu olamayacağını söylemiştir.

Komünizm tehlikesi üzerinde de duran Ecevit, bugün 5 yıl önce sine oranla çok daha bilinçli olarak komünizmin karşısında olduğumuzu belirtmiş, işçi-memur ayırımı ve işçilerin yönetime katılma zorunlukları hakkında da fikirlerini söylemiştir.

Demiryolları ile Karayollarının

DYF-İŞ Başkanı Şerafettin Akova konuşmasını yapıyor. Kongre başkanlık divanının arkasına rastlayan yerde bir büyük Türk Bayrağı, onun solunda Türk-İş, konuşmacıların kürsüsünün arkasında ise, DYF-İŞ Bayrakları yer almıştır.

rekabet halinde olmasının sakıncalarına da değinen Bülent Ecevit, her ikisinin birbirini tamamlayıcı olmasının gerektiğini belirtmiştir.

M. ÖZDAĞ'IN KONUŞMASI

Ecevit'ten sonra söz alan C.K. M.P. Afyon Milletvekili Muzaffer Özdağ, milli bağımsızlık üzerinde durarak bir konuşma yapmış, sendikaların bu konudaki hassasiyetini belirttikten sonra, "**Her toplantınızda birşeyler öğrenerek aranızdan ayrılıyorum**" demiştir.

Özdağ'dan sonra TCDD Genel Müdürü Vedat Önsal, Maden Federasyonu İkinci Başkanı Mehmet Şahin, Likat-İş Genel Sekreteri Muhittin Gezer konuşmuş, daha sonra da Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem söz almıştır.

ÇALIŞMA BAKANININ KONUŞMASI

Seçim yasakları yüzünden konuşma yapmasının imkânsızlığına değinen Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, "**Türkiye'de demokratik ve batılı hareketin en güzel örneğini veriyoruz**" demiştir. Türkiye'nin yükselişinde sendikaların büyük payı olduğunu belirttikten sonra, toplu sözleşme düzeninin başka ülkelerde kan ve canla elde edildiğini, Türkiye'de ise, milli terbiye içinde sağlandığını söylemiş "**Türkiye'de bir toplu sözleşme imzasında mürekkep yerine kan kullanılmıştır**" demiştir.

Komisyon seçimlerinden sonra, çalışma raporunun görüşülmesine geçilmiş, tenkidlere cevaplar verilmiş ve son gün seçimler yapılmıştır. Genel Kurul, İcra Kurulunu beşe çıkarmış ve Başkanlığa Şerafettin Akova, Genel Sekreterliğe Ahmet Çatakçınler, Seymanlığa Necmi Ertez, Teşkilatlanma Sekreterliğine Kemal Tokatlı ve Mevzuat Sekreterliğine Ömer Sönmez'i seçmiştir.

PETROL-İŞ SENDİKASI KONGRESİ YAPILDI

Petrol-İş Sendikası 12 nci Genel Kurulu 8-11 Nisan tarihleri ara-

sında İstanbul'da yapılmıştır.

Dört gün devam eden toplantıda Ana Tüzüğün değiştirilmesi görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Çeşitli yurt ve işçi sorunlarının ele alındığı Genel Kurulda yapılan seçimler sonucunda Başkanlığa İsmail Topkar, Genel Sekreterliğe Özal Yici, Mali Sekreterliğe Mehmet Sarıbrahimoğlu, Genel Sekreter Yardımcılıklarına Cavit Karakaş ve Müslim Caner getirilmişlerdir.

ŞEKER-İŞ SENDİKASI KONGRESİ YAPILDI

Daha önce yapılan Kongrede Başkanlık seçiminin usulsüz olduğu gerekçesiyle 16 Nisan'da olağanüstü toplanan Şeker-İş Sendikası Genel Kurulu 30 dakika devam etmiştir.

Divan Başkanlığının kurulmasından sonra Başkanlık seçimi yapılmış ve 81 delegenin 78'i Sadık Şide'ye, 3 delege de boş oy kullanmıştır.

MADEN-İŞ SENDİKASI DİSK'TEN AYRILDI

Türkiye Maden İşçileri Sendikası geçtiğimiz ayın başında Zonguldak'ta yaptığı olağanüstü kongresinde DİSK'ten ayrılma kararı almıştır.

Kongrede bir konuşma yapan sendika ikinci başkanı İlyas Bakoğlu "**DİSK sendikamız yönetiminde görev alanlar hakkında sendikacılıkla ilgisi olmayan bilgiler istemektedir. Meselâ yönetim kurulu üyelerinin şimdiye kadar hangi siyasi partilere üye olmuşlardır, halen hangi siyasi partinin kadrosundadırlar gibi sendikacılıkla ilgisi olmayan sorular sorulmuştur. Haklı şüpheler çekmişlerdir üzerlerine ve bu yüzden de olağanüstü kongreye geldik**" demiştir.

94 delegenin katıldığı toplantıda, Ana Tüzük değişikliği yapılarak DİSK'ten ayrılma kararı alınmıştır.

Türk-İş Sendikacılık Koleji dokuzuncu dönem mezunları diploma töreninden sonra, törende hazır bulunan Türk-İş yöneticileri ve sendikacılarla birlikte, kolej binasının önünde.

TÜRK-İŞ SENDİKACILIK KOLEJİNDE DİPLOMA TÖRENİ

Türk-İş Sendikacılık Koleji 9 uncu dönem mezunları diploma töreni 6 Nisan'da yapılmıştır.

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsöy, Genel Sekreter Halil Tunç, Mali Sekreter Ömer Ergün, Eğitim Sekreteri Salâhaddin Erkap, çok sayıda sendika ve Federasyon yöneticisinin katıldığı törende, 24 kursiyere diploma ve hediyeleri verilmiştir.

TUNÇ'UN KONUŞMASI

Bir konuşma yapan Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, "**sendikalarda bilinçli arkadaşların sayısını arttırmak Türk-İş'in başta gelen görevi olmuştur**" demiş ve şunları söylemiştir:

"Eğitim sorununu halledemeyen bir ülkenin başarıya ulaşması güçtür. Bu bakımdan Sendikacılık Koleji büyük bir önem taşımaktadır. Artık kahraman sendikacılık tarihi

karışmış, yerini bilimsel çalışmaya, ekonomik ve sosyal konulara önem veren sendikacılık hareketi almıştır. Bu merhaleden de geçmeğe mecburuz. Burada 3,5 aylık devrelerde görülen dersler elbette kafi değildir. Ancak, kolejî genişletmek suretiyle istediğimiz sonuca ulaşabiliriz."

DEMİRSOY KONUŞTU

Daha sonra bir konuşma yapan Türk-İş Başkanı Demirsoy, mezunlara Kolejde edinilen bilgilerle yetinmemelerini söylemiş ve şöyle demiştir:

"Sendikacılık çileli meslektir, ideali olanların işidir. Sendikacılar haklıyı müdafaa ederler. Size bazı tavsiye ve temennilerde bulunmak isterim. Çevrenize itimad telkin edeceksiniz. Sendikacı işçinin herşeyidir, faydalı olmağa çalışacaksınız. Yapamayacağınız şeyleri vaad etmeyin. Çok çok okuyacak ve kendinizi yetiştireceksiniz. Türk-İş Sendikacılık Koleji yakın gelecekte genişletilecek ve daha büyük bir hizmet yeri haline getirilecektir. Sizlere teşkilâtlarında başarılı olmanızı diliyorum."

Başkan Demirsoy'dan sonra mezunlar adına Hikmet Cömert bir konuşma yaparak, Türk Sendikacılık Hareketinin bilinçli yolda olmasından duyduğu sevinci belirtmiş ve "yurt sorunlarında söz sahibi olduğunu artık kabul ettirmiştir" demiştir.

Konuşmalardan sonra, 9 uncu dönem birinci, ikinci ve üçüncüsüne armağanlar verilerek tören sona ermiştir.

SAĞLIK-İŞ'İN BİLDİRİSİ

Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası (SAĞLIK-İŞ) geçtiğimiz ay içinde bir bildiri yayınlarak, Genel Bütçenin D Cetveline tabi olan kimselerin 657 sayılı kanunun 4 üncü maddesine göre memur durumuna getirildikleri gerekçesine da-

yanan Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararının Anayasa ve kanunlara aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

Bildiride yüzbinden fazla işçinin mağdur duruma düştüğü belirtilerek, toplu sözleşme yapan işçilerin bundan yararlanamadıkları kaydedilmektedir.

Sağlık-İş Sendikası Başkanı Mustafa Başoğlu, Türk-İş Yedinci Kongresinde de sağlık işçilerinin durumları hakkında geniş bilgi vermiş, bütün sendikacıların sağlık işçilerine yardımcı olmasını istemiştir. Başoğlu, memur-işçi ayrımı konusunda geniş bir inceleme yapmıştır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun, aldığı bu kararın hukuki hata olduğunu iddia eden Sağlık-İş Sendikası, sendikaların demokratik düzeni savunan ve koruyan kuruluşlar olduğunu ve bu karar karşısında direnme hakkının kullanılacağını belirtmektedir.

SAĞLIK İŞÇİLERİNİN ÇALIŞMA SAATLERİ

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, günde 12 saat çalıştırılmakta olan sağlık işçilerinin çalışma sürelerinin sekiz saate indirilmesi konusunda ilgililerle görüş birliğine varıldığını açıklamıştır.

Bazı sağlık kurumlarında işçilerin toplu sözleşmelerle elde edilen haklardan yararlanmalarının önlediğini belirten Halil Tunç şöyle demiştir:

"— Bu idareler arasında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı da bulunmaktadır.

Yürürlükte bulunan yasalara göre, işçi niteliğindeki

hizmetlileri, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun, "D" cetvelinden ücret alanları işçi saymama kararına dayanarak toplu sözleşme kapsamı dışında bırakmaya ve işçi sendikalarına üye olmalarını önlemeye imkân yoktur."

Türk-İş'in Sağlık İşçileri Sendikasıyla bu konuda ortaklaşa çalıştığını da belirten Halil Tunç, ilgili bakanlarla yaptığı görüşmeden olumlu sonuçlar alındığını bildirek şunları söylemiştir:

"— Halen 12 saat çalışmakta olan işçilerimizin kısa bir süre sonra toplu sözleşmenin getirdiği imkânlardan yararlanmaları konusunda Çalışma Bakanı Sayın Ali Naili Erdem ve Sağlık Bakanı Sayın Vedat Ali Özkan ile tam bir fikir birliğine varılmıştır."

DÜNYA MADEN İŞÇİLERİ İSTANBUL'DA TOPLANIYOR

Türkiye Maden İşçileri Sendikaları Federasyonu'nun bağlı bulunduğu Uluslararası Maden İşçi Sendikaları Federasyonunun Enerji Komitesi 30 Nisan, Yönetim Kurulu ise 1-3 Mayıs 1968 tarihleri arasında İstanbul'da Trabya otelinde toplanacaktır.

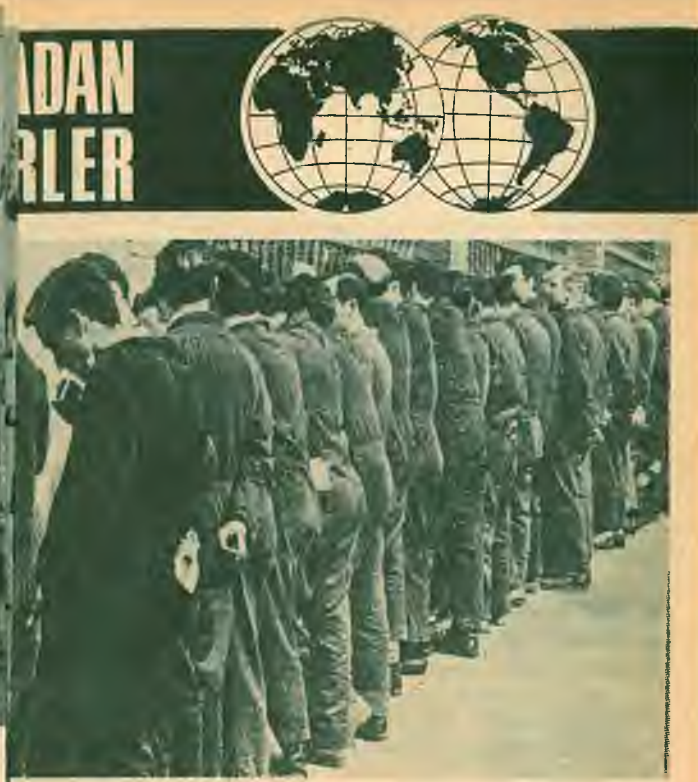
Hür Dünya'dan 1 Milyon 960 bin işçiyi saflarında toplayan Uluslararası Federasyonun Türkiyede ilk defa yapılacak olan yönetim kurulu toplantısında şu ülkeler ve bölgeler temsil olunacaktır:

Fransa, Almanya, İskandinav ülkeleri, Avusturya, Yunanistan, Belux ülkeleri, Amerika-Kanada, Güney Amerika ülkeleri, Batı ve Kuzey Afrika bölgesi, Merkezi Afrika ülkeleri, Güneydoğu Asya ve Uzakdoğu ülkeleri, Türkiye ve Kıbrıs.

Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy tarafından açılacak toplantıda, Kıbrıs ve Türkiye maden işçilerini "Türkiye Maden İş Sendikaları Federasyonu Genel Başkanı ve Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi Kemal Özer" temsil edecektir.

Sümerbank'a ait Filyos Ateş Tuğlası Fabrikasında çalışan işçiler adına da, işveren bankanın işçi haklarını tanımak istememesi yüzünden greve. Yukarıda grev gözcüleri fabrikanın kapısında nöbet tutarken ve Çimse-

İşçi GREV — İspanya'da grev hakkını tanımayan faşist Franco'ya karşı işçiler direnmeye devam ediyorlar. Resimde, yemek fabrika duvarlarının önüne sıralanan ve grev hakkını bu şekillerde açtıkları işçilerden bir grup.

Uluslararası Federasyonun yönetim Kuruluna katılacak olan Türk delegasyonu, toplantıya, "Türk maden işçilerinin ekonomik ve sosyal sorunları, madenlerin devlet eliyle işletilmesi ve Fuel-Oil sorunu"nu götürecektir.

TEKSTİL SANAYİNDE İŞ GÜVENLİĞİ VE SAĞLIĞI SEMİNERİ YAPILDI

Çalışma Bakanlığı, Sümerbank Genel Müdürlüğü ve Teksif Sendikası tarafından ortaklaşa düzenlenen "Tekstil sanayinde işçi sağlığı ve iş güvenliği" konulu seminer geçtiğimiz ayın başında Adana'da yapılmış ve beş gün devam etmiştir.

Adana bölgesinde bulunan tekstil fabrikası ve atelyelerinin temsilcileri ile sendika yöneticileri ve bazı teknik elemanların katıldığı seminerde, Çalışma Bakanlığı uzmanları, iş kazalarını önleyici tedbirler üzerinde bilgi vermişler ve kısa metrajlı filmler göstermişlerdir.

GREVLER

FİL

Sümerbanka ait Filyos Ateş Tuğlası Fabrikasında işçi, geçtiğimiz ay greve başlamışlardır.

Çimse-İş Sendikaları Konfederasyonu (CIO) Başkanı George Meany, dün düzenlenen toplantıda "Amerikan işçilerinin ekonomik ve sosyal sorunlarının ve sosyal haklarının korunması için mücadele etmemesi"ni açıklamıştır.

Grevden sonra dişi yayınlarak, gini açıklamıştır.

TÜRK-İŞ'İN BİLE

"Sümerbank Tuğla Fabrikasında olan 600 işçilerimizdir. Tüm desteklenen işçileri yüzde 10

toplu sözleşme ve at pahalılığına göre tuklu sendikacıların asını" istemektedir.

Uluslararası Hür

İşçi Sendikaları Konfederasyonu 15 Nisan günü bir bildiri yayınlayarak, "İspanyol işçilerinin faşist Franco rejimine karşı yapacakları kahramanca mücadeleyi tüm imkânları ile destekleyeceğini" açıklamıştır.

ny: "Humphrey'i destekliyoruz"

Sendikaları Konfederasyonu (CIO) Başkanı George Meany, dün düzenlenen toplantıda "Amerikan işçilerinin ekonomik ve sosyal sorunlarının ve sosyal haklarının korunması için mücadele etmemesi"ni açıklamıştır.

gini koymamasıyla karşıladıkları Meany, "John di isteğiyle çekilme'nin geleceği işçilerin programını anlamını taşıyanları söyle-

"...Hubert Humphrey Cumhurbaşkanlığına seçilmedikçe Amerikan kamuoyu, son sekiz yılın ekonomik ve sosyal gelişmesinin devam edeceğine dair bir teminata sahip olmayacaktır..."

GEORGE MEANY

— AFL - CIO Başkanı —

Sümerbank'a ait Filyos Ateş Tuğlası Fabrikasında çalışan işçiler adına Çimse-İş Sendikası tarafından yürütülen toplu sözleşme görüşmelerinde, işveren bankanın işçi haklarını tanımak istememesi yüzünden greve gidilmiştir. Bütün işçilerin katıldığı grev başarı ile devam etmektedir. Yukarıda grev gözcüleri fabrikanın kapısında nöbet tutarken ve Çimse-İş Genel Muhasibi Hasan Uysal grevçilere ücretlerini dağıtırken

Uluslararası Federasyonun yönetim Kuruluna katılacak olan Türk delegasyonu, toplantıya, "Türk maden işçilerinin ekonomik ve sosyal sorunları, madenlerin devlet eliyle işletilmesi ve Fuel-Oil sorunu"nu götürecektir.

TEKSTİL SANAYİNDE İŞ GÜVENLİĞİ VE SAĞLIĞI SEMİNERİ YAPILDI

Çalışma Bakanlığı, Sümerbank Genel Müdürlüğü ve Teksif Sendikası tarafından ortaklaşa düzenlenen "Tekstil sanayinde işçi sağlığı ve iş güvenliği" konulu seminer geçtiğimiz ayın başında Adana'da yapılmış ve beş gün devam etmiştir.

Adana bölgesinde bulunan tekstil fabrikası ve atelyelerinin temsilcileri ile sendika yöneticileri ve bazı teknik elemanların katıldığı seminerde, Çalışma Bakanlığı uzmanları, iş kazalarını önleyici tedbirler üzerinde bilgi vermişler ve kısa metrajlı filmler göstermişlerdir.

GREVLER

FİLYOS'TA GREV VAR

Sümerbanka bağlı Filyos Ateş Tuğlası Fabrikasında çalışan 600 işçi, geçtiğimiz ayın ortalarında greve başlamışlardır.

Çimse-İş Sendikası tarafından yürütülen grev, devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde ücret artışlarının ve sosyal hakların verilmek istenmemesi yüzünden uygulanmıştır.

Grevden sonra Türk-İş bir bildiri yayımlayarak, grevi desteklediğini açıklamıştır.

TÜRK-İŞ'İN BİLDİRİSİ

"Sümerbank Filyos Ateş Tuğla Fabrikasında çalışmakta olan 600 işçi greve başlamışlardır. Türk-İş tarafından desteklenen greve katılma oranı yüzde 100'dür.

Çimse-İş Sendikası ile Sümerbank arasında devam eden görüşmeler sırasında, sendikamın ücret artışı ve diğer sosyal hak istekleri Sümerbank tarafından kabul edilmemiştir. Sendikamın uzlaşma yolundaki bütün teşebbüsleri Sanayi Bakanı ve Sümerbank Genel Müdürü tarafından reddedilmiştir.

Fabrikanın kazancı, işçilerin gayretli çalışmaları sayesinde iki yıl içinde 500 bin liradan, 5 milyon liraya yükselmiştir. Buna karşın, bir devlet müessesesi olan fabrika, işçilere ne artan hayat pahalılığını karşılayacak, ne de verim artışına uygun bir ücret zammı vermeye yanaşmamaktadır. Sosyal adalet ilkelerinin uygulanışında öncülük etmesi

Çimse-İş tarafından Filyos Ateş Tuğla fabrikasında ilân edilen grevi Türk-İş de desteklemektedir. Türk-İş tarafından yayınlanan bildiride, "fabrikanın kazancı, işçilerin gayretli çalışmaları sayesinde iki yıl içinde 500 bin liradan 5 milyon liraya yükselmiştir. Buna karşı, bir devlet müessesesi olan fabrika, işçilere ne artan hayat pahalılığını karşılayacak, ne de verim artışına uygun bir ücret zammı vermeye yanaşmamaktadır" denilmektedir. Greve katılan işçiler tam bir dayanışma içindedir. Resimde grev yerinde dağıtılan yemekleri yiyen işçiler görülüyor.

gereken devletin işçiye hiçbir hak tanımak istememesi, sendikayı ısrarla greve itmesi en hafif tabiri ile iyi niyet yoksunluğunun bir sonucu sayılmak gerekir.

Bu kamu kuruluşunun faaliyetini durdurmasıyla meydana özel sektöre kalacaktır. Bu arada, fabrikanın çalışmaması yüzünden devletin uğrayacağı zararı ne Sanayi Baka-

nı, ne de Sümerbank yetkilileri dikkate almak istememektedir.

İşçilerin en tabli haklarını vermek istemeyen bir zihniyet ve idarenin sebep olduğu bu haklı grev Türk-İş tarafından sonuna kadar desteklenecektir."

OLAYLAR

Grevin ikinci gününde, fabrika yöneticilerinin fabrikaya trenle ham madde sokmak istemeleri yüzünden olaylar çıkmış, jandarma müdahalede bulunmuştur.

Antakya'da 800 işçi açlıkla

Antakya'da AK-İŞ tekstil fabrikasında çalışmakta olan 800 işçinin altı aydan beri ücret almamaları ve fabrikanın dört aydır kapalı kalması büyük bir huzursuzluk yaratmıştır.

Bu konu ile ilgili olarak Teksif Başkanı Şevket Yılmaz bir demeç vererek, işçinin her türlü sosyal hak ve güvenlikten yoksun olduğunu ve açlıkla mücadele ettiğini belirtmiş, ilgililerin tedbir almasını istemiştir.

TÜRK-İŞ MAYIS 1968

Çimse-İş'in Filyos'ta grev ilânı üzerine Türk-İş'in eğitim aracı grev yerine gönderilmiştir. Çimse-İş üyesi grevci işçiler, Türk-İş eğitim aracının önünde.

ÇİMSE-İŞ'in ESKİŞEHİR GREVİ

Çimse-İş Sendikası, Eskişehir'de kurulu Kılıçoğlu Kiremit ve Tuğla fabrikasında greve başlamıştır.

Toplu İş Sözleşmesi görüşmelerinde anlaşmaya varamayan sendika, işverenin Uzlaştırma Kurulu kararını kabul etmeyerek aldığı lokavt kararına karşı, greve başvurmuş ve uygulamaya geçmiştir.

450 işçinin, kıdem zammı, çalışma şartları, ücret artışı ve bazı sosyal haklarını tanımamakta direnen işverene karşı sendika yetkilileri hakların elde edilmesine kadar grevin devam edeceğini bildirmekte dirler. Yandaki resimlerde grevden üç görünüş.

TEKSİF GENEL BAŞKANININ DEMECİ

"1967 yılının Aralık ayından beri ücret alamıyan işçilerin durumuyla ilgilenecek hiç bir yetkil bulunmamakta ve 800 işçi aileleriyle birlikte her gün biraz daha sefaletin karanlığına gömülmektedir. Sendikamızın bugüne kadar yaptığı bütün uyarımlar sonuçsuz kalmıştır.

Antakya'da kurulu AK-İŞ Tekstil Fabrikası, Ziraat Bankası, İş Bankası ve Akbank'a olan borçlarını ödeyemediği için 1968 Şubatında kapanmıştır. Alacaklı üç Bankanın Genel Müdürleri Fabrikanın faaliyetine devam etmesi için ortak bir karar almışlar ve kararın uygulanması için ilgililere gerekli talimatı vermişlerdir. Ancak, bu karar kâğıt üstünde kalmış ve bir türlü uygulamaya geçilememiştir.

Bu süre içinde, fabrikanın 800 işçisi ise, bir kuruş ücret alamadan beklemek zorunda kalmışlardır. Sendikamız, çeşitli defalar durumu ilgililere duyurmuş, alınan kararın bir

an önce uygulanarak işçilerin açlıktan kurtarılması istenmiştir. Ancak, büyük bir vurdum duymazlık içinde 800 işçi ailesinin durumu ile ilgilenmek istemiyen yetkililer

Altı aydanberi ücret almayan Antakya Akış Tekstil Fabrikası işçileri 13 Nisan günü bir miting yapmışlardır. Yetkililerin ilgisizliği yüzünden zor durumda kalan işçilerin bu mitingi bir uyarma olarak telakki edilmelidir. Nitekim, Teksif yayınladığı bildiride bu duruma dikkati çekerek, "bu durumun doğuracağı vahim sonuçlara dikkati çekmeyi faydalı bulan Teksif Sendikası, en kısa zamanda tedbir alınması gereğini, bir kere daha ve kamuoyu önünde ilgililere duyurur" demiştir. Yukardaki resimde, mitinge katılan işçilerin taşıdıkları dövizlerden ikist görülmüyor: "Beş bin işçi ve ailesini aç bırakanların bu vatanı yeri yoktur" ve "İşverenlerden sadaka değil, hak istiyoruz."

alınan tedbir kararlarını uygulamamakta ısrar etmişlerdir.

Çalışanların insan haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarına elverişli, adaletli bir ücret elde etmeleri için tedbirler almak devletin görevidir.

Oysa, Antakya'da 800 işçi, adaletli bir ücret elde etmek bir yana, açlığa terk edilmişlerdir. Ve hiç kimse onlarla ilgilenmek lüzumunu dahi duymamaktadır.

Bu durumun doğuracağı vahim sonuçlara dikkati çekmeyi faydalı bulan TEKSİF Sendikası en kısa zamanda tedbir alınması gereğini bir kerre daha ve kamuoyu önünde ilgililere duyurur."

ANTAKYA MİTINGİ

Grevin devam ettiği süre içinde işçiler 18 Nisan'da bir miting yaparak, işverenin tutumunu yermiş ve işçi haklarının mutlaka alınacağını duyurmıştır.

Miting olgun bir hava içinde geçmiştir.

Teksif'in Antakya mitingine katılan işçiler yürüyüş halinde.

TEZ BÜRO-İŞ SENDİKASI SÜMERBANK'TA GREVE ZORLANIYOR

Tez Büro-İş Sendikası ile Sümerbank Genel Müdürlüğü arasında bir süreden beri devam etmekte olan Toplu İş Sözleşmesi görüşmelerinde olumlu bir sonuca varılamamaktadır.

Asgari ücretler, ücret zamları, prim ve yemek ücretlerinde anlaşmaya varmaktan kaçınan Sümerbank, sendikanın ilk yıl 4, ikinci yıl 2 liralık ücret artışı isteğini fazla bulmakta ve yılda 1 lira ücret artışı vermektedir.

Sendikayı greve zorlayan bu tutum, işverenin 13 Mayıs'ta yapılmasını istediği görüşmeler sonucunda kesin bir şekle bağlanacaktır.

İSPANYADA İŞÇİLER DİRENİYOR

Hür sendikacılık hareketinin ilkelerini gerçekleştirmek, temel hak ve özgürlüklerini elde etmek amacıyla yıllardır faşist Franco rejimi ile mücadele eden İspanyol işçileri bu yıl 1 Mayıs İşçi Bayramı münasebetiyle büyük gösteriler düzenlemişlerdir.

Madrid işçi kurulları dağıttıkları 200 bin bildiriyle işçileri 30 Nisan, 1 ve 2 Mayıs'ta gösteri yürüyüşüne çağırmıştır.

"Hayat pahalılığına, işten çıkarmalara, baskılara, işçilerle işverenleri aynı kuruluştaki toplayan sendikalar kanununa karşı mücadele edilmesini" isteyen bildirilerinde İspanyol işçileri ayrıca, "İşsizliğe

İSPANYA TIPI GREV — İspanya'da grev hakkını tanımayan faşist Franco yönetimine karşı işçiler direnmeye devam ediyorlar. Resimde, yemek paydosunda fabrika duvarlarının önüne sıralanan ve grev hakkını bu şekilde uyguladıklarını açıklayan işçilerden bir grup.

karşı teminat, toplu sözleşme ve grev hakkı, hayat pahalılığına göre değişen ücret, tutuklu sendikacıların serbest bırakılmasını" istemektedirler.

Öte yandan Uluslararası Hür

İşçi Sendikaları Konfederasyonu 15 Nisan günü bir bildiri yayınlarak, "İspanyol işçilerinin faşist Franco rejimine karşı yapacakları kahramanca mücadeleyi tüm imkânları ile destekleyeceğini" açıklamıştır.

HUBERT HUMPHREY

— İşçiler destekliyor —

Meany: "Humphrey'i destekliyoruz"

Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) Başkanı George Meany 6 Nisan günü düzenlediği basın toplantısında "Amerikan işçilerinin Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Başkan Yardımcısı Hubert Humphrey'i destekleyeceklerini" açıklamıştır.

Johnson'un adaylığını koymamasını büyük bir üzüntüyle karşıladıklarını belirten George Meany, "Johnson'un yarıştan kendi isteğiyle çekiliyor olması, Amerika'nın geleceği için hayati önem taşıyan programının uygulanmayacağı anlamını taşımamalıdır" demiş, şunları söylemiştir:

"...Hubert Humphrey Cumhurbaşkanlığına seçilmedikçe Amerikan kamuoyu, son sekiz yılın ekonomik ve sosyal gelişmesinin devam edeceğine dair bir teminata sahip olmayacaktır..."

GEORGE MEANY

— AFL - CIO Başkanı —

GAZETECİLER FEDERASYONU YUNAN CUNTASINI TAKBİH ETTİ

Uluslararası Gazeteciler Federasyonu'nun geçtiğimiz ayın son günlerinde Dublin'de toplanan Dokuzuncu Genel Kurulu, Yunanistan'da bir yılı aşkın bir süredir insan hak ve özgürlüklerini çiğneyerek idareyi elinde tutan Yunan cuntasını şiddetle protesto etmiştir.

Yunan cuntasının tutumunun Yunanistan'ın onayladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ve Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın teşkilatlanma özgürlüğüne ilişkin 87 No. lu sözleşmesine aykırı olduğunu öne süren Gazeteciler Federasyonu, tutuklu gazetecilerin derhal serbest bırakılmasını, Yunanistan'da bir an önce demokratik düzene girilmesini istemiştir.

ORTAK PAZAR SENDİKALARI "KARARLARDA BİZLERE DANIŞILMALI" DİYOR

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu meydana getiren ülkelerin işçi kuruluşlarının Brüksel'de 26 Nisan 1968 günü yaptıkları toplantıda "ekonomik ve sosyal kararların alınmasında sendikaların katkısının sınırlı" olduğu belirtilmiş, Avrupa Ekonomik Topluluğundan çalışanlarında demokratik karar alma kavramına yer vermesi istenilmiştir.

Alman İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Ludwig Rosenberg'in başkanlığı altında yapılan toplantıda ayrıca Ortak Pazar üyelerinin tam istihdam politikası iz-

lemeleri, bölgesel ekonomik işbirliğini artırıcı adımlar atmaları ve iktisaden geri ülkelere yardım etmeleri istenilmiştir.

YA OY... YA İŞ

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu üyesi iki İtalyan İşçi Konfederasyonu, CISL ve UIL, İtalya Başbakanı Aldo Moro ile Dış İşleri Bakanı Amintore Fanfani'ye müracaat ederek, genel seçimlere katılmak üzere Batı Avrupa ülkelerinden geçici bir süre için ayrılacak olan İtalyan işçilerinin işlerini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya olduklarını bildirmişler, tedbir alınmasını istemişlerdir.

Belçika, Fransa, Almanya, İngiltere, Lüksemburg, İsviçre, Hollanda ve diğer Avrupa ülkelerinde iş imkânlarının azaldığına işaret eden iki Konfederasyon, İtalyan Hükümetinden, İtalyan işçilerinin çalıştığı ülkelerin Hükümetlerinden seçimlere katılmak üzere İtalyaya gelecek işçilerin işten çıkarılmayacaklarına dair teminat alınmasını istemişlerdir.

BELÇİKA İŞÇİLERİNİN OLAĞAN KONGRESİ

Belçika İşçi Sendikaları Konfederasyonu (FTGB) nun olağan kongresi geçtiğimiz ay içinde Brüksel'de yapılmış, emekliye ayrılan ünlü sendikacı Louis Major yerine Konfederasyon Genel Sekreterliği'ne Belçika Kamu Hizmetleri Sendikası Başkanı Georges Debunne seçilmiştir.

İngiltere Parlamentosunda geçen ay görüşülen yeni "Muhaceret Kanunu" çeşitli işçi gösterilerine sebep olmuştur. İrkçi bir konuşma yapmakla suçlanan Muhafazakar Parti Milletvekillerinden Enoch Powell'i destekleyen 1320 dok işçisi grev yapmış, daha sonra Parlâmentonun önünde nümayişe başlamışlardır. Resimde grevçiler yürüyüş yaparlarken.

TELEFON GREVİ SONA ERDİ

Amerikan Komüniskasyon İşçileri Sendikasının Bell Telefon Şirketine ait 20 işyerinde uyguladığı grev taraflar arasında imzalanan 3 yıl süreli bir sözleşmeyle sona ermiştir. Resimde 200 bin grevçiden Mrs. Essie Wade ve koruyucusu...

GERİ ÜLKELERE MİKRO-YARDIM

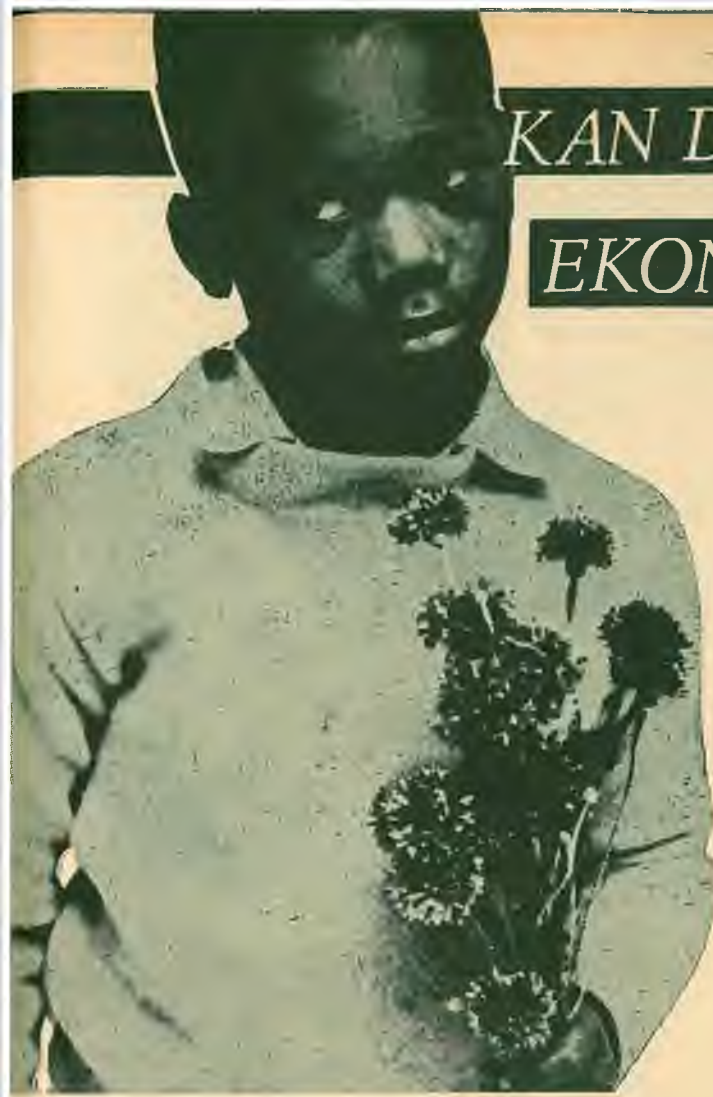
İsveç Yapı İşçileri Sendikası'nda çalışmakta olan 25 memur, uluslararası dayanışma örneği olarak aylıklarının yüzde birini Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Dayanışma Fonu'na göndermiş, paralarının "geri ülkelere yardım faaliyetlerinde kullanılmasını" istemişlerdir.

25 memur adına bir mektup yazan Tore Nyman, geri ülkelerin problemlerinin "800 dolarlık mikro fonlarla çözümlenemeyeceğini bildiklerini" belirtmiş, şöyle demiştir: "... ümidimiz, bu hareketimizin bir başlangıç teşkil etmesidir."

BELÇİKA'DA YAPI İŞÇİLERİ GREVE GİTTİ

Belçika'da yapı sanayiinde yapılmakta olan toplu sözleşme görüşmelerinin olumlu sonuç vermesi üzerine Belçika Yapı İşçileri Sendikası geçtiğimiz ayın ortalarında greve gideceğini açıklamış, 285 bin işçinin katıldığı grevi 29 Nisan'da başlatmıştır.

Sendika çalışma saatlerinin 45 den 43'e indirilmesini, ücretlerin yüzde 6 oranında arttırılmasını istemektedir.

KAN DEĞİL, CAN DEĞİL

EKONOMİK GÜVENLİK,

SİYASAL

EŞİTLİK

İSTİYORLAR...

Geçtiğimiz ay içinde Amerika yeniden ka-
rıştı. Madeni Haklar savunucusu Martin Luther
King'in öldürülmesiyle başlayan zenci gösterile-
ri, yer yer kundakçılık ve yağmacılık halini aldı.
Martin Luther King Memphis'e, üyelerinin yüzde
90'ı zenci olan Temizlik İşçileri Sendikasının gre-
vine destek sağlamak üzere gitmişti; orada öl-
dürüldü... King, Amerikan zencisinin sorununun
çözüm yollarını ekonomik ve sosyal tedbirlerde
arayan, şiddet yolunu reddeden liderlerden biriy-
di ve şüphesiz, en güçlüsüydü. Ölümünden bir-
kaç gün önce yayınlanan bir resmî rapor, King'in
haklılığını ortaya koymuştu. Zenci sorununu in-
celeyen komisyonun raporu zencilerin problemlerini 12 madde halinde toplamıştı. Bu raporun
özetini sunuyoruz.

- **ÇALIŞMA ŞARTLARI VE İŞSİZLİK:** En az 29 Ame-
rikan şehrinde, zenciler,
ya çok kötü şartlar altın-
da çalışmak zorunda kal-
makta, veyahut da, hiç bir
iş bulamadıkları için, ka-
nunsuz işlere başvurmayı,
bellibaşlı bir çare olarak
kabul etmektedirler.

Zenciler bazı sendi-
kacıların, zencilerle beyaz-
lar arasında ayırım yap-
tığını, zencilere sürekli iş
verilmediğini belirtmekte-
dirler. Devlet hizmetlerin-

de de, görev almak isteyen zenciler, beyazlardan çok farklı muameleye tabi tutulmakta ya da çok az maaş almakta, veyahut ta, çalışma, yükselme imkânları sınırlandırılmaktadır.

Özel çalışma büroları da, ırk ayrımı yapmaktadır. Bu bürolar, önce Beyaz işsizlere iş bulmakta, daha sonra, imkân olursa zencilere de geçici işler temin etmektedir.

● POLİSTEN ŞİKAYETLER:

Zencileri, en çok üzen, sinirlendiren noktalardan biri de polislerin tutumudur. En az 19 şehirde zenciler dayak yediklerinden, hakaretlere uğradıklarından şikayet etmişlerdir. Polise beyazlardan şikayet için baş vuran zenciler, suçlu çıkarılmakta, hakaret görmektedir. Nezarete alman zenciler çok kötü muameleye tabi tutulmakta, zenci Getto'larında vuku bulan cinayetlere, çeşitli suçlara, polis müdahale etmekten kaçınmaktadır.

● MESKEN MESELESİ :

Zenciler, Geto'larda, daracık odaların içinde, farelerle başbaşa, çok pis bir durumda yaşamak zorunda bırakılmaktadır. Zencilere ev satılmamakta kiraya verilmemektedir. Hükmüt, zenciler için yaşanabilir meskenler inşa etmemekte, dolayısıyla her zenci evi, hatta odası yaşanması güç oranda kalabalık bulunmaktadır.

● EĞİTİM SIKINTISI: En az 17 Eyalet'te "Eşit Haklar" kanunu tatbik edilmemekte, zenci çocukları beyazlarla beraber okumak, iyi yetişmek imkânından mahrum bulun-

maktadır. Zencilerin okullarındaki yetiştirme tarzı, öğretmen kalitesi çok düşüktür. Cihazları yoktur ve okul binaları da okul olarak kullanılmaya elverişli değildir. Zencilere, Okul Aile Birliklerinde pek az yer verilmektedir.

● SİYASİ YÖNDEN İRK AYRIMI: En az 16 Eyalette zenciler, hemen hemen, seçmek ve seçilmek hakkından mahrum bulunmaktadır. Oy kullanabilmek için kayıtlarını yaptırmaları gerektiği halde, bu haktan mahrum bırakılmaktadırlar.

● FAKİRLİKLE MÜCADELE PROGRAMI YÜRÜMÜ-YOR: En az, 16 Eyalette yaşayan fakir zenciler, Fakirlikle Mücadele Programından, ya hiç yararlanmamışlardır, veyahut ta, pek az yetersiz şekilde yararlanmak imkânını bulmuşlardır. Program paraları boş yerlere sarfedilmiş, hele, çiftliklerde, köylerde yaşayan zenciler, bu programa uygun hiçbir yardım, kredi almamışlardır.

Belirli işleri öğrenen ve Eğitim Merkezlerinde başarı gösteren zenciler, daha sonra iş bulamamaktadır.

● DEVLET YÖNETİMİ VE ADALET ALANINDA İRK AYRIMI: Zenciler, Devlet Dairelerinde, kötü ve haksız muameleye maruz bırakılmaktadır. Mahkemelerde de durum aynıdır. En az 15 Eyalette suçlu beyazlar hiç bir ceza görmedikleri halde, zenciler en küçük bir sebepten ötürü derhal mahkemeye sevkedilmekte, ağır cezalara çarptırılmaktadır. Bir polisin bir zenci aleyhindeki şahitliği, o zencinin hüküm giymesi için yeterli sayılmaktadır.

● EĞLENMEK, GEZMEK İMKANLARI ÇOK DAR: Zenciler, en az 15 Eyalette, sinema, tiyatro, benzeri eğlence imkânlarından ya tamamiyle mahrumdurlar, veyahutta, pek az imkâna sahiptirler. Kapalı spor salonları, futbol alanları, atletik çalışmalar yapılacak yerler, zenciler için hemen hemen hiç bir yerde mevcut değildir.

● ZENCİLERE KARŞI DÜŞMANLIK: En az, 15 Eyalette, zenciler, kendilerine açıkça düşman olan Beyaz Derneklerin terörü altında yaşamaktadırlar. Zencilerin şeref ve haysiyetleri, bu yerlerde, ayaklar altında çiğnenmektedir.

● SAĞLIK SOSYAL VE REFAH PROGRAMLARINDA İRK AYRILIĞI: En az, 15 Eyalette, zenciler, Beyaz doktorlardan, sosyal işler ve refah alanında çalışan beyazlardan kötü muamele ve ırk ayrımı görmektedirler. Hiç bir zencinin, ciddi bir şekilde tedavisini, bakımını sağlamak kolay değildir.

● YETERSİZ BELEDİYE HİZMETLERİ: Zenci Getto'larında, belediye hizmetleri, ya hiç yoktur, yahut, aşırı derecede yetersizdir. Zencilerin çöplerinin toplanması, su, elektrik, yol ve benzeri bütün şehirlerde sifıra yakın durumdadır.

● TÜKETİM MALLARI VE KREDİ İMKANLARINDA İRK AYIRIMI: Zenciler, en az 11 Eyalette, Beyazlardan daha düşük kalitede gıda maddeleri yemek zorunda kalmaktadırlar.

EKONOMİ BÜLTENİ

7. KONGRENİN KABUL ETTİĞİ KARAR TASARISI

Türk-İş Yedinci Kongresi, çalışmalarının 7. günü olan 21 Nisanda bir karar tasarısını oybirliğiyle kabul ederek, uygulamak üzere, İcra ve Yönetim Kurullarına havale etti. 23 maddelik karar tasarısında yurt ve çalışma hayatımızın bütün sorunları ele alınmakta ve bunlara çözüm yolları teklif edilmektedir. Bu karar tasarısı şöyledir: →

1

Türk-İş Türk milletinin ekonomik ve sosyal sorunlarını bir bütün olarak görür. Türkiye'nin hızlı, dengeli ve adil kalkınmasını işçilerin refah, huzur ve güvenliği için şart sayar. Kalkınmanın gerçekleşmesi için bütün toplum sorunları ile yakından ilgilenmeyi görev ve amaç bilir.

Türk-İş, kabul edilen karar tasarısının ilk maddesinde işçi sorunlarının toplum sorunlarından ayrı olmadığını belirtmiş ve sosyal kalkınmasız bir ekonomik kalkınma ve ekonomik kalkınmasız bir sosyal kalkınmanın bu sorunları halledemeyeceği inancına varmıştır. Nitekim, 1961 Anayasası da bu sorunlara eğilmiş, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmeyi ve plânlı kalkınmayı öngörmüştür. Kalkınmanın demokratik düzen içinde plânlama ile mümkün olabileceğini bilen Türk işçisi sosyal adaleti gerçekleştireceğine inandığı plâna büyük ümit bağlamış ve plânın başarısının temel reformların gerçekleştirilmesi ile sıkı sıkıya ilişkili oldu-

ğuna inanmıştır. Toplumun çoğunluğunu teşkil eden işçiler kalkınmanın temel yükünü taşımakta ve plânın fedakârlık demek olduğunu bilmektedir. Ancak hızlı, dengeli ve adil kalkınmanın kendi refah, huzur ve güvenliği için gerekli olduğunu anlamıştır.

Plânlı kalkınmanın ancak işçilerin desteği ve katkısı ile başarılı olabileceğine inanan Türk-İş bütün toplum sorunlarına eğilmeyi zaruri görmüş ve bu sorunların çözümlenmesinde işçinin oynadığı rolün büyük olduğunu müşahade ederek bu yolda gerekenin yapılması için bir baskı grubu olarak ağırlığını koymayı kendine görev ve amaç edinmiştir.

2

Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler bölümünde yer alan hükümlerin mümkün mertebe kısa zamanda tam olarak uygulanması, Anayasa hükümlerinin yerine getirilmesi ve Anayasada öngörülen bütün hususların işler duruma getirilmesini gerekli sayar. Türk-İş bu hususun yerine getirilmesi için bütün gücüyle çalışmayı, iktidar ve muhalefet partilerini bu yolda çalışmaya yöneltme için etki gücünü kullanmayı ödev bilir.

Bilindiği gibi, 1961 Anayasasının 35-54 üncü maddelerini kapsayan üçüncü bölümü Sosyal ve İktisadi Haklar ve Ödevler hakkında olup, bu maddelerde sırasıyla ailenin korunması, mülkiyet hakkı, çalışma ve sözleşme hürriyeti, ekonomik ve sosyal hayatın düzeni, çalışma ile ilgili hükümler, sosyal güvenlik, sağlık hakkı, öğrenimin sağlanması, kooperatiftçiliği geliştirmek, tarımın ve çiftçinin korunması hususları yer almakta, devlete bu bölümde ödevler verilmekte ve bölümün son maddesi olan 53 üncü maddede "devlet, bu bölümde belirtilen iktisadi ve sosyal amaçlara ulaşma ödevlerini ancak iktisadi gelişme ile mali kaynaklarının yeterliği ölçüsünde yerine getirir" demekle devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırı çizilmektedir.

Türk-İş Yedinci Genel Kurulunda Yönetim ve İcra

Kurullarınca uygulanmak üzere kabul edilen karar tasarısının ikinci maddesinde Anayasada öngörülen ve Türk işçisini olduğu kadar bütün ulusu refaha ulaştıracak tedbirleri emreden hükümlerin en kısa zamanda uygulanması istenmiş ve Türk-İş'in Anayasasının bütün hükümlerinin işler hale getirilmesi yolunda çaba göstereceği belirtilmiştir. Bugün Anayasasının kabulünden bu yana yedi yıl geçtiği ve 5'er yıllık iki plânla da desteklenmiş olduğu halde devletin ekonomik ve sosyal görevleri gereği gibi yerine getirilememiş, Anayasasının bazı maddeleri işlemez hükümler olarak kâğıt üzerinde kalmıştır.

800,000 işçiyi temsil eden Türk-İş, bir baskı grubu olarak, Anayasasının işler hale getirilmesi yolunda, gerektiğinde siyasi mekanizmayı da uyararak bütün gücünü sarfedecektir.

3

Anayasada öngörülen prensiplerin gerçekleşmesi için göstereceği çabaların yanısıra Anayasa dışı sosyal ve ekonomik bir düzen kurulması, devletin şeklinin değiştirilmesi, Atatürk devrimlerinin ve demokrasinin tahribi amacına yönelen her türlü akıma karşı bütün gücüyle mücadele etmek Türk-İş'in temel görevlerinin başında gelir.

Yurtta sulh, Cihanda sulh ilkesinin milli mücadele ruhunun, millet egemenliğinin, Atatürk Devrimlerine bağlılığın tam şuuruna sahip olarak: İnsan hak ve hürriyetlerini, milli dayanışmayı, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirme ve teminat altına almayı mümkün kılacak demokratik hukuk devletini bütün hukuki ve sosyal temelleriyle kurmak lâfzını muhtevi Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının başlangıcı bu fikri bü-

tün açıklığıyla belirtmektedir.

İşçi hak ve çıkarlarının yanısıra Türkiye'nin sosyal ve ekonomik sorunları ile ilgili çalışmalar yapan Türk-İş, Anayasa prensipleri çerçevesinde bu çalışmalarını devam ettirecek ve bu prensipleri hedef alan tutum ve davranışlara karşı olan her türlü akımla mücadeleyi demokrasinin devamı için temel görevi saymaktadır.

4

İşçileri ve geniş halk topluluklarını sosyal ekonomik ve siyasal haklarının tam bir özgürlük içinde tamam olarak uygulanması için Türk-İş yaygın ve yoğun bir eğitim seferberliğine girişecektir. Türk-İş cehaletle mücadeleyi ve halkın kültür seviyesini yükseltmeye yardımcı olmayı görevleri arasında sayar.

Nazari olarak tüm yurttaşlarımız için kabul ve ilân edilmiş olan eğitim hakkından, pratikte maddi bakımdan varlıklı küçük bir zümre yararlanmaktadır. Türkiye'de 6 ve daha yukarı yaşlardaki nüfusun (25.663.849) % 51.76 sı okuma-yazma bilmemekte, 11 ve daha yukarı yaşlardaki 18.602.412 kişinin ise sadece % 40.36 sı (7.508.969) okuldan mezun bulunmaktadır. Ancak bu 7.508.969 kişinin 6.089.362 (% 81.09) si ilk okul mezunudur. Orta dereceli okul mezunları, 11 ve daha yukarı yaştakilerin % 6.73 ve yüksek okul ve fakülte mezunları da % 0.89 unu teşkil etmektedir. Az gelişmişliğimizin temelden yatan başlıca nedeni budur. Halkın sosyal ve ekonomik hak ve görevlerini yerine getirebilmesi için öncelikle halli gereken eğitim sorunudur. Bugün her ülke, dünyadaki yeri ni bilimsel alandaki gayret ve çalışmasıyla değerlendirerek korumak zorundadır. Bu sebeple eğitim yalnız bilimsel gelişmeyi etkilemesi bir yana, artık ekonomik gidişi de etkileyen temel faktörlerin başına geçmiştir. Bütün

bu nedenlerle Türkiye, eğitiminde bir ihtilâl yapmak zorunluluğu ile karşı karşıyadır.

Ekonomik gelişme belirli sayıda ve nitelikte insan gücü talebetmekte, öte yandan bütün yurttaşların çeşitli eğitim kademelerinden yararlanma isteği ve bu yönde toplumun tercihleri bulunmaktadır. Buna göre ekonomik gelişmenin gerektirdiği insangücünü yetiştirmek ve bütün yurttaşlara temel eğitim vermek üzere kısa sürede iki amaçlı bir gelişme şarttır. İlk adım olarak temel eğitim hizmetleri toplumun tümüne ve ekonomik gelişmenin gerektirdiği insangücü yetiştirme hizmetleri de fırsat eşliği ilkesine uygun olarak yapılacak seçmelerden geçene verilmelidir. Bunun dışında kültür eserlerini artırmak için ilim, fikir, sanat çalışmaları teşvik edilmelidir. Eğitim ve kültür faaliyetlerinin yürütülmesinde Kamu kurumlarının yanı sıra sendikalar, işverenler, mahalli idareler ve gönüllü kuruluşların koordine bir şekilde çalışmalarını sağlamak üzere Türk-İş ön teşebbüslere girişmiştir.

5

Türk-İş, sınıf ayrılıklarının derinleşmesine ve sınıf çatışmalarına yol açabilecek sebepleri ortadan kaldırma-yı amaç alan ve sınıflar arasında denge, barış ve kaynaşma sağlayıcı bir politika izleyecektir.

1961

Anayasasının başlangıç kısmı milli şuur ilkesini açıkça belirtmektedir. Türk-İş "sınıf şuurunu yerine milli şuur" ilkesini Anayasadan almış ve gerilik, yoksulluk, sefalet ve adaletsizlikleri ortadan kaldırmak gayesine ulaşmak için bütün fertleri "kaderde, kıvançta ve tasada ortak, bölünmez bir bütün halinde milli şuur ve ülküler

etrafından toplayan" bir politikanın izlenmesi gerektiğine yürekten inanmıştır. Nitekim Türk-İş sınıf ayrılıklarının derinleşmesini arzulamamış ve sınıf mücadelelerini tahrik edenlerin karşısına çıkarak, gayesine ulaşmak için sınıflar arasında denge, barış ve kaynaşma sağlayıcı bir politikanın izlenmesini bir görev saymıştır.

6

Devlet kesiminde aşırı merkezîyetçilik ve siyasi müdahalelerin önlenmesi, işçilerin bütün işyerlerinde yönetime etkili olarak katılması, kârdan ve verim artışından pay almalarının sağlanması konusunda güçlüklerin bertaraf edilmesini sağlamayı, Türk-İş, ilkeleri arasında sayar.

Kabul edilen Karar Tasarısının altıncı maddesinde isabetli kararlar alınmasını sağlama yönünden aşırı merkezîyetçiliğin önlenmesi savunulmuştur. Demokratik sistemin iyi işleminin sağlanmasında siyasi baskının kaldırılması, politik fikirlerin icraata karıştırılmaması, kararların politik endişeden uzak bir şekilde kararı alacak merciin kendi inisiyatifini yetki ve sorumluluğu çerçevesinde kullanarak alınması başta gelen şartlardandır.

Türk-İş, bütün işyerlerinde alınan kararlara ve teşebbüsün kazancına işçinin de iştirak ettirilmesini çalışma hayatında ahengin sağlanması, kararların daha kolaylıkla uygulanması yönünden savunmaktadır. İşçilerin de ortaklığının sağlanması neticesinde kararlarda isabet derecesi, fikir mübadelesinin ve çeşitli alternatifler arasında tercih yapabilme olanağının yaratılması neticesinde artacak, işveren ve işçileri, müştereken ilgilendiren meseleler üzerinde ortak çalışma karşılıklı anlayış ve güveni kuvvetlendirecek dolayısıyla istihsalın gerek miktarında ve gerekse kalitesinde bir artma olacaktır. İstihsal faktörleri içinde en önemlisi olan emeğin işletmenin kârından pay alması alınan kararlarda dahlinin bulunması çok tabiidir.

Bugün memleketimizde, bir taraftan demokratik ilkeleri ekonomik hayatımıza uygulamak diğer taraftan da İktisadi Devlet Teşekküllerini rasyonel bir yapıya kavuşturmak amacıyla çıkarılmış bulunan İktisadi Devlet Teşekkülleriyle Müesseseleri ve İştirakleri Hakkındaki 440 sayılı Kanun çok işçi çalıştıran teşekküllerin Yönetim Kurullarında ve bu teşekküllerin Yönetim Komitelerinde birer işçi temsilcisi bulundurulmasını öngörmektedir. Ancak çıkarılan kararname işçilerin temsil edilebileceği müesseselerin asgari 10.000 işçi çalıştıran müesseseler olması şartını koyarak memleketimizin problemlerine cevap vermekten çok uzak kalmıştır. Zira memleketimizde ufak işletmeler hakim olup, kararnamede ancak 10.000 işçi çalıştıran işletmelerin Yönetim Kurullarında işçi temsilcisi bulunabileceğinin derpiş edilmesi kararın pratikteki değerini indirmekte, ancak birkaç işletmede işçi temsilcisinin bulunmasına yol açmaktadır. Türk-İş Türkiye'nin şartlarına uygun olarak işçilerin temsil edilebileceği işletmelerin sayısının artırılması ve işyerlerinde de yönetime katılmayı temin etmek amacıyla verimlilik komiteleri kurulmasının sağlanması yolunda gayret sarfedecektir.

7

Tarım işçilerini kısa zamanda Tarım İş Kanununa kavuşturmak, tarım işçilerinin çalışma şartlarının adil esaslara bağlanmasını sağlayıcı tedbirleri almak ve gerçekleştirmek, Türk-İş'in başlıca görevleri arasındadır.

Anayasanın 52 nci maddesiyle devletin, halkın gereği gibi beslenmesi, tarımsal üretimin toplumun yararına uygun olarak arttırılmasının sağlanması, toprağın kaybolmasını önleme, tarım ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğinin değerlendirilmesi için gereken tedbirleri alması vazedilmiştir.

Görüldüğü üzere tarımla uğraşanların emeğinin değerlendirilmesi prensibi daha 1961 tarihinde Anayasada yer almışken aradan 7 yıl geçmesine rağmen, bunu sağlayacak kanun henüz gerçekleşmemiştir.

Çalışan nüfusunun % 71.8 i tarımla uğraşan Türkiye'de, tarım işçisinin çalışma şartlarının belirlenmesi, uzun yıllardanberi arzu edilen bir husustur.

1965 nüfus sayımına göre, fiilen çalışan 13 milyon 591 bin kişinin 9 milyon 764 bin'i tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Nüfusun % 2.8 gibi büyük bir oranla artmasının sonuçlarından biri de tarım sektörünün tarım işçisini barındırabilecek durum ve şartları yaratmak zorunda oluşudur. Ancak henüz tarım sektöründe çalışma güvenliğini sağlayacak çalışma şartları ile işçilikten doğan hakları düzenleyen bir kanunun bulunmaması, tarım işçilerinin huzursuzluk içinde olmalarına ve çoğu zaman

şehirlere göçe yol açmaktadır.

Gayri safi milli hasılanın büyük bir kısmını tarım gelirleri teşkil ederken, bu üretimi sağlayan kişilerin her türlü güvenlikten yoksun olarak, verimli çalışmalarda bulunmaları imkânsızdır. Diğer sektörlerde ilgili mevzuatın mevcut olmasına ve 5 yıllık plânlarla Tarım-İş Kanununun çıkması gereğinin ortaya konmasına rağmen, Tarım İş Kanunu tasarısı bugüne kadar kanunlaşmamıştır.

Türk-İş, Tarım İş Kanunu Tasarısı hakkında çalışmalar yapılırken, bu konu ile yakından ilgilenmiş ve tasarı son şeklini almadan Türk-İş görüşü bildirilmiştir.

Tarım sektöründe işçi ve işverenin ayrılmasını sağlayacak, bugüne kadar örf ve adetlerle tesbit edilen ücretler ve çalışma şartlarını insan haysiyetine yaraşır seviyeye getirecek sağlık ve beslenme durumlarını ıslah edici hükümler koyacak Tarım İş Kanununun bir an evvel çıkarılması gerekmektedir. Bu gereği baştanberi hissedenden ve savunan Türk-İş bundan sonra da çalışmalarını Bakanlıklar ve Mecliste tasarının görüşülmesi sırasında Milletvekilleri ile temasla kurarak ve bizzat komisyonlarda gözlemciler bulundurup, çalışmalara katılarak yürütecektir.

8

Mümkün olduğu kadar, bütün işçilerin İş Kanunu kapsamına alınmaları; kıdem tazminatı aynen korunmak ve işverenlerce ödenmeğe devam edilmek şartıyla, işsiz kalacak işçiler için işsizlik Sigortası kurulması ve bu hususların süratle gerçekleştirilmesi Türk-İş'çe sağlanacaktır.

1967

yılında Türkiye'de çalışan nüfus 13.738.900 dür. 1963 yılında 12.800.400 olan bu rakamın 9.835.400 ü Tarım, 2.965.000 i ise tarım dışı sektörlerde çalışmakta idi. Tarım dışı sektörlerde ücretli olarak çalışanların sayısı ise 1.852.500 idi. 1963-67 döneminde tarım dışı sektörlerdeki % 27.65 ortalama istihdam artışına göre 1967 de bu rakam 2.364.700 civarında olacaktır. Bunun 587.280 i kamu personeli, kalan 1.777.420 i ise ücretli olarak çalışanlardır. Buna mukabil İş Kanunu kapsamına girenlerin sayısı yaklaşık olarak 995.800 den ibarettir. 931 sayılı İş Kanununun istisnalar başlığını taşıyan 5 inci maddesinin 5,6,8,9,10 ve 11 inci fıkralarında sayılanların da kapsam dahiline alınmaları ve ayrıca yine aynı maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen tarım işlerinin tarif edilmesi gerekirdi.

Bugün işyerlerinde iş emniyetini sağlayan yegâne mü-

essese olan kıdem tazminatlarının kaldırılması veya Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından ödenmesi, bu hususta atılan bir geri adımdır. Bu müessesenin kaldırılmasına, Türk-İş'in bütün gücüyle karşı olması tabiidir. Bu arada toplam olarak ortalama % 53.3 (1967) oranında bir işsizlik mevcuttur. Gizli ve mevsimlik işsizler bir yana bırakıldığı takdirde bile %10.9 oranında olan açık sürekli işsizler için bir işsizlik sigortası kurulması da şarttır.

Belirtilen bütün bu hususlar üzerinde Türk-İş çalışmalarda bulunmuş, kıdem tazminatlarının kaldırılmasını önlemiş, İşsizlik Sigortası Kanunu hakkındaki görüşlerini ilgili mercilere bildirmiştir. Türk-İş en kısa zamanda ve istenilen şekilde sonuç alınıncaya kadar çabalarına ara vermiyecektir.

9

Topraksız, az topraklı veya dar gelirli köylünün yeterli toprağı ve verimli tarım işletmeciliğine kavuşmasını sağlayıcı, toprak dağılımında dengesizlik ve adaletsizliği önleyici, aynı zamanda tarımsal verimliliğı arttırıcı bir toprak ve tarım reformu yapılmasını ve bu reformun hızlı sanayileşme ve işsizliğı azaltma yönünden taşıdığı önemi göz önünde tutarak, bir an önce gerçekleştirilmesi için siyasi partiler üzerinde bütün etkisini kullanmayı Türk-İş başlıca görev sayar.

Türk-İş toprak reformunun ülkemizin bugünkü şartları muvacehesinde bir an evvel gerçekleştirilmesinin gereğini görmüş ve 7 nci Genel Kurulunda bu hususun gerçekleştirilmesi yolunda çalışmalar yapılmasını prensip olarak kabul etmiştir. Türk-İş sosyal adaletin gerçekleştirilmesi, tam çalışmanın sağlanması, milli gelirin artması, ve herkesin insanlık haysiyetine yaraşır bir hayat seviyesine ulaşması için bu sorunun acilen halledilmesi gerektiğine inanmıştır. Plânlama Teşkilâtı bugün Türkiye'de işlenen tüm toprağın işletmelere ve mülkiyete göre dağılımında büyük bir dengesizlik olduğunu bir raporunda belirtmiş, toprak yoğunlaşması ve veraset sisteminin işletmeleri daha yetersiz hale getirdiğini ve köy nüfusunu köyden iterek ya tarım işçisi ya da ortakçı, icare, cariyek ve marabacılığa zorladığını ve bu durumun köylünün "gelir yönünden de öte sömürülmesine sebep olduğunu" belirtmiş ve tarımdaki makinalaşma, ortakçılık ve kiracılık gibi müesseseleri ortadan kaldırdığına işaret etmiştir. Toprak dağılımının bir sonucu olarak, gelir dağılımında büyük dengesizlikler olduğunu, kredi dağılımındaki farklılıkların üretime tesir ettiğini ve köylüyü yüksek faizle kredi bulmaya zorladığını ve tarımsal işgücünün toprak ve sermaye faktörlerine göre fazla oluşunun gizli işsizlik yarattığını gene aynı raporunda Plânlama Teşkilâtı açıklamıştır. Türk-İş bu sorunların Devlet eliyle ve Anayasamızın vazettiğı bir toprak reformuyla çözümleneceğine ve böyle bir reformun başlıca amaçlarının produktiviteyi arttırmak; ekonomik

aile işletmelerini kurmak ve yaşatmak ve geliri az olan çiftçilerin gelirini yükseltmek; gelir grupları arasındaki dengesizliğı gidermek ve aile işletmelerinin yoğunlaşması ile hızlı sanayileşmeye yol açmak ve işsizlik sorununu kısmen halletmek; ve arazi mülkiyetinin gayri adil dağılımını düzeltmek yönünde olması gerektiğini öne sürmektedir. Türk-İş, üyesi bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) nun az gelişmiş ülkelerde toprak-insan ilişkisinde görülen adaletsizliklerin kalkınmayı engellediğı ve uygulanacak bir toprak reformunun topraksız köylüyü toprağı kavuşturması, tarım kooperatiflerini geliştirmesi, tarım üretimine teknoloji sokulması, tarımda mesleki eğitim programları uygulaması, tarımda sağlık tedbirleri alması ve tarım ürünlerinin pazarlanmasına ilişkin uluslararası anlaşmaları desteklemesi gibi hususları dikkate alması gerektiğı görüşünü benimsemiştir. Sonuç olarak, Türk-İş bu dâvanın ne yalnız toprağın topraksızlara dağıtılması suretiyle ne de topraksızlara toprak verilmeden, mevcut toprakların verimini arttıracak bir tarım reformunun gerçekleştirilmesiyle halledileceğine inanmış, bu sorunun hallinin ancak basit bir toprak dağıtımından öte kooperatifleşme yoluyla tarımsal üretimi arttırmaya yönelmiş bir toprak reformunun bir an evvel çıkarılmasına dayandığını görmüş ve siyasi partiler üzerinde bir baskı grubu olarak bütün etkisini kullanmayı başlıca görevi saymıştır.

10

Orman köylüsünü insan onuruna yaraşır bir yaşama seviyesine ulaştırabilmek üzere Devlet desteğinin sağlanması için gerekli çalışmaları yapmak Türk-İş'in görevleri arasındadır.

Ormancılığımızın karşılaştığı başlıca sorunlardan birisi arazi üzerindeki nüfusun baskısından doğmaktadır. Memleketimizde sayıları çok artmış bulunan orman köyleri, yerleşme yerleri yüzünden problemler yaratmakta-

dır. Memleketimizde orman köylerinin adedi 13270 olup bunlar bütün köylerimizin % 37 sidir. Orman köylerinin 5020 si 2.5 milyon nüfusu barındıran orman içi köyü, 8250 si de toplu tarım arazisi ormanla bitişik olan orman ke-

narı köyüdür. Bu köylerin toplu olarak 4.5 milyon nüfusu barındırdığı dikkate alındığında toplam köy nüfusunun yaklaşık olarak % 30 unun orman içi ve orman kenarında yaşadığı görülmektedir. Bugüne kadar, bu kadar büyük bir nüfusu barındıran orman köylerinin kalkındırılması hususunda orman köylerine ulaşımın zor hatta imkânsız olması ve köylerin dağınıklığı, yüzünden bir başarı sağlanamamıştır. Halen milyonları bulan orman köylüsü milli gelirden en az hisseyi almakta ve çok ilkel şartlarla yaşamaktadır.

Orman köylerinin kalkındırılması konusuna plânda ağırlık verilmiş ve İkinci Beş Yıllık Plânda orman köylerinin kalkındırmak için orman işletme orman ürünlerinin nakli, orman islah ve tesis çalışmaları ile, su kontrolü, toprak korunması ve orman yolu yapımı gibi işlerde orman köylerinin geniş oranda çalıştırılmalarının bu konuda teşkilâtlanmalarının sağlanacağı, hayvan ırkı ve mera islahı çalışmaları ile yem bitkileri yetiştirme çalışmalarında orman köylerine öncelik verileceği, orman köylerindeki düşük verimli ve orman için zararlı olan hayvanların

yerine yüksek verimli ve orman için zararsız hayvanların ikame edilmesi çabalarının hızlandırılacağı belirtildikten sonra orman köylerinin kalkındırılması için orman köylerine verilen kredinin etkili ve gerçekçi bir düzene bağlanacağı, tarımda çalışan nüfusu tarım dışı sektörlere aktarmak amacıyla düzenlenecek mesleğe yönelme eğitimi programlarına orman köylerinde öncelik verileceği, orman içinde yaşayan halkın bulundukları yerlerde kalkındırılmaları için kooperatifleşmenin teşvik edileceği öngörülmektedir. Diğer taraftan Orman Kanunu bulundukları yerlerde kalkındırılacak köyler için Ziraat Bankasında tesis edilecek özel bir fona yılda 50 milyon liradan az olmamak şartı ile hazineden kaynak sağlanmasını öngörmektedir ki bu fona 1957 yılından 1966 yılına kadar toplam olarak 11.5 milyon liralık ödenek konulabilmiştir. Bu konuda önemli güçlükler fonların nasıl kullanılacağına ilişkin geliştirilmemiş olması ve banka mevzuatıdır. Türk-İş memleketimiz şartları bakımından önemli bir sorun teşkil eden orman köylerinin yaşama seviyesinin yükseltilmesi için gayret göstermeği ve bu yolda devlet desteğinin sağlanması için çalışmalar yapmağı görev kabul etmiştir.

11

Yurdumuzun az gelişmiş bölgelerinin kalkınması için plân ve yıllık programlarda bu bölgelere özel yer verilmesini ve bu bölgelerde alt yapı ve sanayi yatırımlarının arttırılmasını sağlama konusunda Türk-İş kendisine düşen görevi yapacaktır.

Bilindiği gibi ülkemizin gelişmiş bölgelerinin yanı sıra bu gelişmiş bölgelerdeki iktisadi ve sosyal yapıyı etkileyen yatırım ve alt yapıdan mahrum pek çok az gelişmiş bölge vardır. Bölgeler arasındaki iktisadi ve sosyal farklılık bu bölgelerde yaşayan halkın belli bir refah seviyesine erişememesine ve çoğu zaman iktisadi şartların ağır basması yüzünden bölgeler arası göç hareketlerine yol açmaktadır.

Bölgesel farklılık sosyal adalet ilkelerinin gerçekleşmesinde de büyük rol oynamakta, yatırımların az gelişmiş ve mahrumiyet bölgelerinde yapılmaması veya küçük çapta yapılması, çalışanların ücretlerinin düşük tutulmasına ve yetersiz yatırım yüzünden işsizliğin yaygın hale gelmesine sebep olmaktadır.

Bir bütün olarak Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yaşayan herkesin çalışma, yeterli bir ücret alma, insan haysiyetine yaraşır şartlarla barınma ve tedavi görmeye hakkı vardır. Ancak bazı bölgelerin özel sektör yönünden kârlılık arzemesi, gelişmemiş bölgelerde yatırım yapılmamasını ve bu bölge halkının sadece devlet yatırımları sayesinde ayakta durabilmesini yaratmaktadır.

Özel sektör yatırımlarının desteklenmesi ve finansmanı gayesiyle verilen çeşitli kredilerde bazı bölgelere çok düşük faiz uygulanmakla beraber, bu bölgelerdeki yatırımlar teşvik edilememiştir. Devletin ulaştırma görevinin yeterli olarak yerine getirilememesinin bir sebebi olan bu durumu kuruluş yeri, ham madde temini ve yatırıma göre işçinin vasıflı olup olmaması da etkilemektedir.

Plân ve programlarda vazedilen bu hususun gerçekleştirilmesinde başta bu bölgelere ulaşımı tam olarak sağlamak ve bu bölgeleri mahrumiyet bölgesi halinden çıkarmak lâzımdır. Diğer taraftan gelişmiş bölgelerde kısa devreli ve kolay kâr maksadıyla yapılan yatırımlara kredi verilmemesi veya çok yüksek faiz ve kısa devreli ve belirli maksatlar için verilmesi gereklidir.

Yine az gelişmiş bölgelerin kalkınmasını sağlamak maksadıyla plânın bu bölgeler içindeki faaliyetlere öncelik tanınması ve bu faaliyetleri desteklemesi şarttır.

Türk-İş az gelişmiş bölgelerin kalkındırılması konusunda plânlanmanın getireceği olumlu prensipleri destekliyecek ve bu bölgelerdeki yatırımların prodüktif olması için kendisine düşen görevi yapacaktır.

12

Adil bir vergi reformunun süratle yapılması, özellikle yüksek kazançlı büyük çiftçilerden yeterli vergi alınması, yoksul halka yük olan dolaylı vergilerin azaltılması, vergi kaçırma yollarının kapatılması, vergi ve servet açıklamasının devlete karşı yapılması konularında Türk-İş yetkili makamlar nezdinde gerekli ve etkili teşebbüslerde bulunacaktır.

Adil ve iyi işleyen bir vergi sistemi ile devletin, çok artmış bulunun gaye ve görevlerini gerçekleştirmesi (**hazinenin para ihtiyacını karşılaması**) mümkün olabileceği gibi serbest rekabet, gelir ve servet dağılımındaki eşitsizlik önlenerek sosyal adaleti de gerçekleştirmesi sağlanacaktır. Memleketimizde son derece kötü işleyen vergi sistemi, fakir halkımızı, vergi yoluyla sağlanabilecek bu iki büyük faydadan yoksun bıraktığı gibi, gelir dağılımındaki adaletsizliği de artırmaktadır. 1950 ile 1967 yılı ilk on ayı içinde beyannameye tabi gelir sahiplerinin sadece % 3 ünün 1 milyar 775 milyon liralık gelirlerini gizledikleri anlaşılmıştır. Bu miktar yekün gelirlerinin % 40.24 ünü teşkil etmektedir. Bu miktarın tüm beyannameler için en azından 20 milyarı bulacağı aşîkârdır. Maliye Bakanlığı ilgililerinin açıklamalarına göre, iyi bir denetim saye-

sinde, bugünkü sistemle bile vergi gelirlerini yılda 2-3 milyar artırmak mümkündür. Aynı devre içersinde veraset vergisinde 332 (% 82) stopaj vergisinde ise 839 milyon (% 38.69) liralık vergi kaçaklığı tesbit edilmiştir. İyi denetim dışında, mevcut sistemin, vergi tahakkuk ve tahsilinin kolay olması sebebiyle ücret gelirlerini fazla baskı altında tutmak, beyana tabi gelirlerde vergi kaçaklığına müsait olmak ve tarım kazançlarının vergilendirilmesinde yüksek kazançlı büyük çiftçilerden yeterli vergi almamak gibi aksayan yönlerini düzeltecek bir vergi reformu şarttır.

Bu gereğe Türk-İş V., VI. ve VII. Devre Faaliyet raporlarında değinmiş ve halkın da benimsediği görüşler haline getirilmesine hizmet etmiştir.

13

Kredi dağılımında köklü değişiklikler yapılması, dar gelirli, topraksız veya tapusuz köylülerin faizcilere muhtaç olmaktan kurtarılması, kredi dağılımında iktisadi verimliliğin esas alınması, kredi kaynakları büyük tüccar ve aracı-lardan çok, üretici köylülere, esnaf ve sanatkârlara, plân amaçlarına uygun yatırım yapan gerçek sanayicilere ortaklaşa yatırım yapmak isteyen halka açık anonim şirketlere yöneltilmesi Türk-İş'in görevleri arasındadır.

Bugün Türkiyede hem tarım hem de sanayi alanında kredi dağılımında köklü değişiklikler yapılması gerekmektedir. Türk-İş bu konuyla yakından ilgilenmiş ve kredi dağılımının bir düzene sokulmasını gerekli görmüştür. Tarım kredilerinde en az kredi alan işletme ile en fazla kredi alan işletmeler arasındaki farkın çok büyük olduğu görülmekte ve küçük işletmelerin yeterince krediyle desteklenmemeleri Türk-İş tarafından olumlu karşılanmamaktadır. Krediyi ihtiyacı olan küçük işletmeler Ziraat Bankasından ihtiyacı olan krediyi alamayınca başka kaynaklara başvurmaktadır. İhtiyacı olan krediyi yüksek faizle toprağını ipotek ederek bulmakta olan köylü borcunu ödeyemediği takdirde toprağı ya tefeciye ya da tefeci yoluyla toprak alma gücüne sahip büyük işletmelere satmak zorunda kalmaktadır. Böylece dar gelirli, topraksız veya

tapusuz köylünün faizciler tarafından sömürölmekten kurtarılmasını ve kredi kaynaklarının büyük tüccar ve aracı-lardan çok üretici köylüye ve verimlilik esasına göre kullanılmasını arzu eden Türk-İş bu sorunun hallinin en iyi şekilde tarım kooperatifleri tarafından gerçekleştirilebileceğine inanmıştır.

Özel banka sermayelerinin %30 Emekli Sandığı ya da Yardımlaşma Sandığı fonlarından teşekkül ettiği bir gerçektir. Türk-İş bu nedenle bankacılık sistemi ile yakından ilgilenmekte ve kredilerin plâna uygun yatırım yapmayan sanayicilere ve büyük tüccar ve aracı-lara gitmemesini arzulamaktadır. Bugün Türkiyede gerçek bir sermaye piyasası mevcut olmadığı gibi bankaların ve 2279 nolu kanunun yetkili kıldığı şahısların verdiği krediler be-

lirli şahısların tekelinde olup gerçek yatırımlara yöneltilmemiştir. Türk-İş, esnaf ve sanatkarlara plâna uygun yatırım yapan gerçek sanayicilere ve ortaklaşa yatırım yapmak isteyen halka açık anonim şirketlere uzun ve

orta vadeli kredi verilmesini ve bunun için bir sermaye piyasasının kurulmasını, ancak Sosyal Sigorta Kurumu fonlarına iliştirilmeden gerçekleştirilmesini istemekte ve bu yolda çalışmayı görevi saymaktadır.

14

Üretici, köylü ve çiftçinin kooperatifleştirilmeleri bu kooperatiflere devletin müdahalesini veya aracı ve tefecilerin sızmasını kesinlikle önleyici tedbirler alınması, ayrıca üretici kooperatiflere sınai tesisler kurma imkânlarının sağlanması konularında Türk-İş, yetkilileri zamanında uyaracak ve bu konuda gerekli çalışmaları yapacaktır.

Türk-İş, 1961 Anayasasının “sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler” bölümünde yer alan ve “devlet, kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır” diyen 51 inci maddesi ile “devlet, halkın gereği gibi beslenmesini, tarımsal üretimin toplumun yararına uygun olarak arttırılmasını sağlamak, toprağın kaybolmasını önlemek, tarım ürünlerini ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri alır” diyen 52 nci maddesine paralel olarak üretici köylü ve çiftçinin kooperatifleştirilmesini savunmuştur. Kooperatifçilik konusuna Anayasamızda olduğu gibi Birinci ve İkinci Beş yıllık Plânlarımızda da yer verilmiş ve Birinci 5 Yıllık Kalkınma Plânında genel olarak kooperatifleşmenin tarımımız için yararlı olduğu kabul edilmiş, çiftilerin kooperatifleşmesini önleyici sebeplerin bulunup bulunmadığının inceleneceği, özellikle küçük ve orta işletmelerin üretimde ve ürünlerin değerlendirilmesinde büyük işletmelerin sahip oldukları avantajlardan yararlanmalarını sağlamak amacıyla kooperatifleşmelerinin destekleneceği öngörülmüş ve ikinci 5 yıllık plânda da kooperatifçilik konusu detaylı olarak yer almıştır. Bilindiği gibi kooperatifler küçük sermaye, fakat büyük insan gücüne sahip kitlenin de katılması yoluyla kalkınmayı direkt olarak etkileyen teşkilâtlardır. Yurdumuzda bugün-

kü toprak dağılımına göre toprak reformunun gereği ortada iken toprak reformunun iyi bir şekilde yürütülmesi ve tarımsal üretimin verimli olması ve arttırılması için kooperatifçiliğin en kısa zamanda geliştirilmesi, ürünlerin taşınmasında, depolama ve satışlarında çiftçiyi korumak, mali gücü sınırlı olan üreticiye uzun vadeli ve düşük faizli krediler yoluyla çeşitli işletme vasıtaları sağlamak maksadıyla ilgili mevzuatın geliştirilmesi, kooperatifçilik eğitimine önem verilmesi ve kooperatiflerin finansmanı problemini halledici gayretler gösterilmesi yoluyla kooperatiflerin islâh edilmesi gerekmektedir. Gerek Anayasamızda ve gerekse Beş Yıllık Plânlarımızda yer alan fakat henüz gerçek fonksiyonlarını gerçekleştirecek seviyeye ulaşamamış bulunan kooperatiflerde gelişme sağlamak maksadıyla Türk-İş 7 nci Genel Kurulunda İcra ve Yönetim kurullarınca uygulanmak üzere kabul edilen karar tasarrusının 14 üncü maddesinde kooperatifçilik konusu yer almış; bu maddede Türk-İş'in, kooperatiflerin yönetimlerinde ufak çiftçinin söz sahibi olması kooperatiflere devlet müdahalesinin önlenmesi, kooperatiflerin çiftçiyi tefeci ve aracılardan elinden kurtaracak şekilde organize edilmeleri yolunda elinden gelen bütün gayreti göstereceği, ilgili ve yetkilileri bu konuda uyaracağı kabul edilmiştir.

15

Dış ticaret düzeninde gerekli değişiklikler yapılarak üretici, köylü ve çiftçilerin, sanayicilerin ve devletin kendi ithalât ve ihracatlarını kendi kuruluşları yoluyla aracısız olarak yürütmeleri için gereken tedbirlerin alınması ve bu konuda gerekli çalışmaların süratle gerçekleştirilmesinin sağlanması için Türk-İş ilgililer nezdinde tüm ağırlığı ile gereken teşebbüsü yapacaktır.

Gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'nin dış ticareti gerek ekonomik kalkınmanın hızlanması ve milli ge-

lirin hızla artmasının sağlanması gerekse ortak pazara kesin olarak katılacağımız günlerin eşiğinde olmamız do-

layısıyla büyük önem taşımaktadır.

Türkiye uzun yıllar dış ticaret açığı veren, dış ticaretini ihracat yönünden fazla geliştiremeyen, buna karşılık devamlı ithal malı ihtiyacında olan bir ülkedir. Dış ticaret konusunda alınan tedbirlerin yetersizliği ve mevcutların da tam uygulanmaması dış ticaretimizin bir kaç kişinin elinde toplanmasına ve esas üretici ve tüketicinin aracılık dolayısıyla gelir kaybına uğramalarına sebep olmaktadır.

İkinci Beş yıllık plân ihracatın gelişmesi için ihracat malı üreten yatırımların teşvik edileceği, ihracat mallarımızın dış pazarlarda aranılan niteliğe kavuşturulması için standart ve kaliteli mal üretimine gidilmesi gerektiğini belirtmiş, ihracatın kooperatif ve üst kuruluşlar tarafından yapılmasını savunmuştur. İhracatın artması için yapılacak çalışmalardan İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezinin yeniden düzenlenmesi, üreticinin kurduğu veya kuracağı ko-

operatif ve birliklerin teşkilatlanması, ihracatçı için gerekli ticari ve pazarlama bilgilerinin bir merkezde toplanması, dış ticaretimizin Türk ekonomisinin büyümesi için ilk önce yapılacak çalışmalardandır. Dış ticaretin açık vermesinde ithalatın rolü göz önüne alınarak mevcut dövizin ekonominin kalkınmasıyla doğrudan doğruya ilgili faaliyet dallarına yöneltilmesi ve lüks ithalattan kaçınılması için tedbirler alınmalı, ithalat için yapılan borçlanmalarda düşük faizli uzun vadeli kalkınma kredileri tercih edilmelidir. Dış ticaretimizin Türkiye lehine gelişmesi üreticinin kooperatifler yolu ile ihracatını kendi eliyle yapması devlet için gerekli ithalatta ise devletin aracısız direkt ithalat yapması ile mümkün olacaktır.

Bu fikri esas alan Türk-İş, dış ticaret konusunda ilgili kuruluşları uyarmayı 7 nci Genel Kurulda bir görev kabul etmiştir. Türk-İş dış ticaretin en uygun şartlar ile yürütülmesi için bütün imkânlarını kullanacaktır.

16

Petrollerimiz ve madenlerimizin geniş ölçüde devlet eliyle işletilmesi, bu alanda özel teşebbüse, devlet yatırımının verimli olamayacağı küçük madenlerimizin işletilmesi için, devlet kontrolü ve işçilerin yönetime katılmaları, kârdan ve verim artışından pay almaları şartı ile izin verilmesini sağlayıcı tedbirlerin alınması konusunda Türk-İş gerekli çalışmaları yapacaktır. Bu alanda, yabancı sermayeye mümkün mertebe yer verilmemesi, yurdumuzun imkânları elverdiği anda yabancı sermayenin bu alanda çalıştırılmaması amaç edinilecek ve Türk-İş bu konuda takipçilik görevini eksiksiz yerine getirecektir.

Petrol ve madenler, devamlı olarak üretilemeyen ve tabiat tarafından memleketlere bir defa bahşedilen servetlerdir. Her memleket, birgün tükenmesi mukadder olan bu tabii kaynaklarını menfaatlerine en uygun bir şekilde işletmek ve istismar ettirmemek zorunludur.

Gelişme halinde olan ve iç sermaye tasarrufları kıt olan memleketler, istismar edilmeyi mümkün kılan şartları önleyecek tedbirleri alarak yabancı sermaye ile işbirliği halinde çalışmakta menfaat sahibi olabilirler. Fakat bu memleketlerin, bazı ana ve stratejik mahiyet arzeden sanayi kollarını ve tabii kaynaklarını çok iyi şartlarla dahi olsa açmaları uzun vadeli menfaatlerine aykırıdır.

1954 tarihli Kanunla, Türk petrolleri milli menfaatlere uygun olmayan bir yola sokulmuştur. Bu, 14 yıllık uygulama ile açıkça ortaya çıkmıştır. Malik oldukları aşırı imtiyazlara rağmen yabancı şirketler Türkiye'de yeterince arama yapmamışlardır. Dünya üretim durumu tüketimin üstünde olduğundan, yabancı şirketlerin Türkiye'de

yoğun bir şekilde petrol aramaları için sebep yoktur. Üstelik Türkiye'de petrol, pahalıdır, risklidir. Bu yüzden yabancı şirketler bir oyalama politikası izlemişler, petrol sondajındaki yatırımların çoğu yine milli sermaye tarafından yapılmıştır. Türkiye'nin bugünkü şartları, ekonomik gerçekleri ve menfaatleri petrolün, devletleştirilmesini gerektirmektedir. Mahdut miktardaki milli servet ancak memleket menfaati dışında başka bir menfaat gözetmeyecek olan ellere teslim edilebilir. Bu alanda devlet yatırımının verimli olmayacağı küçük madenlerimizin işletilmesi ise, bu milli servetin, birkaç el yerine bir kütleye direkt menfaat sağlaması sıkı devlet kontrolü ve kararlara çalışanların da iştiraki suretile özel sektöre emanet edilebilir.

Türk-İş, bu konular üzerinde titizlikle durmak, gelişmeleri takip ederek, memleketin en çok menfaatine olan yöne çevirmekle kendini görevli saymıştır. Bu görevini de eksiksiz, yerine getirecektir.

17

Yerli sermayenin başarabileceği işler için yabancı sermayenin yurda sokulmaması, yabancı sermayenin yurt dışına büyük kâr transferleri yapmasının önlenmesi, yabancı sermaye ile kurulan ortaklıklarda dünya ölçülerine uygun oranda ve milli ortaklıklardan alınanın üstünde Kurumlar Vergisi alınması konularında Türk-İş, yetkililer nezdinde gerekli çalışmaları yapacaktır. Yabancı hissedarların Türk devletine gelir vergisi ödememelerinden doğan kayıtların giderilmesi için tedbir alınmasını Türk-İş isteyecek ve bu konuda da gerekli çalışmaları yapacaktır.

Türk-İş kalkınan ülkelerin bir müddet dış yardım ve yabancı sermayeye ihtiyacı olduğunu kabul etmiştir. Ancak 7 nci Genel Kurulunda da kabul ettiği gibi, yabancı sermayeye bir takım limitasyonların konmasının gerektiğini belirtmiştir. Örneğin Türk-İş'in bu konudaki görüşüne göre, haksız rekabeti önlemek ve yerli sanayiye sekte vurmamak için, yerli sermayenin başarabileceği işlerde yabancı sermayenin yurda sokulmaması, yurt dışına büyük kâr transferlerinin önlenmesi ve transfer edilmesi istenilen kârın yurt içinde gene yatırımlara kullanılması, yabancı sermaye ile kurulan ortaklıklarda dünya ölçülerine uygun ve milli ortaklıklardan alınanın üstünde bir Kurumlar Vergisi alınması gibi hususlarda tedbirler gerekmektedir.

Bilindiği gibi, ülkemizde, sermaye getiren ve faaliyet-te bulunan yabancı firmalar Türkiye'de imal ettikleri ve piyasaya sürdükleri mallardan elde ettikleri geliri, Türkiye'de verimli sahalara yatırmamakta bu geliri dışarı transfer etmektedirler. Yine bu şirketler demirbaş amortismanı olarak yüksek meblâğlar ayırarak, yeni yatırım yapmış göstererek ve diğer muamelelerle vergi kaçakçılığı yapmakta ayrıca verimli çalıştıklarını iddia ettikleri

sahaları hakikatte atıl bırakmakta ve Türk müteşebbislerinin bu sahalarda faaliyet göstermelerini önlemektedirler.

Yabancı sermaye ile kurulan şirketlerin bir diğer mahzuru burada istihdam edilenlerden kilit noktada olanların, kendi milletlerinden ve ekseriyetle bir diğer görev için Türkiye'ye gelen şahısların ailelerinden seçilmiş oluşudur. Yine bu şirketlerde çalışan Türk elemanlara İş Kanunu ve ilgili mevzuatın uygulanmasında çeşitli meseleler ortaya çıkmakta izin, sosyal yardım ve diğer işçiyle ilgili hususlarda, sözleşme yapma ve uygulamasında başarı sağlamak mesele olmaktadır.

Yabancı sermayenin Türkiye'de mevcut mevzuatın bütün hükümlerine uygun hareket etmesinin sağlanması. Türkiye'den elde ettiği gelirin Türkiye'de kalması için çaba gösterilmesi ve yabancı sermayenin Türk ekonomisinin gelişmesini engelliyecek şekilde faaliyet göstermesinin önlenmesi için Türk-İş gereken temaslarda bulunacak, ilgili mevzuatın bir an evvel islah edilmesi için ilgilileri uyuracak ve Türk işçisi, Türk milletinin faydasına olan hususlarda ağırlığını koyarak meselelerin Türkiye lehine halledilmesini sağlamaya çalışacaktır.

18

Özel teşebbüsün Anayasa ve Plân ilke ve amaçlarına ve toplum yararına uygun işlemesi için etkili tedbirler alınmasını, kamu kesimi ile özel kesimde de plân disiplininin sağlanmasını Türk-İş ilgililerden isteyecektir.

Türk-İş 7 nci Genel Kurulunda İcra ve Yönetim Kurullarınca uygulanmak üzere kabul edilen karar tasarısının 18 nci maddesi özel teşebbüsün Anayasa ve Plânın amaçlarına ve toplumun yararına uygun işlemesinin sağlanmasında Türk-İş'in gayret göstereceğini belirtmektedir. Anayasanın 40 nci maddesinde "..... özel teşebbüsler kurmak serbesttir....." denildikten sonra aynı maddenin ikinci paragrafında devletin özel teşebbüslerin milli ekono-

minin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alacağı belirtilmektedir. Birinci Beş Yıllık Plânda olduğu gibi, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânımızda da "İkinci 5 Yıllık Plân bir taraftan hür ve demokratik sistemin icabı olarak kamu sektörü için emredici, diğer taraftan özel sektör için yol gösterici niteliktedir" denilmektedir.

Türk-İş başlangıçtan beri rasyönel bir kalkınmanın ancak plâna gerçekleştirebileceğini savunmuş ve gerek Beş'er yıllık plânların hazırlanmasında ve gerekse programların uygulanmasında katkıda bulunmuş, detaylı çalışmalar yaparak ilgilileri gerekli gördüğü hususlarda uyarıştır. Birinci Beş Yıllık Plânda olduğu gibi, İkinci Beş Yıllık Plânda da özel sektörü Anayasa ve plânın hedeflerine uygun hareket etmeğe zorlayacak tedbirlerin olmayışı, özel sektörün sırf kârlılık amacı ile yatırımlara yönelişi, işyerlerinde işgüvenliği, asgari iş emniyeti ve sosyal güvenlik tedbirlerinin bulunmayışı, ücretlerin düşüklüğü Türkiye'nin kalkınmasını engellemektedir. İkinci Beş Yıllık

Plânda sürükleyici sektör olarak belirlenen sanayi sektörüne özel sektör hakimdir, ancak özel sektörün plân hedeflerine uygun yatırımlarda bulunması sebebiyle endüstride gelişme hızı arzulanan seviyeye ulaşamamaktadır.

Karar Tasarısının 18 inci maddesi gereğince Türk-İş, kalkınmayı baltalayan ya da yavaşlatan özel sektörün plâna uygun yatırımlar yapılması yolunda zorlanması, plâna aykırı yatırımlara kredi verilmesinin yasaklanması ve özel sektöre tanınan diğer kolaylıkların kısıtlanması yoluyla önlenmesi, plânın özel sektöre yalnız yol göstermekle kalmayıp yön verici niteliğe sokulması bakımından gerekli tedbirlerin alınmasında ilgilileri uyaracaktır.

19

Kalkınma plânlarında, belirli programlarda işsizliği azaltıcı ve lüks tüketim harcamalarını önleyici yatırımlara öncelik tanınması konularında çalışmak Türk-İş'in görevleri arasındadır.

Gelişmekte olan ülkelerin problemlerinden biri olan işsizlik Türkiye'de büyük oranda mevcut olup, yaratılan istihdam, sahaları bu işsizleri massedebilecek yeterlikte değildir. Ülkemizde 1955-1962 yılları arasındaki dönemde toplam istihdam artışı 1 milyon civarındadır. Bu artışın % 27 si tarım, % 35 i sanayi, % 38 i ise hizmetler sektöründe olmuştur. 1963 den beri uygulanan Birinci Beş Yıllık Plânda öngörülen istihdam artışı 2.100.000 dir. Ancak 1963-1967 devresinde, öngörülen istihdam artışının altında kalmış, işe yerleşen işçi sayısı 1.215.400 olmuştur.

Gelişen bir ekonomi için bu istihdam yeterli değildir. Tarımın istihdam yaratmasının kısıtlı olması, bu sektörde çalışanların sanayi sektörüne kaymasına ve sanayi sektöründe ise öngörülen yatırımların yapılamaması tarım sektöründen kayan işçilerin işsiz kalmasına sebep olmakta, böylece plânda öngörülen istihdam hedeflerine ulaşamamaktadır.

Kalkınmanın şartı, mevcut yatırımları ve dolayısıyla istihdamı genişletmek ve yeni yatırımlar yaparak işsizlerin bu yeni yatırımlarla massedilmesini sağlamaktır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında istihdamın hedef olarak alınmayışı ve bu hususun ekonominin hızlı

kalkınması ile halledileceği fikri bu dönemde işsizliğin hallinin ancak yeni yatırımlara gitmekle mümkün olacağını göstermektedir. Ülkemizde istihdamı genişletmek dolayısıyla işsizliği azaltmak için yapılacak yatırımların işgücüne ağırlık veren ve ekonominin kalkınması için zaruri mallar üreten endüstriler olması şarttır. İkinci Beş Yıllık Plân da bu esastan hareket ederek, az gelişmiş bölgelerde yatırım yapacak sanayicileri teşvik edici kolaylıkların ihdas edilmesi gerektiğini öngörmüştür. Buna göre gelişmiş bölgeler için verilecek yatırım kredilerine yüksek faizli ve kısıtlı miktarda kredi uygulanacak, gelişmemiş bölgelerde yapılacak yatırımlar için müteşebbislere düşük faizli uzun vadeli krediler verilecek, ayrıca bu işletmeler yatırım indiriminden yüksek oranda faydalandırılacaktır.

Bölgelerarası işçi hareketini önlemek maksadıyla Türkiye'nin bütün bölgelerinde işgücüne ağırlık veren yatırımların yapılması ve lüks tüketim malı imal eden işletmelerin önlenmesi için Türk-İş gerek Plânlama gerekse ilgili dairelerle daima temasta olacak, Türk ekonomisine yararlı olan yatırımları destekleyecek, kısa devreli kâr peşinde olan ve işçi devri yüksek olan teşebbüslerin karşısında olacaktır.

20

Devletin sosyal konut yapımına daha çok yardımcı olması, kendi evini kendi yapana Devletçe daha fazla yardım edilmesi, arsaya para yatırarak spekülâtif kazanç yolu bulmanın önlenmesi Türk-İş'in yetkililer nezdinde isteyeceği önemli görevleri arasındadır.

Konut problemi, özellikle köylerden kopan büyük göç kütlelerinin akınına uğrayan büyük şehirlerde kritik bir

hâl almakta ve kaçınılmaz bir şekilde gecekondü problemine yol açmaktadır.

1960 nüfus sayımına göre toplam olarak 4.885.325 ailenin % 14.45 i kiralık konutlarda oturmaktadır. Bu oranı düşüren, 10.000 den az nüfuslu yerlerdir. Nitekim 10.000 den fazla nüfuslu yerlerde kirada oturanların oranı % 42.13 e çıkmaktadır. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında verilen rakamlara göre 1960 yılında şehirlerde 56.227 birim konut yapılmıştır ki bu, nüfusun her 1000 kişisine iki konut yapıldığını göstermektedir. Başka ülkelerde bu rakam üç ilâ yedi arasında değişmektedir. 1965 yılında konut yatırımlarının inşaat yatırımlarına oranı % 30.70 olmuştur.

Kira giderinin bütçe içindeki yeri memur ailelerinde % 19.95, işçi ailelerinde % 22.47 dir. Konutla aile genişliği arasında hiç şüphesiz sıkı bir ilişki vardır. 1960 nüfus sayımı sonuçlarına göre Türkiye'de aile başına düşen ortalama nüfus 5.68 dir. Bu rakam işçi ailelerinde daha da yüksektir (6.3). Buna karşılık Türkiye'deki bütün ailelerin % 38.04 ü, işçi ailelerinin % 45.54 ü 2 odalı evde oturmakta olup, yine bütün ailelerin % 81.85 i ve işçi ailelerinin % 88.11 i, 1 ilâ 3 odalı evlerde barınmaktadır. Aile büyükleri de nazara alınca mevcut konut şartlarının yetersiz olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bütün bu söylenenler dışında diğer bir problem de konutların içinde bulunduğu şartlardır. Türkiye'deki konutların % 97.59 u havagazından, % 85.08 i su ve % 77.74 ü ise elektrikten mahrumdur. Durum sadece 10.000 den fazla nüfuslu yerler için incelendiğinde konutların % 91.67 sinde havagazı, % 52.89 unda su ve % 31.52 sinde elektrik olmadığı görülmektedir. Bunun sebebi büyük şehirlerde konut sıkıntısının gayrisihhi şartlardaki gecekondularla giderilmeye çalışılmasıdır. Ankara'da nüfusun % 59.22 si, İstanbul'da % 45.00 i, Erzincan'da % 52.80 i, Adana'da % 44.95 i gecekondu barınmaktadır. Gecekonduların o şehirlerdeki tüm yapı miktarına oranları ise: Ankara'da % 64.60, İstanbul'da % 39.55, Adana'da % 48.87, Samsun'da % 40.69 dur.

Bütün bunlar göstermektedir ki, Türkiye'de (lüks kaçmadan) ihtiyaca cevap verecek sosyal konut meselesi en kısa zamanda halledilmelidir. Bu sorunun çözülmesi görevi "Devlet yoksul veya dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayıcı tedbirleri almakla görevlidir" denilmek suretiyle Anayasanın 49 uncu maddesi ile Devlete verilmiştir. Türk-İş devlete bu görevini sık sık hatırlatmayı en önemli görevleri arasında saymaktadır.

21

Sağlık alanında sosyal güvenliğin süratle bütün halkı kapsar duruma getirilmesi ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması için çalışmak Türk-İş'in görevidir.

Yedinci Kongrede, kabul edilen Karar Tasarısının 21 inci maddesi sağlık hizmetlerinin bütün halkı kapsaması hususunda Türk-İş'in gayret göstereceğini derpiş etmektedir. Anayasamızın 48 inmi caddesi "**Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Bu hakkı sağlamak için Sosyal Sigortalar ve Sosyal Yardım Teşkilâtı kurmak ve kurdurmak Devletin ödevlerindendir**" demekte ve 49 uncu maddede devletin, herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesi ve tıbbi bakım görmesini sağlamakla ödevli olduğunu belirtmektedir. Bilindiği gibi kalkınmanın bir amacı da toplumun ruh ve beden sağlığı içinde yaşamasıdır. İkinci 5 Yıllık Plânda halkın sağlık seviyesinin yükseltilmesi amacıyla sağlık standartlarının belirli bir seviyeye ulaştırılacağı, sağlık personelinin ve hizmetlerinin yurt üzerinde halkın bu hizmetlerden eşit şekilde yararlanmasını gerçekleştirecek dengeli dağılımının sağlanacağı bir ilke olarak kabul edilmiş ve toplumun ruh ve beden sağlığının korunması, halkın sağlık hizmetlerinden yararlan-

ma seviyesinin yükseltilmesinin özellikle koruyucu hekimlik hizmetlerine ağırlık veren sosyalleştirme programlarıyla gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Bugün memleketimizde sağlık personeli sayı bakımından yetersizdir ve mevcut sağlık personelinin yurt çapında dağılımı da dengesizdir. Sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmiş olduğu bölgelerde sağlık personelinin dengeli dağılımını sağlama yönünde çalışmalar yapıldığı halde, dengesizlik giderilememiş ve hekimlerin büyük merkezlerde toplanması önlenememiştir.

Bu şartlar da yurdumuzda sağlık alanında sosyal güvenliğin en kısa zamanda en ücra köşelere ulaştırılması bütün halkın, devletin koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetinden yararlanmasının sağlanması sosyal güvenlik sisteminin gereğidir; çünkü sosyal güvenlik gerçek anlamında modern toplumlarda toplumun bütününe risklere karşı koruyan bir sosyal politika aracıdır.

Eğitimde adalet ve plân amaçlarına uygunluğun sağlanması. Köy çocuklarına parasız mesleki eğitim yollarının açılması, üstün yetenekli bütün dar gelirli aile çocuklarının yüksek öğrenim seviyesine kadar çıkabilmeleri için devletçe gereken yardımın yapılması, varlıklı ailelerin eğitim harcamalarına katılmalarının sağlanması, işçilerin meslek eğitimleri veya yeni teknolojilere intibak edebilmeleri için işyerlerinde sürekli eğitim programlarının uygulanmasının sağlanması Türk-İş'in görevleri arasındadır.

Türkiyenin en önemli sorunlarından biri olan eğitim ve öğretim, Anayasamızın 50 nci maddesiyle devletin görevlerinden sayılmaktadır. Bu madde halkın öğrenim ve eğitim intiyaçlarının sağlanmasını, ilk öğrenimin devlet okullarında parasız olmasını, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek öğrenim derecelerine çıkabilmelerini sağlamak amacıyla burslar ve yardımlar yapılmasını, özel eğitime ihtiyacı olanların topluma yararlı olabilmeleri için gerekli tedbirlerin alınmasını öngörmektedir.

Bu esaslar çerçevesinde plân ve programlarda eğitime geniş yer verilmiş, bu sorunun Türkiye'nin kalkınmasındaki yeri göz önüne alınarak sistemin islâh edilerek öğretim kademelerindeki öğrencilerin ve bütün halkın bir an önce eğitim seviyesinin yükseltilmesi için alınacak tedbirler ve uygulanacak politikalar belirlenmiştir.

Bugün Türkiye'de eğitimde yapılacak hamle Türkiye'nin bütün bölgelerine öğrenim ve eğitim imkânlarının götürülebilmesi ve özellikle az gelişmiş bölgelerde ilkokullardan sonraki kademelerde meslek ve tarım okulları açılması ile mümkün olacaktır. Bütün talebelere fırsat eşitliği tanınarak üstün kabiliyette olanların devlet yardımı görmesi ve en üst tahsil kademelerine kadar çıkabilmesi gereklidir. Bu anlamda devletin bakanlıklar ve Yurtlar ve Kredi Umum Müdürlüğü vasıtasıyla burslar vererek ve ayrıca varlıklı ailelerin vakıflar tesis ederek sırf maddi imkânsızlıklar yüzünden tahsiline devam edemeyen talebelerin okumalarını sağlamak için yatılı öğretim müesseselerini arttırmaları ve burada okuyacak talebe adedini yükseltmeleri şarttır. Oysa, son yıllarda kabiliyetli öğrenciler için sağlanan imkânlar yeterli olmamış, ihtiyaca cevap verecek burs ve yatılı okuma imkânı yaratılamamış hatta bir gerileme olmuştur. Nitekim 1963 de orta öğretimde toplam öğrencilerin % 1,5 i yatılı iken 1967 de bu oran % 0,7 ye düşmüştür. Yüksek öğrenim için Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yatak kapasitesi 1967 de 11300 e çıkacağı belirtilmiş ise de yüksek okullar ve Üniversitede okuyan öğrenci miktarının 123.000 olduğu düşünülürse sağlanan yatılılık durumunun ihtiyaca cevap vermekten çok uzak olduğu görülür.

Türk-İş Türkiye'nin kalkınmasında tarımın büyük önemini göz önüne alarak yoğunluğu köylü olan Türkiye nüfusunun eğitilmesinin ve bu eğitim ve öğretimin, özellikle köy ve köye ait sorunları kapsamalarını gerekli görmektedir. Bu gereğin bir sonucu olarak Hayvan Sağlık Okulu, Bölge Tarım Okulu, Orman Tekniker Okulu ve diğer meslek okullarının artırılması ve maddi imkân sağlanarak köy çocuklarının bu okullarda okutulmasının teşvik edilmesi gereklidir. Diğer taraftan sanayinin memleket ekonomisindeki rolü de göz önüne alınarak lise seviyeli teknik okulların çoğaltılması ve gelişen sanayi ve teknolojik değişmelere paralel bir eğitim sağlayan bu okullarda yatılılık ve burs sağlanarak öğrenimin teşvik edilmesi Türk-İş'in amacıdır.

1 milyona yakın üyeye sahip Türk-İş'in baştan beri üstünde durduğu ve şiddetle desteklediği mesleki eğitim konusunda halen yapılan çalışmalar yetersizdir. Kamu kuruluşları ile özel sektörün hizmet içi eğitimi yeteri kadar benimsememeleri, yetişkin eleman sayısının toplam işçi sayısına göre çok cüzi kalmasına sebep olmuştur. 1958-1966 yılları arasında ancak 2947 usta, 5673 kalfa ve 8147 çırak yetiştirilmiştir. Hizmet içi eğitimin yanında ayrıca çeşitli eğitim programlarıyla eğitim müdürü, nezaretçi işçi ve çırak yetiştirilmişse de bu elemanlar azınlıktır.

Konunun sorumluluğunu büyük ölçüde yüklenen Milli Eğitim, Çalışma ve Sanayi Bakanlıklarının kapsamı daha geniş ve verimli çalışmaları, hizmetler sektöründe Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsünün faaliyetlerini genişletmeleri gereklidir.

Türk-İş sorunun önemini dikkate alarak 3457 sayılı kanunun yeniden düzenlenmesini ve yeni kanunla 3457 sayılı kanundaki işçi adedi ve işyeri sınırlamasını giderecek hükümler getirilmesini savunmakta, ayrıca Yakın ve Orta Doğu çalışma Enstitüsü, Milli Prodüktivite Merkezinin bu konuyla ilgili çalışmalarda bulunmasını gerekli görmektedir.

Türk-İş bu amaçla üye milli sendika ve federasyonların kendi teşkilâtlarında işçi eğitimi için mahalli, bölgesel ve milli seminerler yapmalarını teşvik etmekte ve desteklemekte ve kendisi mahalli, bölgesel, milli seminerler düzenlemekte ve ayrıca sendikacılık kolejinde yüksek seviyede sendikacılık eğitimi vermektedir.

Türk-İş Kamu kuruluşları ile özel sektörün bu gibi faaliyetlere önem vermesini sağlamak üzere çalışmalarda bulunurken, kendi eğitim programlarını da genişleterek işçilerin mesleki eğitim yanında sosyal ve ekonomik sorunlara vakıf olmalarını sağlayacaktır.

23

Ücrette adalet ve yeknesaklığın sağlanması devlete ait işyerlerinde çeşitli ücret ödemelerinin yarattığı huzursuzluğun giderilmesi konusunda Türk-İş kendisine düşen görevi yapacak ve yetkilileri bu konuda çalışmaya teşvik edecektir.

1936

tarihli İş Kanununun amir hükmüne göre çıkarılmış olan Asgari Ücret Yönetmeliği gereğince her ilde ve o ildeki işkolları için ayrı ayrı asgari ücret tesbitinin 32 yıllık uygulaması ücret adaletsizliğinin kaynağını teşkil etmiştir. Her ilde kurulmuş bulunan Asgari Ücret Tesbit Komisyonları diğer illerdeki uygulamadan habersiz, hiçbir olumlu çalışmaya dayanmaksızın keyiflerince asgari ücret tesbit etmekte idiler. Bunun sonucu olarak her ilde, her işkolunda, özel ve kamu sektörleri için ve 16 yaşından büyük ve küçük işçiler için $(67 \times 36 \times 2 \times 2 =)$ 9648 asgari ücret tesbit olunmakta idi denilebilir. Bunun dışında bazı illerde yemek verilen, verilmeyen işyerleri ve hatta kanunlara aykırı olarak kadın-erkek (Bursa: Kamu sektörü, büyük, kadın 6,50 TL erkek 8,75 TL.— Özel Sektör, büyük, kadın 750 krş. erkek 11.00 TL. Tesbit tarihi 23-11/1966) ayırımı yapılarak tesbit olunan asgari ücretleri de ilâve edersek, asgari ücretin içinde bulunduğu keşmekeşlik daha açıklıkla ortaya çıkmaktadır. Bu durumda tesbit olunan asgari ücretler, anlamını ve fonksiyonunu da kaybederek 600 kuruştan (Kütahya Kamu Sektörü, büyük, pancar, Tesbit tarihi: 25/4/1966) 2300 kuruşa (Zonguldak, kömür işkolu, özel sektör, yeraltı Tesbit Tarihi: 17/4/1967) kadar dört misline yakın farklılık gösterdiği gibi, fazla sayıda asgari ücret tesbiti, yenileme ve kontrol işlerini de güçleştirmekte idi.

Asgari ücret, sosyal bir ücrettir. Çalışanın, insanca yaşamasının sağlayacak asgari ihtiyaçlarını gidermesi için

yeterli olması gereken ücrettir. Bu demektir ki, yapılan işin gerektirdiği nitelikler, sorumluluk, kıdem, liyakat, yaş v.s. nazara alınarak bir asgari ücret tesbiti, asgari ücreti, anlamından uzaklaştırmış olur. Milli seviyede, bütün işçilerin asgari ihtiyaçlarını sağlayacak bir taban ücret tesbit olunmalı, daha sonra yapılan işe göre ücret kademelendirilmelidir. Ancak bu kademelendirilme sırasında, eşit işe eşit ücret prensibi daima uygulanmalıdır. Bugün memleketimizde ücret kademeleri arasındaki fark bir uçurumdur. Bunun halledilerek ücret yelpazesinin makul bir açıklığa kavuşturulması da en kısa zamanda çözümlenmesi gereken bir diğer problemidir.

Bir diğer mesele ise, sosyal yardımların maliyet hesaplarında çok şişkin görünmesine karşılık, bunların işçiye intikal etmeyişi. Burada yapılacak iş, sosyal yardımların ücrete intikal ettirilmesi olacaktır. Böylece özel ve kamu sektörleri arasında ahenk sağlanması da kolaylaşacaktır.

Sonuç olarak; ücrette adalet ve yeknesaklığın sağlanması, devlete ait işyerlerinde çeşitli ücret ödemelerinin yarattığı huzursuzluğun giderilmesi için Türk-İş, milli seviyede bir asgari ücret tesbiti, ücret yelpazesinin ayarlanması, sosyal yardımların ücrete intikali ve nihayet özel ve kamu sektörlerindeki ücretlerde ahenk sağlanması konularında yoğun bir çaba sarfederek, bu konuda görevini yapacaktır.

SONUÇ OLARAK

Türk-İş Yedinci Genel Kurulunda kabul edilen ilkeler üzerinde yaptığımız inceleme bugün Türkiye'nin en önemli sorunları durumundadır. Bu sorunlar gerek plân devresinden önce, gerekse plânlama devrine geçişten bu yana, Türkiye'nin başlıca problemleri arasında yer almış, ancak uzun yıllar yetkililerin pasif davranışları yüzünden arzulanan sonuca varılamamıştır.

Türkiye'de hâlâ bir işsizlik sigortası kurulmamış, toprak reformu yapılmamış, kooperatifçilik geliştirilmemiş, vergi reformları arzulanan şekilde gerçekleştirilmemiş, sağlık ve konut sorunları çözümlenmemiş ve en önemlisi yatırımlar işsiz kitleye iş sağlayacak yönlere kaydırılamamıştır.

Türkiye'nin hızlı kalkınmasının, bu sorunların halli ile yakından ilişkili oluşu, kamuoyunu ve siyasi çevreleri etkilemiş, fakat çözüm yollarının çeşitli çevrelerce değişik şekillerde ortaya atılışı nedeniyle sonuca ulaşmayı engellemiştir.

Temsil ettiği grubun çıkarları yanı sıra, bütün Türkiye'nin sosyal ve ekonomik sorunlarını kendi sorunları kabul eden Türk-İş, bu konularda çalışmalarını 1961 Anayasasının prensipleri ışığında gerçekleştirmeğe çalışacaktır.

Türk-İş'in önümüzdeki iki yıllık dönemde göstereceği çaba, bu sorunların kamuoyuna maledilmesi ve bu sorunların plân ve programlar gereğince halledilmesi yönünde olacak ve seminerler, konferanslar, açık oturumlar düzenlenecektir. Amaç, sorunları ve çözüm yolunu ortaya koyarak sonuç almaktır.

Türk-İş, bugüne kadar yapılması gerekenlerin sağlanması için yetkililerle sıkı ilişkiler kuracak ve gerektiğinde 1 milyon işçinin temsilcisi olarak sorunların çözümlemesinde ağırlığını koyacaktır.

TÜRK - İŞ
yedinci kongrede
konuk sendikacılar

Türk-İş Yedinci Kongresini kalabalık bir yabancı sendikacılar grubu izledi. Kongre münasebetiyle yurdumuza gelen konuk sendikacılar arasında Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Necati Taşkın da vardı. Resimlerde (soldan sağa) DGB temsilcisi Anton Fittkau, Necati Taşkın, AFL-CIO'dan Henry Kirsch ve ICFTU temsilcisi Enzo Frizo.

Türk-İş Yedinci Kongresine katılan konuk sendikacılar teşkilatları adına konuşma yaptılar ve hemen hepsi Türk İşçi Hareketinin kısa zamanda kaydettiği gelişmeyi büyük bir takdirle karşıladıklarını belirttiler. Resimlerde (soldan-sağa birinci sıra) Uluslararası Petrol Federasyonu Avrupa Temsilcisi Frantz Loriaux, İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonundan Refhael Beasch ve Avraham Schmill, (ikinci sıra) Suriye İşçi Sendikaları Birliği Genel Sekreteri Mohammed Khalil Chevish ve Tunuslu sendikacı Ameer Ben Aicha kongre başkanına getirdiği armağanı verirken.

Türk iş kongresi münasebetiyle açılan sergiden fotoğraflar

